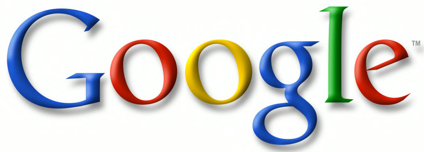
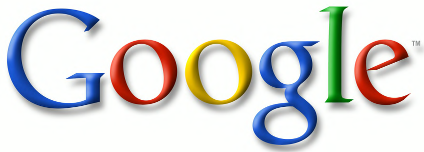

SAMLINGAR

UTGIFNA

AF

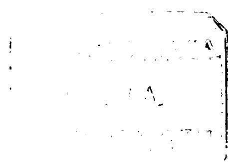
SVENSKA

FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET.

6. Tredje Delen.

Häft. 1.

NAMNLÖS och VALENTIN.

NAMNLÖS

OCH

VALENTIN.

EN MEDELTIDS-ROMAN.

Efter Gamla Handskrifter

UTGIFVEN AF

GUSTAF EDWARD KLEMMING.

STOCKHOLM.
P. A. Norstedt et Söner, 1846.

LITTERATUR-ÖFVERSIGT.

Den medeltidsroman, som nu för första gången utgifves på Svenskt språk, räknas till sagokretsen om Carl den Store, emedan den omnämner hans fader Pipin och dess bedrifter; likväl utförligare i den vidlyftiga prosaiska bearbetningen, än hvad läsaren finner vara händelsen här i denna kortare. Man äger näml. af densamma tvänne betydligt olika redaktioner, af hvilka den ena, på prosa, bär namnet *Valentin och Orson* (björnen), den andra, på vers, ehuru på Svenskt tungomål omklädd i prosa-drägt, kallas *Namnlös och Valentin.* De utländska författare, hvilka omnämna denna roman, gifva den en ganska ung ålder, i det de antaga den vara ursprungligen sammanskrifven på Fransysk prosa under Carl VIII (1483—1498), efter andra Carlsromaner, såsom: *Enfances de Charlemaigne, Octavianus, Cleomades,* m. fl. Men emedan öfversättningar af *Namnlös och Valentin* på Tyska, Nederländska och Svenska finnas bevarade i handskrifter från en äldre tid än Carl VIII:s, måste denna mening förfalla. Utgifvaren anser troligt, att den rimmade, vida kortare och enklare *Namnlös och Valentin*, ligger till grund för den mera romantiserade *Valentin och Orson,* hvilken då kan anses hafva uppkommit först under Carl VIII, samt att, enär Franskt ursprung väl ej kan frånkännas det hela, *Namnlös och Valentin* funnits äfven på Fransyska, ehuru den sedermera förkommit liksom flera andra dikter.

Romanens egentliga ålder kan således ej bestämmas, emedan sjelfva det Franska originalet, om ett sådant får antagas, är förloradt, och af de Hög-Tyska och Nederländska öfversättningarne finnas blott fragmenter, ehuru

dessa redan af hög ålder, samt då man utomlands, i följd af den ofvannämda åsigten att *Valentin och Orson* vore hufvudredaktionen, häråt ägnat alldeles för liten uppmärksamhet. Utgifvaren kan således ej åstadkomma mera, än att redigt sammanställa alla de spridda uppgifter han kunnat hopsamla.

A. Franska litteraturen äger qvar endast *Valentin och Orson.* Den har erhållit ett stort antal upplagor, af hvilka följande äro de förnämsta.

Valentin et Orson. Första och högst sällsynta upplagan, tryckt i Lyon 1489, fol., 136 blad, med trädsnitt. Slutar sålunda: *Cy finist lystoire des deux vaillans cheualiers Valentin et Orson filz de lempereur de grece Imprime a lyon le penultime iour du mois de may par Jaques maillet Lan mil quatre cens quatre vingtz et neuf* — Det enda kända exemplaret finnes i kgl. bibliotheket i Paris.

Lhistoire des deux nobles et vaillans cheualiers Valentin et Orson, filz de lempereur de Grece, et nepueux du tresvaillant et redoubte roy Pepin, iadis roy de France. — Lyon, par Jasques Arnollet le xxiiii iour dauril lan mil cccc. iiii. xx et xv [1495], folio.

Lhystoire des deux nobles ⁊ vaillans cheualiers Valentin et Orson enfans de lempereur de Grece et nepueux au tres chrestiẽ roy de frãce Pepin. Cõtenant lxxiiij chapitres lesquelz parlent de plusieurs et diuerses matieres, lesq̃lles vous pourres veoir. — Lyon, Olivier Arnoullet, 7 may 1526, liten folio, 90 blad, med trädsnitt.

SEnsuit lhystoire des deux nobles et vaillants cheualiers Valentin et Orson, enfãs de lempereur de Grece, et nepueux du treschrestien Roy de France Pepin, Contenant lxxiiii chapitres: Lesquelz parlent de plusieurs et diuerses matieres: Comme vous pourrez veoir cy apres. — Paris, Jean Bonfons, utan tryckår (före 1550), 4:o, 134 blad, med trädsnitt.

Lhistoire des deux nobles et vaillans cheualiers Ualentin ꝛ Orson, Enfans de Lempereur de Grece, ꝛ neueux du tres chrestien Roy de France Pepin, contenant septante quatre chapistres lesquelz parlent de plusieurs ꝛ diuerses matieres comme vous pourrez veoir cy apres. xxxiiii. F. a Paris, Par Nicolas Bonfons, demeurant en la rue neuue nostre Dame a lenseigne sainct Nicolas. Slutar sålunda: *Cy finist lhystoire des deux preux ꝛ vaillans cheualiers Valentin ꝛ Orson .... Nouuellement imprime a Paris pour Nicolas Bonfons,* utan tryckår (omkring 1550), liten 4:o, 136 blad, med några trädsnitt.

L'histoire des deux cheualiers Valentin et Orson. Lyon, Benoist Rigaud, 1590, 8:o. — Lyon 1591, 8:o. — Lyon 1605, 8:o. — Troyes 1614, 4:o.

L'histoire des deux nobles et vaillans chevaliers Valentin et Orson, enfans de l'empereur de Grece, et nepveus de Pépin, Roy de France, contenant les gestes et proesses d'iceux contre les Sarrazins. — Rouens utan tryckår (omkring 1620), 4:o, med trädsnitt. — Troyes 1723, 4:o. — Den nyaste upplagan är tryckt i Montbeillard 1820, 4:o.

B. Den Nederländska litteraturen har båda redaktionerna.

1. *Namnlös och Valentin* finnes qvar blott i tvänne fragmenter af 2 pergamentshandskrifter från sednare hälften af 1300-talet. Bägge fragmenterna, hvardera bestående af 1 blad, äro i HOFFMANNS VON FALLERSLEBEN ägo; han har meddelat 92 verser af det ena bladet i *Altdeutsche Blätter*, I, Leipzig 1836, ss. 204—206. De motsvaras ungefär af verserna 2531—2568 i den Plattyska *Namnlös och Valentin*, hvilken här medföljer såsom bihang. Det 2:dra bladet innehåller berättelsen, huru konung *Saluber* finner sin dotter *Glyca* mördad bredvid den sofvande *Phyla* (ungefär verserna 1517—1536 i Plattyskan). Häraf ses, att den Nederländska *Namnlös och Valentin* är betydligt längre än den Plattyska, samt äfven något olik densamma.
2. *Valentin och Orson*, öfversatt från Franskan; deraf känner man följande upplagor, men de äro utan tvifvel ännu flera.

Een Schoone Historie Van de twee Gebroeders, ende vroome Ridders Valentyn en Oursson Den Wilden Man; Zonen van Alexander Keyser van Constantinopelen, ende Neven van Pipinus Koning van Vrankryk. Van niews overzien, ende op veele plaetsen verbetert. T'Antwerpen, By Petrus Josephus Rymers, op de groote Merkt in de Pauw. Utan tryckår, 4:o, 77 sidor. Tillåtelsen till tryckning är daterad 1624.

Een schoone historie van de twee gebroeders en vrome ridders Valentyn en Ourson den wilden man, zoonen van Alexander keyzer van Konstantinopolen en neven van Pipinus koning van Vrankryk. Nieuwen druk, van nieuws overzien en op

veele plaetsen verbeterd, vercierd met plaeten. — Antwerpen utan tryckår, 8:o.

Historie van Valentyn en Ourson; ende Coninck Pepyn van Franckryck; uit de Frans. in Nederl. Spraecke overgeset. — Rotterdam 1640, Amsterdam 1698, 4:o.

Een schoone en wonderlijke Historie van Valentijn en Ourson, de twee Edele vroome Ridders, Zoonen van den Mogenden Keizer van Grieken, en Neven van den Edelen Koning Pepijn, toen ter tijd Koning van Vrankrijk. Uit het Fransch in't Nederduits overgezet. Van niews overzien en verbeterd met eenige schoone Figuren. — Deventer 1791, Amsterdam utan tryckår.

C. På Högtyska finnas bägge redaktionerna, hvardera med sina nya bearbetningar.

1. Af *Namnlös och Valentin* äger man qvar blott ett fragment af 52 verser, skrifna på ett pergamentsblad, hvilket NYERUP fann på kgl. bibliotheket i Köpenhamn, ibland GRAMS manuskripter. Han lät trycka det i *Deutsches Museum* 1784, II, ss. 91—93, utan att veta till hvilken dikt det hörde; men år 1792 gaf han i *Bragur,* II, ss. 441, 442, underrättelse derom att det var en fri öfversättning eller omarbetning af den franska romanen *Valentin et Orson.* Utg. har ej varit i tillfälle att se *Deutsches Museum* och kan således icke döma om den Högtyska öfversättningens slägtskap med den Plattyska och Svenska; men det anf. st. af *Bragur* visar dock att personernas namn äro desamma, hvilket icke är händelsen i *Valentin och Orson.*

2. En *Namnlös och Valentin* på prosa, upptagande 51 sidor af en pappers handskrift i folio af år 1465, omnämnes i *Grundriss zur Geschichte der Deutschen Poesie*, Berlin 1812, s. 163, såsom tillhörande RHEDIGERska bibliotheket i Breslau.

Af *Valentin och Orson* finnas 2 olika öfversättningar från Fransyskan.

3. Den äldre är tryckt tillsammans med en annan roman under titel: *In disem buch werden begriffen vnd gefunden zwo Historien. Die erst Hystori von zweyen treuwen gesellen, Olwier u. Arto. Die ander Hystori sagt von zweyen brüdern Valentino u. Orso. Gezogen vss Frantzös. zungen in Dütsch durch W. Ziely.* — Basel, Adam Petri von Langendorf, 1521, folio, 6+182 blad, med trädsnitt. Å blad. LVII b börjar *Valentin och Orson* sålunda: Die Ander History von Valentino vnd Orso. Hie fahet an das bůch der edlen fürsten Valentini vnd Orsi, die liplich brůder sind gesyn, vnd was ir můter eines künigs dochter in Franckrick mit Namen Peppin, Vnd ick Wilhelm ziely von Bern in ůchtland, vnd zů der zyt miner gnedigen herren diener im kouffhuss, hab mit der hilff gottes vnd siner lieben můter, ouch zů lob vnd ere des lieben heiligen sant Valentini und sines brůders Orsi vnderstanden dises bůch das ich funden han in frantzǒsischer sprach vnd welscher zungen zů tütsch bringen, wie wol ich der kunst vnd der sprach nit eigentlichen vnderricht bin, Darumb so bitte ich alle die so disses bůch lesen werden ǒb sy etwas funden darinn das nit gantz formklich

stůnd, das sy mich wellend für entschuldiget han vnnd es miner vnwissenhet zů legen.

4. Den yngre öfversättningen har, utom förmodligen flera, följande upplagor.

Von Valentino vnd Orso. Welche Keyser Alexanders von Constantinopel Söhne, doch durch falsche verretherey eins Ertzbischoffs am Hof, die Keiserin, ehe sie jrer Geburt entledigt, vertrieben ward etc. *Jetzt auffs newe gebessert, Corrigirt vnd gemehret.* — Frankfurt am Main, P. Schmid, 1572, 8:o, med trädsnitt. — Frankfurt 1592, 8:o.

Historia von Valentino vnd Urso zweyen Gebrüdern, auss dem Frantzösischen verteutscht. — Basel 1604, 8:o. — Frankfurt, Kilian Han, utan år, 8:o. — Leipzig 1607, 8:o.

5. En dramatisk bearbetning af Jacob Ayrer finnes i dess *Opus Theatricum oder 30 Comödien und Tragödien.* Nürnberg 1618, folio, blad. 261—323.

D. På Plattyska finnes blott *Namnlös och Valentin,* förmodligen öfverflyttad till denna dialekt från Högtyskan. Den är vårdslöst tryckt af Staphorst i *Hamburgische Kirchen-Geschichte,* I: 4, Hamburg 1731, 4:o, ss. 231—263, efter en handskrift kallad *Hartebok der Flanderfahrer,* samt i detta häfte af *Fornskrift-Sällskapets Samlingar,* efter en handskrift på kgl. biblioteket i Stockholm. Verserna 2531—2617 äro upptagne af Hoffmann i *Altdeutsche Blätter,* I, ss. 208—210, till jemförelse med det Nederländska fragmentet. Han hade tillgång till sjelfva handskriften, och rättar på flera ställen Staphorsts dåliga text. Om handskrifterna se här längre fram.

E. På Svenska äga vi endast *Namnlös och Valentin.* Den är på prosa, utan tvifvel öfversatt från Plattyskan, och nu för första gången aftryckt efter trenne handskrifter, hvilka här nedanföre skola närmare omnämnas.

F. På Engelska anträffas åter blott *Valentin och Orson.*

1. Öfversättaren var HENRY WATSON, hvilkens öfversättning af BRANDTS *Narrenschiff* trycktes hos WYNKYN DE WORDE i London 1509. Det är derföre sannolikt, att äfven af *Valentin och Orson* en upplaga utgafs vid samma tid, ehuru blott följande nu äro kända.

The history of the two valyaunte brethren Valentyne and Orson, sonnes unto the Emperor of Greece, the wich historye, i, Henrye Watson . . . . have translated out of Franche into our maternall tongue of Englyshe. — Imprÿnted at London, in Fletestrete, at the sygne of the Rose Garland by me Wyllyam Copland, for John Walley — utan tryckår (omkring 1560—70), 4:o, med trädsnitt. En annan upplaga i 4:o trycktes äfven vid samma tid hos COPLAND, *London, over agaynst S. Margaretes Churche in Lothbery.*

TH. PURFOOT erhöll 1586 tillåtelse att trycka "the old book of Valentine and Orson." Det är icke bekant om denna upplaga utkommit.

Valentine and Orson, the two sonnes of the Emperor of Greece. London 1637, 1649, 1677, 1688, 1694, 4:o, 1751, 12:o, och utan tvifvel flera gångor.

2. En sammandragen *Valentine and Orson* upptager ss. 89—117 af *Tales for Children.* Paris, Baudry, 1837, 12:o (vol. 31 af *Juvenile Library*). En annan på 40 sidor, något afvikande från denna, har n:o VII uti *The Book of Nursery Tales. A Keepsake for the Young. Third Series. London: James Burns mdcccxlv.* 8:o, med ypperliga trädsnitt. Tvifvelsutan äro dessa tryckta mångfaldiga gångor.
3. En dramatiserad *Valentine and Orson* uppföres ännu under fastlagen. Den är icke tryckt.

G. På Italienska har man: *Historia de i due nobilissimi et valorosi fratelli Valentino et Orsone, figliuoli del magno imperatore di Constantinopoli et nepoti del Re Pipino . . . tradotta di lingua francese in italiana.* — Venedig 1557, 8:o, 425 sidor. — Venedig 1558, 1611, 1612 (?) och utan tryckår, 8:o.

H. På Spanska har LOPE FELIX DE VEGA CARPIO dramatiserat *Valentin och Orson;* troligtvis har den Fransyska varit hans förebild. Den finnes i första delen af hans *Comedias,* tryckt i Valladolid 1604, i Zaragossa 1604, Madrid 1604, Valencia 1609, Valladolid 1609, 4:o, och eftertryckt i Antverpen 1607, Brüssel 1611, 8:o.

I. Till Isländskan öfverflyttades *Valentin och Orson* i midten af 1600-talet, från den Nederländska öfversättningen. Den är icke tryckt. På kgl. bibliotheket i Stockholm finnes deraf, under signatur N:o 29 Islandica, en pappers handskrift från sednare hälften af 1600-talet. Den består af 74 capitel, på 73 blad i folio. Titeln lyder:

Eyn Føgur Og Fridanleg Historia Af þeim Tucymur Edalbornum Riddarum FALENTIN Og OURSSOM, Sonum þess Stormegtua Keisara Alexandri J Gricklande, Huorier ed voru Systursyner þess Häborna Kongs Peppins J Fracklande Sä ed var Karlamagnusar Fader: Fyrstt Samsett J Fronsku Tale: Sydann aa Hollendsku: En nu Osmidlega Baglad aa Jslendsku Aff IONE IOHANNSSYNE: M:

För att göra åskådligt huru dikten troligen vandrat från språk till språk, från bearbetning till bearbetning, bifogas härhos en Stamtafla deröfver.

NAMNLÖS OCH VALENTIN

på Franska?

- *Namelos und Valentin* på Högtyska. Ett fragment af 52 verser, skrifna på pergament, tryckt i *Deutsches Museum* 1784, II, ss. 91—93.
  - *Namelos vnde Valentin* på Plattyska. Tryckt af STAPHORST 1731 och i *Fornskrift-Sällskapets Samlingar*, 3:dje delen, 1846, efter handskrifter från 1400-talet.
    - *Nampnlos och Valentin* på Svenska. Tryckt i *Fornskrift-Sällskapets Samlingar*, 3:dje delen, 1846, efter handskrifter från 1400-talet.
  - Prosaisk bearbetning på Högtyska i en handskrift af år 1465. Otryckt.
- *Nameloos ende Valentijn* på Nederländska. Ett fragment af 92 verser, på ett pergamentsblad från 1300-talet, tryckt i *Altdeutsche Blätter*, I, 1836, ss. 204—206.
- *Valentin et Orson* på Franska. Tryckt 1489, 1495, 1526, omkr. 1550, omkr. 1550, 1590, 1591, 1605, 1614, omkr. 1620, ... 1723 .... 1820.
  - Öfversättning på Tyska af W. ZIELY. Tryckt 1521.
  - Ny öfversättning på Tyska. Tryckt 1572, 1592, 1604, s. a., 1607.
    - Dramatisk bearbetning af JAC. AYRER, tryckt 1618.
  - Öfversättning på Engelska af H. WATSON, tryckt 150-?, omkr. 1560-70, omkr. 1560-70, ... 1637, 1649, 1677, 1688 .. .. 1751 ....
    - Dramatiserad bearbetning, som ännu uppföres.
    - Förkortad berättelse för barn, tryckt .. 1840 .... 1845 ....
  - Öfversättning på Italienska, tryckt 1557, 1558, 1611, 1612?, s. a.
  - Dramatisk bearbetning på Spanska af LOPE DE VEGA, tryckt 1604, 1604, 1604, 1607, 1609, 1609, 1611.
  - Öfversättning på Nederländska, tryckt s. a., s. a., 1640, 1698, ... 1791, s. a.
    - Öfversättning på Isländska af J. JONASSON; från midten af 1600-talet. Otryckt.

Efter denna korta litteratur-öfversigt, torde några ord böra nämnas om denna upplaga af romanen på Svenska och Plattyska. Den Svenska öfversättningen finnes i 3 handskrifter på kgl. biblioteket i Stockholm; nämligen *Codex Verelianus*, D. 3 och K. 45. De 2 första äro beskrifna i *Fornskrift-Sällskapets Samlingar*, I: 1, ss. XXVII—XXIX, den 3:dje i samma *Samlingar*, I: 2, s. XLIX. Utgifvaren vill endast tillägga ytterligare uppgifter om ägarne till *Codex Verelianus*, hvarigenom längden ifrån VERELIUS intill vår tid törhända blir fullständig. Den återfinnes under n:o 1 bland manuskripter, på förteckningen öfver O. RUDBECK den yngres böcker, hvilka såldes i Upsala år 1741. Han torde hafva ärft den efter sin far, hvilken då förmodligen blifvit ägare deraf efter VERELIUS; detta är likväl osäkert. Slutligen har utgifvaren bland hr J. WESTINS samlingar träffat den upptagen på en skrifven förteckning öfver "Manuscripta Warmholtzio-Gjörwelliana", erbjudna åt O. ANDERSSON KNÖS af C. C. GJÖRWELL. Handskriften köptes således förmodligen på RUDBECKS auktion af C. G. WARMHOLTZ, och troligen är det densamma han åsyftar i sitt *Bibliotheca Historica Sveo-Gothica*, V, s. 26. Med hans Svenska samlingar kom handskriften till GJÖRWELL, och då denne efterhand skingrade dem, blef KNÖS dess ägare. *Codex Verelianus* har således från medlet af 1600-talet tillhört följande personer: O. VERELIUS, O. RUDBECK d. ä. (?), O. RUDBECK d. y., C. G. WARMHOLTZ, C. C. GJÖRWELL, O. ANDERSSON KNÖS, PEHR THAM och J. F. v. SCHINKEL, efter hvilken den slutligen inköptes för kgl. bibliothekets räkning.

Codex Verelianus är lagd till grund för den nu utgifna texten. Ur D. 3 och K. 45 äro olika läsarter anförda; den förra är betecknad med B, den sednare med

C. Samma grundsatser, som följdes vid utgifvandet af *Flores och Blanzeflor,* äro äfven nu iakttagna. — Den för hvarje sida nya radnumereringen är tillsatt, för att derefter kunna anteckna läsarterna.

Att den Svenske öfversättaren haft ett rimmadt original för sig, finner man af de verser, hvilka han på flera ställen inblandat midt i prosan. Stundom hafva dessa vers-försök icke fullt lyckats; men de åstadkomma likväl ett rythmiskt välljud, hvilket är temligen sällsynt i de Svenska medeltidsskrifterna. Att detta rimmade original icke varit något annat än den Plattyska *Namelos und Valentin,* skönjes af den så mycket som möjligt trogna öfversättningen, samt af de här och der förekommande germanismer. Emedan det alltid bör vara af vigt, att kunna följa det ena språkets inverkande på det andra, har man ansett lämpligt att låta den Plattyska dikten här medfölja såsom bihang, i synnerhet som den är den enda af de rimmade bearbetningarna hvilken ännu finnes fullständig i behåll, då den förut blifvit tryckt blott en gång, för mer än 100 år sedan, uti ett numera sällsynt arbete, och utan noggranhet, samt slutligen emedan kgl. bibliotheket deraf äger en god handskrift, hvilken bordt allmängöras.

Denna handskrift är densamma efter hvilken G. W. Dasent utgifvit *Theophelus,* upptagande ss. 33—65 i dess *Theophilus in Icelandic and other tongues,* Stockholm 1845, och *De Deif van Brugghe* i Haupts *Zeitschrift für Deutsches Alterthum,* V, Leipzig 1845, ss. 385—404. Den beskrifves utförligt i *Theophilus* ss. XXI—XXX och kortare i *Zeitschrift* ss. 404—406. Utgifvaren vill dervid endast anmärka, att formatet, hvilket på förra stället uppgifves vara liten folio, på det andra liten 4:o, egent-

ligen är 4:o. — Emedan några blad, innehållande verserna 1—58, 629—845, 1591—1663, fattas i handskriften, och STAPHORSTS text ingalunda är tillfredsställande, blef det nödvändigt att söka ersätta det felande efter den af STAPHORST begagnade handskriften, *Hartebok der Flanderfahrer*, såsom den enda kända utom Stockholms handskriften. Som den borde finnas i Hamburg, afskref utgifvaren ur STAPHORST de verser, hvilka motsvara de felande i Stockholms handskriften, hvarpå denna afskrift af hr riksantiquarien HILDEBRAND benäget afsändes till dr. LAPPENBERG, med begäran att erhålla den tillbaka, jemförd och rättad efter sjelfva handskriften, så vida den var tillgänglig. Följande stycken af dr. LAPPENBERGS svar torde bäst skildra uppdragets utgång, samt lemna tillräcklig beskrifning på handskriften.

. . . . "Nach vieler Umwegen fand ich es [das Hartebok] in den Laden der Flanderfahrer Gesellschaft, welche noch in den Händen einiger Nachfolger derselben sich befindet und so verdanken wir ihrer Nachforschung . . . die Wideraufflindung einer für die Niedersächsische Sprache und Literatur nicht unwichtigen Handschrift. Aber mehr Mühe als die Wiederauffindung machte es die Erlaubniss der Inhaber zu erhalten die Handschrift zu benutzen, welche in den früher vernachlässigten und ihnen ganz unbekannten Buche irgend einen Talisman zu besitzen glaubten" . . . .

"Das Hartebok ist, von STAPHORST, I: 4, 6, nicht erwähnt, auf Papier geschrieben, aus der Mitte des fünfzehnten Jahrhunderts. Die Schrift ist sehr einfach, ohne alle Bilder und Miniaturen, selbst ohne rothe Buchstaben oder Striche" . . . . (Den innehåller följande dikter: 1) *Van der bort christi*, 1017 verser, 2) *Van deme holte des*

hilligen krützes, 768 verser, 3) *Van eynem eddelen krutgarden*, 218 verser, 4) *Dith is de kransshals*, 314 verser, 5) *Vnser leuen frouwen rosenkrantz*, 105 verser, 6) *Van namelosz vnd valentyn*, 7) *Van dren konyngen*, 295 verser. Med undantag af n:o 4, efter en annan handskrift, under namnet *Der Baumgarten* utgifven af BRUNS i *Gedichte in Altplattdeutscher Sprache*, ss. 100—120, och 6 äro alla dessa dikter tryckta blott af STAPHORST i dess *Hamburgische Kirchen-Geschichte*, I: 4, ss. 175—267).

Med detta bref följde den ofvannämnda afskriften, af dr. LAPPENBERG egenhändigt rättad på mångfaldiga ställen, hvilket lätt kan finnas genom jemförande af STAPHORSTS text med den som här lemnas. Genom dr. LAPPENBERGS godhet, hvarför utgifvaren anhåller att härmed få betyga sin vördnadsfulla tacksamhet, kan således nu gifvas en trogen och fullständig *Namelos und Valentin*, hvilket sednare icke kunnat åstadkommas genom någondera handskriften ensam, emedan Stockholms handskriften är defekt och den Hamburgska har flera luckor.

Vid aftryckandet af handskriften har utgifvaren gått till väga med samma noggranhet, som blifvit använd vid den Svenska texten. Sålunda äro de ord och stafvelser, hvilka i handskriften blifvit sammanskrifna, oaktadt de icke höra tillsammans, eller åtskiljda, fastän de bilda ett ord, på samma sätt här aftryckta. Stundom har det mött svårigheter, att anskaffa typer motsvarande handskrifternas karakterer. Den enda, föga betydande afvikelse man tillåtit sig, är den att långt s (ſ) är återgifvet med kort (s). De med kursiv skrift tryckta bokstäfver bemärka, såsom vanligt, upplösta förkortningar. Versnumereringen finnes icke i handskriften; den i bredden satta sidnummern hänvisar till Stockholms handskriften.

Det i verserna 530, 1650, 1735, 2295 och 2596 förekommande uttrycket: *Alzo yk ut deme walsche las*, bevisar ingalunda, emot hvad utgifvaren antagit uti sin litteratur-öfversigt, att den Plattyska dikten är öfversatt från Fransyskan. Samma ord hafva förmodligen stått i den Högtyska öfversättningen, samt, enligt bruket, endast blifvit öfverflyttade.

NAMPNLOS

OCH

FALANTIN.

Her effter børiæs eth høffuist æuintyr aff nampnlos Sid. 349. och falantin, aff all theres mandom, som the bedriffuo j theres daga; och ær lusteligit at høræ hwo ther wil giffuæ liudh och akt pa, at for-driffuæ tiiden til thæs en høgre glædi komber.

Thz war en ærligh konung j frankarike; han het pip-ping. han haffde enæ ærligæ jomfrv til dotter; hon heth clarina, och hennes fader syster hon het jomfrv 350. phila. J then timæn ath hon war xx ara gamull, tha war en konung j vngernæ och han het crissosmos; han haffde kerlek til henne och aktade henne haffua sik til husfrv; och skreff ther om breff och sende mz ærlig budh til hennis broder konung pipping j fran-karike. och the lotho honom forsta konung crissosmos wiliæ/the buden warto wæl vnfangen och ærligæ for-standen; j xiiij daga the nær honom waræ. Siden beddes the swar och wildæ gernæ hem til landa fara. Tha skreff konung pipping konung crissosmos wenli-gen breff til, och bødh honom til at han wilde mz honom haffua wenskap och kerlek; och tha han wil-dhe sielffuer komma til honom, tha wilde han giffua honom sinæ syster til husfrv. Swa ridhæ the buden fran honom til vngernæ igen och ware gladhæ at the haffde fangit god swar.

Tha konung crissosmos haffde læsit sin breff och hørt theres ordh och swar, tha gladdes han myket och allæ hans godæ mæn the thz spordo, for wtan

hans moder; henne war thz alstinges a mot. Boken sigher her effter hurw oærligæ hon sik ther j beuistæ. konung crissosmos bødh ower alt sith rike hertuge, greffuæ, biscopa, prelata, riddare och swenæ at the skulde sik ærligæ til redhæ mz klædæ, clenodum och annan køstelig ting som the behøffde, och komma til honom thz snarastæ the kundæ / nokot ther effter kommo the och allæ, rikeligæ oc wæl til reddæ, och wildæ gernæ halda theres herra budh. konungen han vnfik them ærligæ och wæl, och loth them tha forsta konung pippingx breff swa ludandes, at han wilde giffuæ honom sinæ syster phila; och sagde them at han wildhe til honom fara in j frankarike thz ærligæstæ ther han kunde affstadh komma. thz 351. war them allom liufft och wilde honom ærligæ och gernæ følgiæ, For wtan en biscop; han het frankart. han sagde: "herra thz skulden j lata idher forsma at ridhæ effter henne; hon mate wæl haffuæ warit idher nadh ærligæ och werdeligæ hem førdh aff sinom fader". thz sagde han for thy at han war j radh mz konungxsens moder, och thz war them badhum j moth at han wilde haffua konungens syster aff frankarike. Tha forstod konung crissosmos sinæ moders wilia och biscopens onda akt, och swarade tha wredeligæ: "hwilken mik ey wil følgiæ han gøre som honom thækkes; ey wil iach ther fore mina rese ower giffuæ. Æn hielper mik gudh j mina wæl makt igen, iach wil thz ey glømæ". tha fruktade biscop frankart for konungens wrede, och swarade honom ødmiuklicæ j falskæ meningæ: "herra thz iach sagde thz war mit snak. idher modher hon følger ider gernæ; thæs ær iak och werdskylduger och gernæ gøre wil".

Ther effter redh k*onung* *cri*ssosmos ærligæ affstadh mz ij^{M} hed*er*ligæ mæn. Ther effter innan xxij dagha ko*m* ha*n* in j fra*n*karike. tha k*onung* pippi*n*g the tiide*n*de fik at k*onung* *cri*ssosmos war komi*n*, tha for ha*n* a mot ho*n*om och vnfik ho*n*om och alt ha*n*s folk mz storæ æræ. xiiij dagha ther eff*t*er, tha bødh pippi*n*g k*onung* ow*er* alt sit rike ha*n*s ridd*er*skap och goda mæn thit at ko*m*ma til thz w*er*dskap, so*m* war kon*ung* *cri*ssosmos brøllop mz pippi[*n*]gx syster philæ. Siden bleff k*onung* *cri*ssosmos ther eth ar mz sinæ brudh phila. inna*n* then tiid tha wart ho*n* mz barn; tha bad k*onung* *cri*ssosmos sinæ mæsta*re* at the skulde see j hi*m*mel tekn hwat aff he*n*nes f*r*vcth skulde warda. the giordo swa och sagde for ho*n*om: "h*er*ra, ho*n* ær mz ij swe*n* barn; och aff them skal warda mykyt vnd*er* sport och the skulo bedriffua myken ma*n*het j 352.
thera dagha". Tha k*onung* *cri*ssosmos mod*er* och biscop fra*n*kart thz*ta* forstodho, tha haffde the ther aff stora sorgh och waro til radz ther om badhæ nath och dagh huru the mate widher ko*m*ma at fordærffuæ then f*r*vkte*n*. Tha sagde biscop frankart: "f*r*va, then tiidh barni*n* skulo fødhæs, tha stæden engen ther til at waræ inne nær he*n*ne, wta*n* j och en idher t*r*o mø. tha barne*n* æræ fødh, tha laten then sa*m*ma mønæ taka them he*m*melikæ och senkiæ them nidher j the*n*ne elffuenæ, so*m* her for slothet flyt*er*. swa ward*er* os war harm hempdher ow*er* drøtni*n*g phila, och he*n*ne bedrøffuilsse økiæs ee thæs mer". nokot ther eff*t*er skulde ho*n* sinæ mødhæ thola och haffde myken bedrøffuilsse aff sinæ enlighet, at engen aff he*n*nes godha q*ui*nnor mate waræ nær he*n*ne, so*m* forsk*r*iffuit star. Swa brat so*m* barnen waro fødh, tha gik *cri*s-

sosmos moder til sinæ mø philomin och bødh henne widh hardæ hempd, at hon skulde taka the barnin hemmelikæ och fordærffuæ them, som før ær sakt. Philomin hon torde ey annat æn haldæ sinæ frvs budh och thenkte swa mz sik: thz ware mik en stor blygd at fordærffuæ thenne ædlæ frwkt swa swikligæ; thok ær thz minnæ frws rad och wiliæ. j tolka mato haffde hon stor bedrøffuilsse, och tok barnin och bar them bort / thz enæ swepte hon och lagde thz j eth skriin, och bewarade thz swa at thz haffde anda rum, och sætte thz swa hemmelikæ nidh j elffuenæ och lot flytæ wt mz strømin. thz andræ bar hon til skogx och lagde thz hemmeligæ j en buskæ. litet ther j fra haffde en ylffuæ sith boo; hon kom tiidh som barnet 853. la och tok thz och bar j boet och lagde thz j bland sinæ vngæ och fødde thz som en annan vngæ. Siden gik philomin sørgendis hem aff sinæ betungnæ gerningæ. swa brat som hennes frva wart henne war, tha sagde hon: "haffuer thu haldit mit budh?" hon sagde: "ia frv, idher wiliæ hawer iach fulkompnat." Siden gik crissosmos modher och philomin fra henne, och phila bleff ensammin liggændis igen j storæ bedrøffuilsse och krankhet, enkte witandis aff sin barn hwart the waræ komin.

Arlla om morgonen ther effter, tha gik konung crissosmos til sinæ drøtning philæ och wilde see huru hon mate, eller hurū thz ware til gangit om hennes barn; thy hans moder haffde henne illa besakt for honom. tha han kom in till henne och sa henne j storæ widermødhæ, tha sagde han: "hwi ligger thu swa all enæ, eller hwar æræ thin barn?" konung crissosmos moder swarade honom: "hon wilde engen hawa nær sik tha hon skulde fødhæ. iach tror wæl

at hon ær aff leone slæktæ. Jak wil wediæ om thusande mark ath hon hawer mørt sinæ frvcth; min kære son thz mogen j for sannæ tro/" tha wart konung crissosmos illæ til modhæ, och hans moder gladdes ther myket aff/tha swarade phila mz kranka røst: "gud han hielpæ mik swa aff allæ mina nødh som iach ey wet hwart the æræ kompnæ". Tha bethenkte crissosmos sik och gik fra henne och til konung pipping, och kerde pa hans syster phila at hon haffde mørt sin eygen barn. tha swarade konung pipping: "haffuer min syster giort thz mord, som thz til henne kæres, thz skal man rætteligæ ranzaka. om swa ær, tha skal ther ower rættæs mz en strengen ræt/" tha swarade biscop frankart: "ther til wardæ wi finnæ radh. hon hawer ey forgæffues sik swa enligæ 331. hafft j sinæ barna fødilsse, wtan ther ware swik mædher; och thy hawer man got at merkiæ at hon ær skyldug j the saken." aff swadanna ord och talan tha haffde hon stor bedrøffuilsse och gaff sith mall gudhi j waldh, som henne skulde frælssæ fra oræth.

Her later iach thzta ærendet besta och wil sighiæ idher aff huru som falantin war fonnin. Konung Pippingx dotter clarina hon gik arllæ om en morgon for lust skuld mz en hennes smaswen at spatzere wt mz eth rinnande watn; ther wart hon war eth litet skriin flytandes wt mz landet, och vndrade ther myket pa hwat thz skulde bethydhæ. tha badh hon sin smaswen at han skulde thz beqwemligæ opp taka, som han och giorde. tha fan hon ther wti innan liggendes eth lithet barn, swept j dyrom clædom. ther aff wart hon myket gladh och bar thz sielff hem, och gik til radz mz then samma smaswenen huru hon skulde thz

hemmeligæ opp fødhæ. tha wart henne swa til radha, at hon fødde thz opp mz gete miølk, swa at thz engen man wiste / tha fik hon see eth røth kors mellan barnssens skuldro; tha kunde hon wæl nierkiæ at thz war aff enæ ædlæ arth. thok wiste clarina ther enkte aff huru thz war ganget mz hennis fader syster philæ, eller thz hon j nokro nød war.

Ther effter wart phila førd for rætten mz stora makt och awnd. tha sagde hennes broder konung pipping: "huru wart thu nokon tiidh aff swa ondæ enæ art, at thu skulde swa fordærffuæ thin egnæ liiffs frvkt! for hwilket thu skalt lidhæ en smæligen dødh j thzta brinnande ball, som thu nw seer her for tik, 355. at all werlden skal spøriæ thina odygdeligæ gerning." Phila hon swarade: "gudh han hielpe mik wt aff mina nødh swa wisseligæ som iach ey weth huru thz ær til kommet, eller huru min barn æræ fran mik komin." Tha swarade biscop frankart: "iach wet æn swa manga handa klokhet, at iach skal befinnæ sanhetena mz henne, ware hon æn entiid swa enfaldig som hon ær." tha badh han gøræ balet myket større och hetare æn thz war, at hon skulde thæs mere rædæs for sin død och giffuæ sik skyldig j then sak. tha kom biscop frankart til henne mz sinæ falskæ list och sagde: "frv iach rader idher for siælinnæ bestand skuld, at j skripten idher och kennens idher gerning, och taken gudz licame ider til hielp; for thy j seen at thz ær nw mz ider pa then ylerstæ punkt." hon swarade j redduga och mz wrede: "hwat! menen j at min siæl ær fortappat? ney then rætuisæ domaren han wet mina vrsækt; iach dømer ey mina siæl sielff til orættæ." tha ropade biscop frankart mz enæ høgæ

røst, swa at alt thz folk ther omkring stodh hørde pa: "hon haffuer nw bekentz sin eygin sak och gerning, thy mogen j gøræ hennis ræth effter henne eygin wider kennilsse." tha han haffde swa sakt, tha stodh phila opp j storæ wider mødhæ och krankhet, som hon waræ vt aff sinne komin, och grepp biscop frankart j haret och rykte han nid til iordenæ och beth honom aff hans næsæ, och sagde swa til honom; "thu ondæ och snødæ forrædare! thu west mere aff thenne falskhet och mordh, som mik ær til lakt, æn iach weth." tha kom then vnga riddaren blandamær och drogh biscopen bort fra henne, och sagde swa til honom: 350. "frankart! warin ther wis pa: warin j ey en prest som j ærin, iach wilde for thenne førstinnenæ sak skuld ga mz ider j en kamp och sla idher, ther til at j skulden oppenbaræ idhræ egnæ falskhet; for thy at ider ordh the lydæ swa, at mærkendes ær at j witin mere aff thz mordh och ogerning, æn hon wet." Tha swarade konung pipping j wrede, tha han sa hwat hans syster haffde giort j hennes wider mødhæ, at biscopen haffde mist næsænæ och war swa skempder: "jach tror nw fulleligæ alt thz mik ær aff henne ondzko sakt; thy laten domin ower henne ga, som ræt ær, hwem thz ær antigiæ liuff eller leth". ther mz redh konung pipping in j staden, wreder och illæ hughom.

tha blandamær, then ædlæ riddaren, sa thenne storæ bedrøuilsse och owerwald pa thenne ædlæ førstinna phila, tha wilde han ey fra henne ridhæ; wtan sagde swa: "iach wil besee om nokor ær her swa køn, ther henne wil brennæ til orættæ for awndh skuld."

hans fader han war en hertigh rik,
baldawin swa kallade han sik.

han sagde til sin son blandamær: "hwat makt ligger tik ther pa at biudæ tik j nokot forswar moth tith herskap, ther thu mat komma j skadha fore?" han swarade honom igen och sagde: "fader! tha iach wart til riddare giord, tha swor jach en edh, at hwar iach saghe nokon j nødh til orættæ, antigiæ quinnæ eller man, ther skulde iach wagha mit liff for at hiælpæ them wt aff sin oræt. swa wil jach och nw gøre mina rættæ frv och førstinnæ:

hielpæ henne aff thenne nødh,
eller jach wil ther fore bliffuæ død."

Tha gingo the herranæ allæ saman j radh och mz
357. them konung crissosmos, som hennes bonde war, hwat the skuldo gøræ mz henne, efter thy at blandamær strengde sik ther swa sare wti, och ther war engen som mz honom wilde j kamp ga. tha swarade hertig baldawin: "thz ware en stor fregd ower werlden at man skulde brennæ swadanna en førstinnæ. thykte ider radeligit waræ at man lothe henne landet forsweria och min son blandamær mz henne, och faræ siden hwart gudh legger them til radha?" thz samthykte the allæ. then ædlæ riddare blandamær wæmpte sik och sætte sik pa sith godæ ørs, och sagde at han wilde henne tiænære waræ til sin død. Philæ gaffuo the en gangare, swa godh som hundrada mark, och sadell, swadanna som en frv høffdis wæl innan at ridhæ. swa forsworo the landet och foro manga obekendæ wæghæ.

Blandæmær och then ærligæ frwn the kommo then førstæ apton til eth rinnande watn, och sagho ther

eth tiæld war opp slaget pa en lusteligen wall. tha sagde blandamær: "nadige frva, ridhen tith; thz ær mit radh." the funno ther inne hengende en brinnande lamppæ, en ærlig seng køsteligæ opp redh, wiin och brødh och alt thz theres hiærtæ begærædæ. tha sagde blandamær: "frwa, thækkes idher her at hwilæs j nat, tha wil iach halda her wtan for dørnæ, at iach maghe witæ hwo her komber, før iach ider nadæ wækker." the sattes til bordh och loffuade gudh for sinæ nadh och sagde: "han ware war gæst;" ther mz giorde phila kors mz sinæ hand ower bordet och thz ther pa stodh. swa kom diæffwlen och brøth tiældet sunder, och alt thz ther war hwarff borth. hans wiliæ war at komma them til nokro onda akt; men the waro 338. aff gudhi swa wæl bewaradæ, at han haffde thæs engen makt / tha sagde then vnga blandamær: "jach ær thæs fulleligæ wis at diæffwlen ma os enkte skada." then nat bliffuæ the ther.

Som morgonen tha ridhæ the thæden och kommo pa en alstinges lusteligen wall. som the ridho och taladis widh, tha warto the war en riddare; han kom ridande och førde enæ .jomfrv mz sik. hon gret sare, fore thy at riddaren, som henne førde, slo henne ømkeligæ och illæ, at henne blødde badhæ næsæ och mwn; thz giorde han, for thy at hon wilde ey gøre hans wiliæ j odygd. tha sagde then vnga blandamær: "hwi slan j then jomfrvn swa sare, eller hwat ær hennes sack? tolket ær stort owerwald och odygdeligh gerning. waræ nokon dygd j idher, j giorden ey swa." then swartæ riddare han swarade honom tha: "laten thz ware, som enkte komber widh idher. hon skal haffua thæs flere hiog, at j laten ider waræ swa

baldæ." thokteligæ swarade ho*n*om bla*n*damær: "jach wil he*n*ne frælssæ aff the*n*ne nødh, om gud giffu*er* mik th*er* lykkæ til/" then swartæ ridda*re* swarade: "thz ma wæl waræ!

haw*er* iach mit swærd j mi*n*a hend*er*,
jach ræd*es* thinæ iij ey allæ j send*er*.
thu skalt h*er* mistæ thit vnga liff
och iach behald*er* thit wænæ wiiff/"

ther mz the swærden drogho och slogho hwar a*n*nan wta*n* skøn, at skioldanæ gingo allæ j stykke
och bryniorna warto aff blodet rødh/
och hwar th*er*a rædd*es* for sin dødh.

Jom*fr*vn och phila sato til sama*n* och badhæ til gudh at bla*n*damær skulde ho*n*om wardæ ow*er*mæktig. tha slo bla*n*damær then swarta ridda*re*,
359. at ha*n* størte til jorden so*m* ha*n* ware dødh. Tha spra*n*g ha*n* raskeligæ opp jgen och slo blandamær tha swa fast, at ha*n* rædd*es* siælffu*er* for sin dødh; tha halp gudh bla*n*damær, at ha*n* wart ha*n*s ow*er* ma*n* och slo ho*n*om j hæll. tha sagde then stolta jo*m*fr*vn til blandamær: "mi*n* fad*er* boor ey lankt hæden och ær en konu*n*g inna*n* arabie, och the*n*ne riddaren vnførde mik thæden mz wald och sina falska listæ, minom fad*er* owita*n*de. nw løne thz id*er* gud so*m* mik haffu*er* løst fra ho*n*om; och ware ey the*n*ne ærligæ fr*vn so*m* j haffui*n*, tha wilde iach waræ idher eygen." tha swarade he*n*ne then vnge blandemær: "ædlæ jo*m*fr*va, wite*n* thz for sant at phila ær mi*n* nadige fr*v och iach ær he*n*nes tiænære. hwat gudi thækkes thz sker." ther mz ridhæ the thæden.

tha sagho the en ma*n* sithiand*es* wid wægen som thz ware en pilag*rim*. til ho*n*om ridho the all try.

han haffde for sik brød och wiin och ther mz enæ flasko fullæ aff dwalæ dryk, som han plægædæ at forradæ folk mz. the sagde til honom: "sælin os aff idhræ wiin och brødh." then forrædaren swarade them mz høffuisk ordh: thækkes idher at hwilæ idhræ hæstæ; jach wil gernæ skiptæ mz idher thz bæstæ ther iach haffuer." som the sato och talados widh, tha sporde then samma førrædaren, om the haffde ekke set en swartan riddare nokor stadz faræ, thæden the kommo; som han ware redder for honom. tha swarade blandamær / "han skadær aldrik engin man mer; han bleff for mina hand død." tha then forrædaren thz hørde, tha thenkte han swa mz sik: thz skal giældæ tith liff; for thy at thz war hans herra ther han effter sporde. swa sato the och talades widh, och han sagde til them: "æten och drikken och warin gladæ", och skenkte them dwalæ dryk for win. the drukko och wistæ ther enkte aff før æn the soffuo all try swa hart, at them kunde engen wækkiæ. tha wart then forrædaren glader, och tok blandamær och lagde honom pa sin eygen hæst och førde han bunden til slotet ther han war hemme, och kerde hardeligæ sins herra død. "her haffuer iach then samma som honom dræpit haffuer; gørin honom hans ræt. ther æræ æn effter twa skønæ quinnor, och synæs waræ aff storæ herra slækt; them wil iach hemptæ hiit, och the skulo waræ her trælæ och almenningx konur." swa wart blandamær soffuande lagder j tornet ther manga andra fanga inne lagho. tha han opp waknade wart han sare forfæræt och sagde wider sik enæ: "huru mon mik waræ wider farit? ær iach drøm stulen, eller swiker mik sømpn, eller hwart mon min wapen waræ

komin? thz ær mik eth stort vnder!" och tok sik omkring och fan ij stora boyor om sin ben, och sagde: "huru mon iach waræ hiit komin! jach haffuer ey wærk aff slag eller saar, thy ær thz ey annat æn sømpnsens dwalæ."

tha swarade en riddare ther fangen la;
han talade til honom och sagde swa:

"wisseligæ j soffuen ekke; thz ær idhe roch engin drøm. j ærin mz forrædilsse gripin och hiit kompnæ. her warda j bliffuæ j thenne nødh ee mæden j liffuæ." blandamær han wart forfæræt, och swarade honom och kerde sinæ frvs nødh, at han wiste ey hwar hon war, och sagde: "mate iach swa længe waræ nær henne; at hon komme j sith behald. iach wonde ey siden hwat mik ower ginge." j tolka mato kerde han margfaldeligæ sinæ frvs mote gang; och leed storæ drøffuilsse j thz tornet fullæ xiij aar.

mæden the blandamær j tornet lagde, tha kom en
361. leebardh gangandes thit som jomfrvn och phila the lagho, och krapsade pa them mz sinæ klør, swa at the ther aff waknadæ; och leebarden sprang fra them. the sagho sik om allæ wegnæ; tha sagde phila: "thywer wi haffwm mist blandamær! thzta hawer warit en forrædare som her war; han hawer honom forradit. huru skulom wi honom vndkomma, at han far ey hand pa os!" the gingo tha affstadh och bort j willæ øknen, ther hwarken war bygdh eller folk. Vnder thæs tha kom then forrædarin och mente at han skulde finæ them badhæ soffuande; war herra han fygde thz myket bættre. thok lopp han til skogx effter them; tha han them ey fan tha wende han sørgeligæ igen.

Philæ och then ædlæ jo*m*fr*v* fu*n*no om sid*er* en wægh; then ginge the swa lenge, at the finge se enæ køsteligæ borgh mz høgæ ti*n*næ. tha sagde then ædlæ jo*m*fr*v*: "then borgh kennir iach wæl! ho*n* ligg*er* j mi*n* fad*er*s land; thit wilo*m* wi ganga badhæ. wi skulo*m* ther warde wæl vnfagnæ, och ther skulen j ædlæ førsti*n*næ j allæ idhræ dagha bliffuæ nær mik, och iach nær idher so*m* dott*er* nær sinæ mod*er*." tha the ko*m*mo in j sallen opp spru*n*go allæ the h*er*ra th*er* waræ och vnfingo them mz storæ æræ, badhæ philæ och then stolta jo*m*fr*v*; them helsadhe kon*un*gen badhen thu. jo*m*fr*v*næ fad*er* wart tha alsting*es* glad och sporde sinæ dott*er* at, huru he*n*ne war wid*er* faret. ho*n* sagde sinom fad*er* allæledes huru thz war til gangit, och huru then swartæ riddaren grep he*n*ne ok wald førde; och huru bla*n*damær løste he*n*ne och slo ho*n*om j hæll; och giorde ho*n* sino*m* fad*er* ku*n*nogt om phila och huru them war alt ganget till. tha sagde jo*m*fr*v*n til phila: "nw mæden j haffui*n* mist bla*n*damær then ærliga riddar*e*, tha skule*n* j bliffuæ her nær mik ee 362.
mæden wi liffwm badhæ." Philæ bleff mz jo*m*fr*v*næ ther j landet wæl j xij ar. J then kon*un*gxse*n*s gard war en fatabur swen, och war en forrædar*e* aff allæ sinæ art, och het gawin; och haffde stora*n* ke*r*lek til then ædlæ fr*v*næ phila, och lagde alt sith hiærtæ och si*n*næ til he*n*ne. æn thok at ho*n* aktade thz enkte, thok haffde ha*n* likewæl ke*r*lek til he*n*ne.

Her wil jach latha thz*ta* ærende bestaa j thz*ta* sin, och wil sighiæ idher aff huru cla*r*ina ho*n* fødde thz barnet opp, so*m* ho*n* fan flyta*n*d*es* j skrinet, so*m* før j bokenæ star. Thz barnet thz wart kallat falantin, och tok ma*n*ga dygd*er* til sik j sin vngdom / tha ha*n* war

xij ara gamall, tha war han manlig och bald; hwar han gik tha skalff jorden vnder honom, och war badhæ dandes och dygdeligen. ther for vnte clarina honom got. aff rættæn kerlek kyste hon honom for sin mwn mer æn thusande sin / tha sagde then stolta jomfrv clarina til then vnga phalantin: "min kæræ, min glædi, min hiærtæns lust!" mz thz samma trykte hon honom for sith bryst och sagde: "jach haffuer tik wtualt for allæ the mæn j werldinne æræ." Falantin han stygdes myket widh the ordh och sagde til henne i gen: "jomfrva sætæn idhert sinne annorlund! thz thykker mik radh waræ, j skulen engin man keysæ før æn han haffuer nokon mandom giorth / til alder och ara ær iak æn eth barn / och ær ey annat æn darskap thz j leggin kerlighet til mik /" thenne orden hørde hennes fatabur swen, som nær henne war tha falantin wart funnen j skrinet, och sagde hasteligæ til henne: "jomfrva, ær thzta ærligit, at j skulen kyssa thz hittæ barnet /" tha wart then vnga falantin wred och 363. sprang opp och wilde sla honom. Æn fatabur swenen vnlupp och in j konungxsens sall, och falantin han følgde honom effter, ther konungen och alt hans herskap sath och ware gladhæ. tha kom falantin och slo then samma swenen mz sinæ blota hand, at hoffwdet sprang fra kroppen wt pa golffuet, och sagde: "haffde thu tigæt, tha haffde thu wæl bliffuet helbrøgde." tha sprang konungen opp och alt hans herskap, ther the sato wid bordet och vndradhæ hwat ther war a ferdhom, och sagde: "j riddare och godæ mæn griper mik then forrædaren! huru torde han for min øgon swadant mord bedriffuæ! (ey wiste konungen

ther

ther aff, at falanti*n* war ha*n*s syst*er*sso*n*) och thz skal kosta ha*n*s liff; thz skal mik engi*n* ma*n* aff bidhiæ." tha swarade ho*n*om th*e*n vnga falanti*n*: "h*er*ra, thz giorde mik nødh, och sig*er* iach idh*er* thz for sant, komb*er* mik nokor ma*n* swa nær, at ha*n* rørir mik mz sinæ ha*n*d. jach skipt*er* mz ho*n*om hwat iak haw*er*." tha ko*m*mo fra*m* iiij och wilde ho*n*om gripæ. Falanti*n* byggy*n*tæ sarligæ at sla mz sinæ blota næffuæ, swa le*n*ge the iiij bliffuæ dødhæ / tha ko*m*mo fra*m* wæl xl och gi*n*go ma*n*ligæ til ho*n*om; tha fangade the th*e*n vnga falanti*n*, thok fingo the ma*n*g hug och stor. tha wart falanti*n* sætt*er* j torn*e*t pa sin ræt. tha sagde ma*n*g en ma*n*, at ha*n* haffde sith liff høglikæ forbrutith. tha gik th*e*n stolta jo*m*fr*v* cl*a*rina sørgeligæ for sin fad*er* at sta och sagde: "kær*e* fad*er* och h*er*ra! gørin for gudz skuld och idhræ æræ, och laten siwnkæ idhræ wredæ, so*m* j haffui*n* til th*e*n vnga h*er*rin och høgbornæ, ee huru th*e*nne skaden ær til komi*n*. ha*n*s fad*er* ær kon*un*g j portegalæ; ha*n* sende mik ho*n*om j æræ och tro, at ha*n* skuld*e* her læræ thokt och 304. høffuiskhet." Kon*un*gen swarade sinæ dott*er* dygdeligæ: "ha*n* ward*er* at ʂithiæ ther nokro stu*n*d; ha*n*s liff skal thok enkte skadha."

Ther eft*er* innan stakkut tiidh ko*m* eth budh aff ispa*n*ien ride*n*dhæ och gik in j kon*un*gxse*n*s sall, ther alt ha*n*s herskap inne sat, och sagde: "h*er*ra kon*un*g och førstæ! mi*n* h*er*ra kon*un*ge*n* aff ispanie*n* biud*er* idher til och lat*er* bidhiæ, thz j wilden ko*m*ma ho*n*om til hielp mz all then makt j ku*n*nen aff stadh komma;

for thy at the hedniskæ saratzina
the gøræ the *cris*tnæ storæ pinæ,
the føræ badhæ roff och bra*n*d
och forhe*r*iæ all ha*n*s land,

the bre*n*næ badhæ k*ir*kior och klost*er* och driffuæ ther myket och stort vnd*er*, och haffua the belakt then godhæ staden sibiliæ mz stora makt, swa at ther kan engen ko*m*ma antigiæ til eller fra." Tha sagde k*onung* pippi*n*g: "j he*r*ra och godæ mæn! j redhe*n* id*er* wæl til; wi wilo*m* vnsethiæ then ædlæ førsten aff ispa*n*iæn och forwærffuæ ther priis och æræ." ther ko*m* sama*n* j en stakkut tiid uæl .l. thusand riddar*e* och swenæ,

wæpnade uæl til ha*n*d och fot;
swa foro the them hednæ i mot.
the ko*m*mo pa then t*ri*dhiæ dagh
in j sibilia wta*n* slag.

ther warto the wæl vnfagnæ aff kon*un*gen aff ispanie*n* och aff ha*n*s godhæ mæn. then and*ra* daghen ther eff-ter, tha redde the sik til stridz so*m* dagad*es*; tha drogo the wt aff staden. tha badh kon*un*g pippi*n*g aff fra*n*karike kon*un*gen aff jspanien om / at ha*n* mate haffua forstridenæ, efft*er* thy at ha*n* war en fræmæd*er* ma*n*; at man wiste sighiæ ther aff om the bedriffuæ ther nokon ma*n*het. tha swarade k*onungen* aff ispanien:
363. "wisligæ k*onung* pippi*n*g, jach rad*er* idher at j be-standen then enæ sidenæ aff hæren mz idhræ makt, och iach bestand*er* then annan siden mz mi*n*a makt." swa drogho the wt aff staden igeno*m* ij porta, hwar thera mz sin hær. then striden ho*n* gik til sama*n* so*m* halff ga*n*get war til middagx. ther wart ma*n*gen riddar*e* aff stu*n*gen, och ma*n*gen glauia war ther bruten.

ther gik slag om slagh, at ma*n*gen helædæ ther døder la.

pa badhæ sidhor sa ma*n* storæ nød;
ther bleff och ma*n*gen heden dødh.

tha warto the hednæ the c*ri*stnæ owe*r*mæktigæ, at the c*ri*stnæ fiollo ga*n*tzka ma*n*ge. tha sagde kon*ung* pippi*ng* til kon*un*gen aff ispanie*n*: "wi haffwm mist her myket folk, och hwat wi her effte*r* st*ri*dhæ, thz st*ri*dhæ wi os til skadhæ. wi wardo*m* haffua me*re* makt om wi skulo*m* them besta." ther mz drogho the ate*r* in j staden ige*n*, och the hednæ følgdæ them effte*r* alt in for portanæ.

siden gi*n*ge the he*r*ra til radz om at sa*m*pna sik me*re* makt. tha sende kon*ung* pippi*ng* en riddar*e* hem til sinæ dotte*r* cla*r*inæ, at ho*n* skulde sendæ ho*n*om folk, thz mæstæ ho*n* ku*n*de aff stad ko*m*ma, at mi*n*stæ iij^{M} ridda*re* och swe*n*næ. thz wærff the*n* riddaren til he*n*ne. ther effte*r* bød jomfrv cla*r*ina owe*r* alt he*n*nes fade*r*s rike at alla skulde til he*n*ne ko*m*ma mz there*s* wapen, ath halda he*n*nis fade*r*s budh. tha tok hon falanti*n* wt aff tornet och haffde sit radh mæst mz ho*n*om. tha gik cla*r*ina mz falantin in j sallen ther the he*r*ra allæ inne ware, at spøriæ huru thz skulde til ga. tha sagde then vnga falanti*n*: "Jo*m*fru, iach bider idher at j vnnen mik fara mz och for søkiæ om iach haffue*r* nokon makt eller starkhet. thz skulæ the 360.
hednæ befi*n*næ at iach wil the*m* ey fly. thz wil iach gø*re* for idhræ skuld ædlæ jo*m*f*r*va; thy bide*r* iach ide*r* at j werdige*n*s til at giffuæ mik wapen, skiold och hiælm och thz ther til hørir, at iach mate waræ thæ[s] dristugar*e* at søkiæ mi*n*a fiændæ." cla*r*ina swarade ho*n*om: "hwat j bede*n*s thz skule*n* j fa." tha lot

ho*n* he*m*pte eth skønt tæpædæ och lot thz bredhæ pa jorde*na*; ther badh ho*n* falanti*n* standa pa / ho*n* lagde pa ho*n*om enæ brynio; ho*n* war swa godh at engen ma*n* mz nokro makt eller stærke ku*n*de brytæ en ring su*n*d*er* j he*n*ne, for then skuld at ho*n* war swa mæst*er*ligæ gør at wars he*r*ra blod war in lukt j he*n*ne; och aff then makt och dygd ku*n*de engen warda sar j he*n*ne. ther til kastade ho*n* ow*er* ho*n*om en wapen rok; ha*n* war swa køsteligæ giord*er* aff gull, at skiin gik aff ho*n*om so*m* aff en soll.

ther efft*er* spe*n*te ho*n* om ho*n*om eth swærd;
thz war ma*n*ga pen*ninge* wærdh.
ther næst spe*n*te hon pa' ho*n*om then høgræ sporæ.
thz giorde hon ho*n*om alt til æræ;

och bad swa ho*n*om sta pa sin knæ. tha tok ho*n* eth swærd och slo ho*n*om iij slag mæd*er*, och sagde: "thu skalt øffuæ ræt ridd*er*skap. jach befell*er* tik skiold och swærd. thu skalt waræ en besk*er*mar*e* ællæ*n*dæ jo*m*fr*v*r, enkior och fad*er*løsæ barn; hwar thu them seer j nokro nødh, tha skal thu ald*ri*k aff latha at hiælpæ them til there*s* ræt; och hwo so*m* flyr til tik til nadh eller nokon redding ho*n*om skal thu t*r*oligæ hiælpæ efft*er* thina makt; och skal thu waræ oforfæræt, tha øffu*er* thu ræt riddarskap." fala*n*tin ha*n* swarade he*n*ne ødmiukligæ:

"ædlæ jo*m*fr*v*, iach skal halda idhert budh;
ther til skal mik hielpæ gud.
Jo*m*fr*v*a, lat*er* mik nw hæden faræ,
367. thy her dug*er* ekke nw leng*re* waræ."

tha gik then stolta cla*r*ina in j sallen ther the he*r*ra allæ inne waræ / ho*n* sagde til them allæ: "the*n*ne vnga riddar*e* falanti*n* ha*n* skal waræ idher høffuitzma*n*

j thenne resen, til thæs j komin til min fader. och bider iach ider at j warin honom lyduge pa min faders wegnæ." the swarade henne allæ och sagde ia, och waræ ther allæ gladæ til at thz war swa mz honom ganget. tha ledde man fram eth skønt ørs. bedzill, giordha och stiglæder war alt giort aff gull. tha hioldo frvr och jomfrvr hans istædh, och thz wilde han ekke aff them haffua. tha gik then vngæ falantin och lagde sin hand pa sadell bogan och sprang opp j sadlin wtan stiglæder eller istæd; thæs thakkade honom badhæ frvr och jomfrvr. tha kom then stolta clarina och bar honom en hielm aff stall; owan pa hielmin war en krantz aff røt gull; jnnan j krantzen stod eth biladæ aff gull ræt som en jomfrv, ther lee wilde, och haffde thz bilædæ eth finger gull j sinæ hand; ther aff gik eth vnderliget skiin.

the herra toko tha orloff aff clarina och ridho affstad, och kommo in j ispanien obestriddæ. tha the kommo pa iiij milæ nær the hedniskæ saratzinæ, tha sagde then vngæ herra falantin til the herra honom følgdo: "sighin idhert rad hwat ider thykker waræ nyttæ, om wi j morgon arllæ sla til them oforbudadhæ; thy at the witæ enkte aff os. wi wilom forwærffuæ ther priis och æræ." thz thøkte them allæ radeliget waræ. tha sagde then vnga herra falantin: "j haffuens mannelig wid; swa wil iach och gøre, forsøkiæ min vngdom och mina makt och bliffuæ vndher banerit; och hopis mik at os skal ga wæl j 369.
hand." tha swarade the allæ mz enæ røst herra falantin: "tha wardhom wi snart ridhæ affstad; for thy thz ær swa tiid at wi ridhom før æn wi wardæ be-

speyade" och sagdæ allæ mz enæ røst at the wildæ bliffuæ nær hono*m* liffua*n*d*es* och dødhæ.

Om morgone*n* so*m* dagad*es* och solen opp gik, tha ko*m*mo the *cri*stnæ och striden sa*m*pnad*es*. tha hiog falanti*n* sit ørs mz sporæn och redh fra*m* j rættæ kønhet j bla*n*d the hednæ; och all ha*n*s hær følgde ho*n*om effter, och slogo the hednæ mykit folk aff. Æn he*r*ra fala*n*tin ha*n* war swa girug til them, at ha*n* war komi*n* fra sith folk och in j hedni*n*gæ hæ-ræn; och the haffde drag*i*t sik omk*r*ing ho*n*om mz myken makt, swa at engen ma*n* ku*n*de ho*n*om til hielp ko*m*ma. the stormade til ho*n*om, so*m* til en mwr, mz ma*n*g owi*n*nelige*n* slagh. Falanti*n* han warde sik tha so*m* ho*n*om la makt pa. iij^{M} hednæ slo ha*n* j hæll, och otalikæ ma*n*ga warto ther sar, swa lenge at the gaffuo eth wik opp for ho*n*om; for thy at hwar ha*n* foor ther wart alt blot, och bloden fløt om ho*n*om so*m* en strøm / thz fik kon*u*n*g* pippi*n*g och k*onungen* aff ispanie*n* at see ther the stodho pa mu-ren och talad*es* widher. the sagde: "j allæ waræ liiffs dagha sagho wi aldr*i*k noko*n* mo*n* swa rættæ kønligæ wer*i*æ sik so*m* then vnga riddaren gør. ha*n* synis wæl waræ en ridda*re* godh, for thy at ha*n*s wapen rok skiin aff gulle rødh." j thy grepp he*r*ra falanti*n* kon*ung* samarin och kastade ha*n* for sik pa sith ørs och førde ha*n* in til staden; och alt ha*n*s folk thz følgde ho*n*om effter. the ij kon*u*nga ridhæ wt a mot ho*n*om och

369. vnfingo ho*n*om mz storæ æræ / then fa*n*gnæ ko*nu*ngen fik ha*n* them: "gørin mz ho*n*om hwat idher thækk*es*; thok ær ha*n* likewæl en kon*ung*, och ær en then øpærst aff all ther*es* hær."

the *cri*stnæ warto ther allæ gladæ, och loffuade falanti*n*s kønhet myket / tha talade k*onung* pippi*ng* mz storæ æræ til h*er*ra falanti*n*: "beheffui*n* j gwll eller silffu*er* ell*er* nokon the ting ther iach haw*er*, ther skulen j siælffuæ ow*er* radhæ so*m* j thz siælffuæ atten." H*er*ra fala*n*tin ha*n* swarade ho*nom*: "gudh lønæ thz idh*er* konu*n*gxlikæ æræ; thok bid*er* iach idher w*er*dige nadh thz j wilden witæ mik enæ bøn, then iach wil idh*er* aff bidhiæ." k*onung* pippi*ng* swarade: "swa hielpe mik gud, hwat j bede*n*s thz skal idh*er* wardæ." "Ædlæ h*er*ra giffui*n* mik løs wt aff mi*n*a fengilsse, och idhræ hyllæ. jach ær then sa*m*ma falanti*n* so*m* j loten leggiæ j tornet, før j heme*n* foren". kon*u*ngh pipping swarade ho*nom* j sa*m*ma stu*n*dh: "for matte*n* j at giffuæ iij^{M} pu*n*d gull thz bæstæ j greken ær, j skulen fri och løsæ waræ; och bid*er* idher k*er*ligæ at j wili*n* følgiæ mik til fra*n*ka rike och bliffuæ nær mik j idhræ dagha /

siden ginge the h*er*ra til radz hwat the skuldo gøræ mz then fagnæ kon*u*ngen. tha stod all there*s* rad til then vnga h*er*ra falanti*n*; hwat ha*n* ther til sagde, ther mz skulde thz waræ en endæ. tha sagde th*en* fagnæ kon*u*ngen samarin til kon*u*ngen aff ispanien "iak wil biuda och halda en troen och fasta*n* frid mz idher; och wil mz mit folk fara hem til landa igen; och wil effter the*n*ne dagen aldrik mer hiit ko*m*ma pa nokon skadha eller ørlyg j jdher land. och wil rættæ idher opp alla*n* then skadha iach haffu*er* idher giort efft*er* idher egnæ segn. thz sig*er* iach idher pa mi*n*a rættæ 370. tro och æræ". thz war sirlæ om en apton at the h*er*ra gingo ther om til radz. tha warto thæs allæ ow*er* ens at the wilde then sonæ och fridh vnfa. ther

eff*ter* gi*n*go the til bordz och giordo sik gladha. Om morgone*n* ther eff*ter* wart then friden beb*re*ffuad*er* och fulleligæ til endæ giord*er*/siden foor then hedniskæ kon*un*gen hem j sith land mz all sin hær; the dødhæ waræ the bliffuo tha ther. och kon*un*gen aff fra*n*karike for hem mz storæ æræ; och he*r*ra falanti*n* ha*n* følgde ho*no*m/

tha kom ther budh til cla*r*ina at he*n*nes fadher war hem komi*n* och he*n*nes eyge*n* riddar*e* he*r*ra falanti*n*. tha gik cla*r*inæ wt mot sin fad*er* och vnfik ho*no*m mz storæ æræ, och loffuade gudi ath ha*n* och ha*n*s godæ mæn waræ helbrøgdæ hem ko*m*pna/tha tok cla*r*ina he*r*ra falanti*n* widh handenæ och ledde ha*n* mz sik j sith mak, och tok ha*n* liuffligæ j sin fa*m*pn och kystæ ho*no*m for ha*n*s mwn. then aptone*n* haffde the snak och myke*n* glædi.

Som morgone*n* arlla tha redh kon*un*g pippi*n*g j iækt och haffde mz sik xij rid*dare* och and*ra* godæ ærligæ mæn. so*m* the ridho pa en lustelige*n* wall, tha sagd*e* en riddar*e*: "he*r*ra, seen hwilk*et* eth vnd*er*ligit diwr ther løp*er*. thæslike haw*er* iach ald*ri*k førre seet" tha rende aff stad ij ridd*are* och bygy*n*tæ til at iægæ diwret, och thz diwret war fala*n*tins blod*er*, thz ke*n*de hwaske fad*er* eller mod*er*; thz haffde och engi*n* fornumpst mer æn nat*ur*ligit war. thz diwret sætte sik til weriæ moth the ij ridd*are*. tha rende en thera til diwret mz sin glauio/diwret spra*n*g opp och fik riddaren nidh aff hæsten och krystæ ho*no*m j hæll mz sinæ hend*er*; och then andræ riddaren kom j storæ nødh; thz reff aff ho*no*m ha*n*s wapen och giorde ho*no*m illa sar. kon*un*gen bygy*n*tæ tha at fly vndan, och diwret war rast och følgde eff*ter*, och aff jnte

honom och giorde han illæ sar och allæ the mz honom waræ / thzta fik falantin at spøria at konungen haffde warit j iækt och wardit sar. tha wapnade han sik j samma stund och sprang pa sith ørs och rende effter diwret, och wilde be see hwat diwr thz war mæden thz swa rædeliget war. tha han kom pa marken, tha sa han diwrit løpæ fore sik j samma wrede som thz skildis fra konungen / tha sagde falantin widh sik sielff: "a herra gudh! hwilket eth vnderligit diwr och græseligit!" æn enkte wiste han ther aff ath thz war hans engin bloder / falantin han redh effter diwrit och thz fik honom see. tha lopp thz honom j mot, och ryktæ falantin fra hæsten mz sinæ starkæ hender, och wilde honom haffua kramad och riffuit j hæll / æn hans bryniæ hon war swa god och stark, at han bleff osar och oskadder / then dygden haffde hon aff wars herra blod som j henne war lukt. thok aff thz fallet han tha fik la han j swimæ som han ware dødh / tha diwret thz sa at han sik enkte rørde, tha wende thz sik om och gik fra honom / tha han kende til sik sielff igen och for nam at diwret war borto, tha war han glad at han war thæs quith, och sagde wid sik sielff: "thz diwret ær aldrik kommit aff nokro vnda art, mæden thz haffuer swadanna dygd mz sik, at thz giorde mik ey mere men, och thz sa mik weriæ løsæn waræ. j thy reste falantin sik opp och kom til sinæ weriæ igen. diwret thz sa sik til baka och sa at falantin war oppstanden; tha wende thz sik om mz en hast och mykyn grymhet och lopp mot falantin och wilde han dræpæ. falantin han rykte sith swærd 372.
och hiogh mot diwret j thy som thz kom til honom.

tha wart diwret sart j mell*a*n sinæ skuldror, swa at thz ømkade saret. tha brøt falant*in* eth riis och slo diwret ther mz j saret swa le*n*ge, thz fioll a sin knæ och wilde swa sighiæ: nw giffu*er* iach mik / tha tok falant*in* och løste sith belte fra sik och ba*n*th th*er* mz diwret om halssin, och førde thz fangit hem /

nna*n* thæs haffde k*onungen* reth sik wt a mot falant*in* mz myket folk ho*n*o*m* til hielp / tha wart k*onungen* war at falant*in* kom ridande och førde diwrit fangit j sith belte / tha wart k*onungen* glad*er* och redh til falant*in* och vnfik ho*n*o*m* wæl, och loffuade gudh at ha*n* haffde ow*er* wo*n*net thz gry*m*mæ diwr. cla*r*ina fik thz och witæ at thz diwret war gripit, och at thz haffde giort he*n*nes eyg*in* ridd*are* h*er*ra falant*in* / tha gik hon wt a mot ho*n*om och vnfik ho*n*om mz storæ æræ / och sagde til ha*n*s: "mi*n* kæreste wen h*er*ra falant*in*, ærin j wardnæ sar*e* thz idhert liff ma skadhæ? jach wil idh*er* drikkæ giffuæ hele wagh th*er* aff læk*es* all idh*er* sar." mz thæs gik ho*n* til ho*n*om och tok ho*n*om, j fa*m*pn och kystæ ho*n*o*m* for sin mwn. tha diwret fik thz see, tha spra*n*g thz til he*n*ne mz sinæ harda he*n*d*er* och reff allæ he*n*nes clæd*er* aff he*n*ne, swa at jo*m*f*r*vn wart sar*e* forfæræt. tha slo fala*n*tin diwrit illæ mz riiset so*m* ha*n* tha haffde, swa at thz torde ald*r*ik siden gør*e* he*n*ne j mot. tha fik falant*in* jo*m*f*r*vnæ wid handenæ och gi*n*go in j sallen, och diwrit thz følgde them. the h*er*ra sætt*es* allæ nidh och vndrædhæ myket pa falant*in*s makt / och diwret lagde sik pa golffuet fo*r* ho*n*o*m*. tha badh falant*in* at the ærligæ mæn skuldo giffuæ diwret na*m*pn. the sagde at thz borde ho*n*o*m*,

och diwret hørir honom til. 313.

Han ma giffuæ thy hwat nampn han wil / tha wart diwret kallat nampnlos.

tha sagde falantin til clarina: "ædlæ jomfrva, j torffuen enkte rædes for nampnlos j thzta sin. mik hopis at han skal æn hielpæ mik wt aff mina nødh; han haffuer iw eth menniskiæ anlitæ och limæ effter thy ther til høræ." tha badh then vnga falantin at clarina wilde gøræ swa dygdelicæ och giffuæ nampnlos drikkæ aff sinæ helewagh, at hans sar mato warda lækt. hon sagde at hon wilde gernæ thz gøre; och genstæn som han haffde drukkit, tha ware hans sar hell och til lækt / och nampnlos fioll pa sin knæ och neyg henne mz sith hoffwdh som han wilde swa sighiæ: jach thakker idher jomfrv fore mina helbrøgdæ; thz giorde hans naturlige fornumpst.

ther effter lot falantin redhæ eth karbad och ledde nampnlos ther wti, och sende swa bud effter en bardskærare, at han skulde komma och raka aff honom haret. swa brat som han bygyntæ til at raka, tha wart nampnlos wred och kramade honom j hæll mz sinæ hender. tha som falantin han thz sa at bardz skæraren war dødh, tha tok han risit j then enæ handen och har kniffuin j then andra, och sagde: "iach wil thz waga ee huru mik kan j hand gaa mz honom." tha nampnlos thzta sa ath falantin wilde honom raka, tha sat han qwar och rørde sik ey mz allæ; thok stod han j storæ liifs wadhæ. tha fik han see at nampnlos haffde eth røt kors j mellan sinæ skuldror / tha wart falantin gladh och sagde: "men weth thu æst aff enæ godhæ art." tha lot han clæde nampnlos j ærlig clæden; tha han haffde them pa sik,

374. tha war ha*n* en dægeligh vng*er* ma*n*; och lærde tha førstæ ganga pa ij føt*er*. ther til nam ha*n* thøk och æræ och tok myken dygd til sin, och ku*n*de forsta hwat folk sagde ho*no*m æn thok at ha*n* ku*n*de ey talæ.

Siden ee hwart falanti*n* ha*n* foor, tha wilde iw na*m*pnlos war*e* nær ho*no*m / tha falanti*n* thz*ta* forstod at na*m*pnlos wilde iw følgiæ ho*no*m, tha loth ha*n* gør*e* ho*no*m enæ klobbo aff stall; och ho*n* wogh j skippu*n*d / och gaff h*en*ne swa na*m*pnlos blideliga j ha*n*s hand. tha na*m*pnlos fik klobbo*na*, tha wart ha*n* alsting*es* glad*er* och kastade h*en*ne badhæ opp och nidh, och bedreff myk*et* vnd*er* mz h*en*ne. tha falanti*n* thz sa at klobba*n* war ho*no*m swa læt, tha gladd*es* ha*n* j sith hiærtæ och sagde: "iach wil h*er* ey nw leng*re* dweliæs; jach wil faræ i fræmæde land, th*er* iach ær obeke*n*d, at søkiæ mi*n* fad*er* och mi*n*a mod*er*, och witæ hwaden iach komi*n* ær.

jach torff ey rædæs en ell*er* ij,
mæden na*m*pnlos wil waræ mik *t*ro."

tha cla*r*ina thz*ta* forstod at h*er*ra falanti*n* wilde bort fara, tha gik ho*n* til ho*no*m och badh ha*n* k*er*ligæ, at ha*n* wilde wæl gøræ och ow*er* giffuæ then resen for h*en*ne skuld. ho*n* wilde waræ ha*n*s eygi*n* hiærtæ*n*s kær*e*, he*m*melikæ och oppe*n*baræ, hwem thz war*e* antigæ let ell*er* liufft. effl*er* ha*n*s wiliæ tha wilde ho*n* waræ. falanti*n* ha*n* swarade h*en*ne: "thz ma ey waræ j thz*ta* sin; thy ath na*m*pnlos mi*n* stalbrod*er* och jach wi haffwm loffuat at søkiæ frømæd*e* land, och wil jach witæ, so*m* førr*e* ær sakt, aff hwat slækte jach ær komi*n*." tha cla*r*ina thz forstod at ho*n* ku*n*de thz engelu*n*da aff bidhiæ, tha wart ho*n* saræ bedrøffuæt,

och tok enæ litzlæ flaskæ och fyltæ honæ fullæ aff 375. helewagh, at falanti*n* skulde he*n*ne haffua mz sik om ha*n* warte sar eller nokon sot til ko*m*me; drukke han ther aff tha warte ha*n* helbrøgdæ. then flasken fik ho*n* na*m*pnlos i sin ha*n*d och badh at ha*n* skulde he*n*ne t*r*oligæ gømæ; for thy at he*n*ne si*n*ne thz war swa, at haffde hon fangit flaska*na* falanti*n* tha haffde ha*n* thz forsmat.

Falanti*n* ha*n* bedde*s* orloff at ridæ fra then stoltæ jo*m*f*r*vn cla*r*ina. tha wart ho*n* sarligæ bedrøffuet, swa at for*e* stor grat skuld ku*n*de ho*n* ey swa oppe*n*baræ ho*no*m sinæ dygd, so*m* ho*n* ge*r*næ haffde giort. thok bød ho*n* them godæ nat och sagde: "gudh alzwalduge*r* ha*n* war*e* idher besk*er*ma*re*! lykkæ och glædi war*e* nær idh*er* ee hwar j farin!" tha redh falanti*n* fra he*n*ne, och na*m*pnlos lopp fore; och war gladh at thz war ther til komi*t*, at ha*n* mate sino*m* he*r*ra noko*n* tiænist gøræ.

then t*ri*dhiæ dagin ther efft*er* fu*n*no the en hirde pa marken gik och gømpde fæ. tha sporde falanti*n* hirden aat j hwat la*n*d the ko*m*pnæ war*e*. hirden ha*n* sagde til them: "forstande*n* mi*n* ordh! riden j æn enæ milæ fra*m* bætt*re*, ther seen j enæ borg standæ for idher. then borgen ær full aff forrædar*e*, so*m* ma*n*gen ma*n* forradha liff och helbrøgdæ; ther wakte*n* ider for. och nokot lithet fra borgen j en dall, ther liggiæ wæl xxiiij mæn aff then sa*m*ma borgen. the æræ och allæ forrædar*e*; the forradha ma*n*gt eth mode*r* barn mz dwala dryk so*m* the haffua nær sik. j mogen thz*ta* rætteligæ forsta: ætin j eller drikken mz them:

j komi*n* j enæ stora nødh, 376.
om j ey genstan bliffui*n* dødh."

Falantin han thakkade honom myket at han warade honom ther widh. Falantin redh thit och namnplos war gladher och lopp fore j spryng, och kastadhe sina klobbo opp j wædhret, och forstod at han skulde komma til slagx mz the forrædare. tha wart en war och sagde: "ther komma ij; then enæ rider, then andra gar. wi redhom til wan dryk och skenkiom the godæ herra nær the komma." tha warto iiij aff them til redho och ridho mot herra falantin, och talade til honom høffuisklikæ och badhæ han wæl komin wæræ; och sagde til honom: "herra, smaken aff wart wiin." Falantin han tok nappin aff en thera och slo han ther mz j hoffwdet at nappin sprang j thusande stykke; och sagde: "a! kraden forrædare æst thu och alt thit sælskap!" ther mz tok han til sith swærd; tha wart nampnlos førre til redho mz sina klobbo och slo tha iiij j hæll. tha kommo the andræ snarligæ wt løpande j ij hopa.

Falantin han mot them redh
mz sinæ swærde; thy han war wredh.
han hiog manga diwpæ sar;
ther war ey got ath fore waræ.
nampnlos han bygyntæ at sla;
manger man ther døder la
for hans klubbo. hwar han sik wender
thz fiøll alt nider fore hans hender,
til thæs the waræ allæ dødh.
the ij the haffde æn engin nødh.

Falantin och nampnlos the drogho thera wægh in for borgen och hioldo ther pa en skønan wall. thz sa en aff them pa borgen war och sagde; "her halda ij; then enæ rider then andra gar. huru mon

the waræ hiit kompnæ, at wart sælskap haffuer ey 377.
wardit them war?" en aff them sagde: "mik thykker
radh waræ at wæpnæ iiij mz en hast och sende them
wth och føræ them fagnæ in." ther waro tha genstæn
iiij redho the kønæstæ, och ridho mz storæ glædi
wt, sik til engen froma. the kommo och gensten rennande som the wilde haffua dræpit falantin wtan allæ
nadh. tha rende falantin them j mot och slo them
swa sare, thz the størtæ fra thera hæstæ. siden slo
nampnlos them i hæll; thz thøkte honom waræ thz
bæstæ / thz sagho the forrædare pa huset waro, och
gingo til radz och sagde: "the ij kompana æræ swa
mæktigæ och starke; man skal finna ther rad til, at
the komma j døtzens band." tha sagde en aff them:
"iach wil giffuæ idher eth got radh. ther ligger en
riddare fangin j tornet; han ær en mæktig man.
giffuin honom løs ther pa, at han fangar the ij; han
ær ther man nog til, och iach wet at han thz gernæ
gør om han ther mz ma warda løs." thzta behagade
them allæ wæl, och sende strax bud til blandamær
ther han j tornet la. thz budet sagde honom hwat
wilkor honom for stod, om han wilde thz forwæghæ
sik eller ey. han sagde ia och war glader at thz war
ther til komet; tha løste the honom wt aff boyornæ.
tha waræ hans ben honom swa duffuen, at han kunde næpligæ sta; thz war honom aff then storæ nødh
han haffde hafft j xiij ar. tha talade blandamær til
the forrædarnæ och sagde: "giffuin mik min wapen
igen, mit swærd och mina glauio, och fan mik then
hæst mik bæræ kan. jach wil gripæ idher the ij, eller sla them j hæll, eller och sielffuer bliffuæ ther 378.
om dødh." tha wæpnade sik blandamær och steg pa

sin hæst och redh wt aff borgenæ ga*n*tzka sørgende, och thenkte swa wid*er* sik: hwat haffua the ij mik giort, at iach skal slas mz them. æn thok ma jach ekke brytæ mi*n*a *t*ro. jach ward*er* thz halda iach haffu*er* loffuat; the mate a*n*nars tala pa mi*n*a æræ.

J thy redh bla*n*damær wt aff borgen och slo sit glauen vnd*er*. tha møtte ho*n*om fala*n*tin

och rende saman badhæ swa fast,
at begg*es* thera glauiæ su*n*d*er* brast

och thera skioldæ allæ j stykken. tha drogh hwar thera sith swærd. J thy talade falanti*n* til bla*n*damær och sagde: "a! thu fula forrædare och alt thit slækte! thu skalt mik ald*ri*k vnko*m*ma, før iach haffu*er* dræpit tik mz mit swærd/" tha swarade ho*n*om blandamær: "ædlæ riddare, j leggen mik orættæ sak till. gud ha*n* ke*n*n*er* wæl mit slækte och wet hwo iach ær. jach haw*er* ligat her fangen j torn och storæ boyor wæl j xiij aar, thz iach ald*ri*k wt ko*m* før æn nw j the*n*ne sa*m*ma stu*n*d, ther pa ath iach skulde idher fanga eller sla j hæll." och bygy*n*tæ swa at sighiæ he*r*ra falla*n*tin huru ho*n*om och phila war til ganget och k*er*de margfaldeligæ ther*es* nødh/tha falanti*n* ha*n* thz hørde, tha thykte ho*n*om thz ga*n*tzka illæ waræ ath them war swa ganget j ha*n*d. thok wiste falanti*n* ther enkte aff
379. at phila war ha*n*s modher; wta*n* so*m* naturen ho*n*om til twi*n*gade. Tha sagde blandamær til he*r*ra fala*n*ti*n*: "he*r*ra gørin effte*r* mit radh och dwelie*n*s ther ey lenge ow*er*. fan mik idhert swærd och idher ko*m*pans klubbo, och laten so*m* iach haffde id*er* grip*i*t, swa wil iach føræ id*er* til borgenæ. tha j komi*n* in igenom portanæ, tha taken idhræ we*r*iæ jgen hielpi*n* j

mik

nik och iach hielper idher at dræpæ the forrædare ther oppe æræ. gud ma os hiælpæ allæ, at wi wardhom them owermæktigæ." thz skedde tha j then samma stund at blandamær tok begges thera weriæ fra them och førde them fagnæ in / tha the pa husit waro fingo thz see at blandamær war swa manlig, at han haffde gripit them badhæ och førde them fagnæ tith, tha sagde the: "nw wilæ wi haffua war hiærtæns lust mz them allæ iij, at pina them effter war eygen wiliæ. the skulo os aldrik slippa mæden liffuet ær j them." tha warto portana opp latnæ for them och the ridhæ ther in myket kønligæ. tha the kommo in j borgenæ tok nampnlos sinæ klubbo igen och falantin sith swærdh. ther gik tha saman en harder leek, huru the iij the wardæ sik. nampnlos han slo mz sina klubbo mang stor slagh; the honom flydde och ey fiollo nider, them tok falantin och blandamær widher och slogo j hæll. the søkte wndan mang hemmelig rwm; thz kunde them enkte hiælpæ, for thy nampnlos mz sinæ klubbo lot ey aff før the waro allæ dødhæ. Han bedreff ther mykyn manhet; thz thøkte honom ey waræ wtan barnaleek. tha gik 380.
then goda blandamær och løstæ allæ the fanger ther waræ, riddare och swenæ, badæ fatigæ och rikæ; och stikkade swa elden j borgenæ och brende henne nidh j røter. ther mz foro the allæ tre thæden /

tha byriadhe falantin at spøria effter phila, som naturens kerlek honom kraffde. blandamær swarade: "hon ær j arabie. wilæ wi henne see, tha skulæ wi ridhæ thenne wægen pa waræ høgræ hand; han

ledher os tith." the ridhæ enæ starka langa ledh, til thæs at natten kom them pa.

Ennan thæs at the haffde thetta swa ænt som boken aff sigher, Tha haffde then fornempda konungxsens fatabur swen gawin lakt sik ther allæ win om, at han skulde komma j philæs kerlek, som før ær sakt, och war ther wte om mz all sin klokskap / tha han thz forstodh at han kunde hennes dygd engeledz forwendæ effter sin wiliæ, tha thenkte han swa widher sik: thz skal giældæ hennes liiff. then annan dagen ther effter tha talade han æn til henne om hon wilde lata honom niwtæ sin kerlek och gøræ hans wiliæ. Hon føgde honom fra sik mz fager ordh och sagde at thz mate engeledz waræ. om nattena som konungxsens dotter och hon the lagho badhæ j sengenæ hwar j annars armæ, tha kom gawin ther listeligæ in swa at the ekke waknade, och skar konungxsens dotter strupan sunder mz en kniff, och foor swa listeligæ ther mz, at han kom phila kniffuin j handenæ widh hon soff. ther effter gik han haste-
381. ligæ for konungxsens mak och sagde: "herra, mik haffuer swa hardeligæ drømpt om idher dotter. gudh radhe huru henne ær j hand ganget." konungen han wart saræ forfærader och stod opp och klæde sik, och gik til sinæ dotters bur. tha han kom ther in, tha sa han sinæ dotter liggiæ dødhæ, och phila la nær henne soffuande, och haffde kniffuin blodugh j sinæ hand. tha wart konungen saræ bedrøffuader. tha sagde gawin: "thz haffuer engen giort wtan phila, for henne awnd skuld. hon haffuer æn nw kniffuin blodugh j handenæ, som hon haffuer giort gerningenæ mz /" gawin han støtte henne gantzka osaktæ och

wækte he*n*ne opp aff sø*m*pnæ / ho*n* waknade ok wart illa forfæræt at ho*n* sa kon*ungen* fore sik sta, och jo*m*fr*v*n la død j sengenæ nær he*n*ne / tha sagde gaffui*n* til phila: "stat opp thu fula mord*er*skæ! huru torde thu noko*n* tiid gøræ thz*ta* fula mordh the*n*ne ædlæ och wælbornæ jo*m*fr*v*, so*m* tik haffu*er* hald*i*t j allæ wørding, wta*n* thz haffu*er* tik wald*i*t thin eyghin onardh. thu wast ey wta*n* sak wt driffui*n* aff fra*n*karike; thz ma mi*n* he*r*ra kon*un*gen forsta pa thz*ta* ske*m*meligæ mordh thu haw*er* nw giort." "He*r*ra gud mz thina storæ makt," sagde hon, "war mi*n* besk*er*ma*re* for allan oræt! swa wisseligæ so*m* iach ey weth aff the*n*ne sak som mik æræ nw til lakt /" tha sagde gawi*n*: "tik thu fulæ mord*er*skæ! thu haffde æn nw kniffui*a* j hande*na* ther thu giorde morde*t* mz." tha tok gawi*n* och ba*n*t he*n*ne hend*er* sama*n* och kniffuin owa*n* pa, och pinade he*n*ne ga*n*tzkæ saræ och ledde swa he*n*ne wt aff burit mz storæ awnd och in for 382. rætten, och kærde til he*n*ne swa da*n*t mordh, so*m* j haffui*n* hørt, och ma*n*ga andræ odygd*er* ha*n* he*n*ne til lagde. tha wart he*n*ne ther fo*n*nit for rættæ at ho*n* skulde bre*n*næs; och balen war opp giord wta*n* for staden myk*et* græselige*n*. tiid ledd*es* phila mz myke*n* bedrøffuilsse och sorgh / he*n*ne følgde ma*nger* ma*n* effte*r*,

ther ma*n*gfaldeligæ k*er*de he*n*nes nødh
och swa then ædlæ jo*m*fr*v*næ dødh.

the ko*m*mo til balet och drogho he*n*nes clæd*er* aff. tha gret hon iæmm*er*ligæ sare och sa opp till him*m*elin, och sagde: "he*r*ra gudh vnsa mi*n*a siæll, swa wisseligæ so*m* iach enkte wet aff the*n*ne snødhæ ger*n*i*n*gen so*m* the mik til witæ."

S thy tha ko*m*mo rida*n*dhis falanti*n*, na*m*pnlos och bla*n*damær, och sagho at th*e*r war opp giort eth ow*er*wætt*es* stort ball, och th*e*r stod nær en *qui*nnæ swa got so*m* naken. tha rende the hasteligæ tiid. swa brat the · th*e*r ko*m*mo, tha kende blandemær sinæ frva̰ phila och sporde h*e*nne at hwat sak the gaffuo h*e*nne, at ho*n* skulde lidhæ th*e*n hardæ dødh. hon swarade ho*no*m: "thz weth gudh; ey wet iach thz/" tha sagde gawin: "ridh*e*n wt aff wægen! ma*n* skal h*e*nne bre*n*næ for h*e*nnes ske*m*meligæ og*er*ni*n*gæ so*m* ho*n* haffu*er* giort." tha swarade ho*no*m h*er*ra falanti*n*: "lat*e*n h*e*nne bliffue obre*n*dæ swa lenge, at wi skælligæ høræ hennes brut; for thy at idh*er* ordh the lydhæ swa, at ma*n* ma j th*e*m m*er*kiæ at j witi*n* mer*e* aff thz mord æn hon." th*e*r gladd*es* phila myk*e*t aff, och tok sinæ clæd*er* ig*en*. tha sagde falanti*n* til gawin: "iach wil ga j en ka*m*p mz tik pa h*e*nnes
383. ræth, at ho*n* ær orsaka for th*e*n g*er*ni*n*g so*m* thu legg*er* h*e*nne til." tha wart k*onungen* wred*er*, och alt thz folk ho*nom* til hørde, och sagde: "hwat haffua the frømade mæn mz war ræt at gøræ"; och foro til th*e*m mz myk*e*n makt, at skadha th*e*m. tha spra*n*g falanti*n* pa sin hæst, och na*m*pnlos gik sta nær ho*nom*, och bla*n*damær tok sin skiold for sik; och kon*un*gen och ha*n*s mæn the tre*n*gde til, och the iij sættæ sik til w*er*iæ. tha gik na*m*pnlos fo*re* mz sinæ klobbo och slo myk*e*t folk j hæll. Blandamær och falanti*n* dwalde ey at følgiæ ho*no*m,

swa at ma*n*g*er* ma*n* bleff th*e*r dødh,
och ma*n*ga lagho j sto*ra* nødh.

tha bødh k*onungen* en frid at halda pa sinæ wegnæ och sith folk. tha redh falanti*n*, na*m*pnlos och blan-

damær ower en sidhæ. ther gingo tha manga herra mellan konungen och them, och wart ther sakt at then kampen skulde til ga mellan falantin och gawin. tha wart gawin gantzka bedrøffuader och sagde til sinæ wenir: ''Han ær mik alt for mæktig at kampa mz och thywer iak wet mik orættæn; thy gar thz mik ower och iach hawer giort thz mord som henne wites; thy torff iach nw radh wider huru iach her bæst aff komma kan, mit liff wtan skadha.'' tha swarade honom en som hans frænde war: ''lat som thz ey wid tik komme. bættre ær kampin æn hoffwdet aff! then skalt thu jw besta; thu kant ey mz mindræ komma ther aff. the andra ij, som falantins kompanæ æræ, the skulo waræ j fengilsse swa lenge then kampin ær ower gan; och tha thu komber j kreysen mz falantin, tha wilæ wi ekke waræ tik lankt j fra at hiælpæ tik ok sla honom j hæll.'' tha kom en ri- 884.
dandes til herra falantin och sagde: ''idhræ kompana, haldæ ther, the wardæ setiæs j hæktilsse swa lenge kampen ær ower stan, swa frampt som j wilin kampa; for thy the latha thz engeled om the see idher j nokro nødh, at the iw komma ider til hielp/'' tha sagde falantin till blandamær och nampnlos: ''gan mz them pa tornet swa lenge kampen ær ower stan, at the magho waræ thæs wissare at mik skeer engen hielp aff idher, och laten læsæ idher ther in.'' tha the kommo til samans j kreytzen, herra falantin och gawin, och foro til samans mz thera swærd, tha slo falantin gawin til jorden gensten mz forstæ hug, at han la som han ware dødh. ther ogladdes gawins wenir myket aff, och rende in j kreytzen til honom, och bygyntæ mæktiligæ at sla til honom. falantin han tok til weriæ och giorde manga

dødhæ och saræ aff them; och wart tha stungen nid fra hæsten och wart stadder til fot, och slo myket folk j hæll j storæ nødh som honom gik ther tha pa. thz finge the see j tornet waro, nampnlos och blandemær. tha sprang nampnlos til j wredhe och ryktæ all lasen fra portanæ mz sinæ hardæ hender, och slo slotzens porta sunder mz sinæ klubbo, at the gingo allæ j stykke; och lupo hasteligæ wt aff borgenæ falantin til hielp. tha fik nampnlos se hwar en aff them sat pa falantins hæst; honom slo han strax j hæll och fik hæstin falantin igen. bradeligæ sprang falantin pa hæstin och bygyntæ at weriæ sik aff ny. ther kom och blandemær manneligæ ridendæ. the tre
388. stridde tha swa grymeligæ mot konungxsens folk och gawins wenir, at manga otalikæ bliffuæ dødhæ for theres hendher. tha konungen thz sa at hans folk swa saræ fioll, tha beddes han nadha och frid aff them. tha grepp blandemær then mordaren gawin och førde han for konungen. tha oppenbaradæ gawin thz mordet allaledes som han thz giorde, och at phila war ther j vrsaka/tha sagde konungen, jomfrvnæ fader, til gawin: "huru wart thu nokon tiid aff swa ondæ enæ arth, at thu skulde mørdæ then menløssæ jomfrv for thin awnd skuld." tha lot konungen slæpæ gawin omkring staden mz ij hæstæ, then enæ gatunæ opp then andræ nidh. ther næst lot han kastæ honom j en siwdande ketil fullan mz bik, swawil och wax; swa wart han ther wt taken och lagder pa iiij stægill. mz tolket fingo hans forrædilsse en ændhæ.

Siden ridhæ the in j staden igen. tha badh konungen at falantin, nampnlos och blandamær at the wildæ bliffuæ nær honom. han wilde haldæ them

j storæ æræ och wørding, och alt thz thera begeren waræ skulde the haffua. thæslikes badh han och phila, och sagde: at thz war honom leth ath henne skulde swa stor wider mødhæ til komma; och wilde thæs høgræ haldæ henne j wørding j allæ sinæ liiffs daga. tha swarade honom phila och thakkade honom for allæ hans wæl gerninge, och sagde: at hon wilde ther engeledz bliffuæ, "iach haffuer hafft her storæ bedrøffuilsse. bliffuer iach her lengre, thz warder min dødh". swa swarade honom och falantin, och thakkade konungen ødmiuklikæ for hans dygd och æræ som han them bødh. Blandamær then stolta riddare han bleff tha nær sinæ frva phila och tiænte 380.
henne som han haffde før giort.

arlla om morgonen ther effter tha ridhæ the allæ saman pa enæ hedh; ther funno the ij wæghæ skill/ tha sagde falantin til blandamær: "keysen en aff thenne wægænæ hwilkin idher tækkes at ridhæ. then andra wil jach och nampnlos at ridhæ." blandamær och phila toko then wægæn a theres høgræ hand; och budho hwar annan godha nat, och phila thakkadæ falantin ødmiuklica at han haffde frælst henne fra then harda dødh, henne fore stodh.

then samma aptonen kommo blandamær och phila til enæ rinnande elff. then elffuen følgde the swa lenge, at the kommo til enæ storæ borgh. ther war pa en stor iætte j græseligin skipilsse. han het margros. hans hoffwd war fasuliget och stort och flinskallut. hans næsæ alins langa. munnen war widh som en ladadør. hans ande luktade illa. hans øron hengde nider pa hans axllæ. hans øgon waro stor och swartæ som bik. hans armæ storæ och tiwkkæ. hans

hend*er* bredhæ och kroppe*n* stor.
benen lang och føt*er*næ bredæ,
illæ skaptæ och ther til ledhæ.
aff ha*n*s skipilsse kan iach ey me*re* sighiæ
wta*n* ha*n* war trullo*m* lik*er*/

tha margros fik blandamær at se och phila, tha gik ha*n* wt aff borgenæ til them wredeligæ, och sagde: "hwat haffui*n* j her at gøræ j mit land?" och grep genstæn blandamær och lagde ho*n*om j hæktilsse, ther ma*n*ga and*ra* for ho*n*om waro j pino och sto*ra* bedrøffuilsse. ther næst talade margros til philæ: "j 387. skule*n* och ga j enæ pinæ ther fi*n*nin j f*r*vr och io*m*f*r*vr for idher, the sama pinona tola. thz skulen j alt tola fo*re* enæ jo*m*f*r*va, skuld the*r* iach haw*er* k*er*lighet til/jach wilde giffuæ he*n*ne mere gull och ædlæ stenæ æn noko*n* kon*un*g forma, om ho*n* wilde tak mik j sina hyllæ; for thy ho*n* haw*er* mit hiærtæ j sith wald at pinæ thz huru he*n*ne thækk*es*; och iach haffu*er* he*n*ne kæræst ow*er* allæ f*r*vr och jo*m*f*r*vr, och ho*n* akt*er* mik widh alzenkte. æn ho*n* haw*er* eth pantir; thz ær swa starkt och græseligit, at ther ka*n* enge*n* ma*n* sta a mot. wa*re* ey thz, tha wilde iach he*n*ne wæl betwi*n*gæ mz wald, at ho*n* skulde waræ mik vnd*er*danig. for thy thz ey waræ ma, tha skal mik engen waræ felig. hwat thz ær held*er* ma*n* ell*er* q*ui*nnæ ther iach ow*er* komb*er*, iach skal pinæ the*res* liff." tha mate phila ga*n*ga wti en strøm. ther fan ho*n* ma*n*ga f*r*vr och io*m*f*r*vr for sik. pa them mate ma*n* see myke*n* iæmb*er* och pinæ. the sato hwar dagh fra morgone*n* och til nons tima j then strømi*n*. ther efft*er* slæpte ha*n* them allæ so*m* ha*n* haffde j hæktilsse och sætte til bordz, q*ui*nnor och mæn, och

lot giffuæ them math. tha ko*m* blandamær at sitiæ nær philæ och iætten war sielffue*r* there*s* køgemæstare.

swa stod ha*n*s liffue*r*ne wæl j xij ar och phila gat ald*ri*k enkte eth*i*t for storæ sorg hon haffde lønligæ widh sik. tha talade jætte*n* til he*n*ne: "q*ui*nnæ, iach kan thz see pa tik at thu hawe*r* en innerlig ke*r*lek til then vnga ma*n*ny*n* the*r* nær tik site*r* / thz kan iach tik och enkte witæ; iach wet wæl sielff hwat thz haffue*r* iu at bæræ.

mit liff thz lidhe*r* stora nødh 389.
och mit hiærtæ brinde*r* so*m* en glødh
effte*r* enæ jo*m*fr*v* the*r* iach hawe*r* kær;
ho*n* røffue*r* aff mik mz waldh badhæ with och skæll /"

tha swarade ho*n*om phila thokteligæ: "ho*n* gør oræt mot idher. ware hon wiis, he*n*ne burde at giældæ idhe*r* fyræfald ke*r*lek ige*n*. j vnne*n* he*n*ne got aff innerlig ke*r*lek, och ho*n* akte*r* idher enkte; wisseligæ ho*n* ær ide*r* oppe*n*baræ tiuff." tha talade jætte*n* til phila aff rætte*n* ke*r*lek, thz ho*n*om brast swette*n* wth: "thu skalt niwtæ thin ordh so*m* iach nw hawe*r* aff tik hørt. thu skalt waræ fræls iij dagha j hwa*r*io wiku aff thin pinæ. thz skal waræ thin løn for then hugswalilsse iach aff tik hørde". swa bliffuæ the ther j ha*n*s fengilsse eth ar omk*ri*ngh.

Her lyktæs thz*ta* ærendæ j thz*ta* sin, och byggy*n*de*s* ate*r* aff fala*n*ti*n* och na*m*pnlos; huru the foro then wægen pa wæns*tra* handenæ la och ko*m*mo pa enæ storæ hedh om sidher, och warto ther war hwar en io*m*fr*v* sat vnde*r* eth træ. falanti*n* ha*n* redh til he*n*ne och sagde: "jo*m*fr*v* berætte*r* mik thz iach spør idher at: hwar fore sitin j her vnde*r* thz*ta* træt j

the*n*ne willæ skogen?" ho*n* swarade ho*no*m ige*n*: "ædlæ riddare! thz ær mik enkte liufft at j ærin mik swa nær ko*m*pnæ, idhert liff swa storligæ til wadhæ. for thy her kombe*r* en stor iættæ och stark. for mate*n* j at giffuæ ho*no*m thusande pu*n*d gull, ha*n* late*r* ide*r* engeledz liffuæ; thy rade*r* iach ide*r* at j hæden riden. her haffue*r* iach sitit vnde*r* thz*ta* træt j ix ar pa en manad nær; nar ha*n* ær for liden tha
389. skal han haffua mik til husf*r*v. thok ær mik spat at iach skulde warda løst aff en ma*n*, och ha*n* skal waræ en kon*ung*xs*on* och ær en du*m*be. ha*n* skal ald*ri*k hawa drukk*i*t q*ui*nnæ miølk. tha henge*r* hær eth finge*r* gull, thz skulde tha waræ ha*n*s. mik thykke*r* swa at ha*n* wil ekke ko*m*ma so*m* mik skulde gøræ the*n*ne æronæ, at iach wardæ then diæffwlen q*ui*th/ mi*n*a kæræ wenir iach rade*r* ide*r* at j riden ide*r* wægh; ha*n* haffue*r* slagit her swa ma*n*g en ærlig ma*n* j hæll so*m* hiit æræ ko*m*pnæ pa æui*n*tyr. thy rædes mik sarligæ om ide*r*." tha swarade he*n*ne he*rr*a falanti*n*: "jo*m*f*r*va, thz skal warda wagat. iach och mi*n* stalbrode*r*, wi wilo*m* bidhæ ho*no*m til ha*n* kombe*r*. før æn j skule*n* warda ha*n*s husf*r*v, før skulo*m* wi dø for ha*n*s hende*r*."

vnde*r* thæs kom iætten fara*n*de ther och sporde hwat there*s* ærendæ war, eller hwi the waro ther nær ha*n*s jo*m*f*r*v.

tha haffde jo*m*f*r*vn storæ nød
och rædde*s* fore begge*s* thera dødh,

at iætte*n* skulde them owe*r* ko*m*ma mz sinæ gry*m*het, so*m* ha*n* haffde ma*n*gan man giort." tha spra*n*g iætte*n* gry*m*ligæ aff stad och wilde haffua stu*n*git falanti*n* igeno*m*. tha spra*n*g na*m*pnlos fore fala*n*ti*n* mz

sinæ klubbo och slo iættens spær sunder. tha sprang iætten til ryggiæ och drogh sith swærd och lopp til herra falantin och slo honom, thz han størte nider pa jordenæ och la j døtzens dwala tha wart nampnlos wreder och slo mang stor owinneligin slagh iætten igen mz sinæ klubbo; och engen thera sparde then andræ. tha gaff nampnlos iætten eth slagh j sith hoffwd mz sinæ klubbo, thz han størte strax nid for hans føter. tha kastade nampnlos klubbonæ bort och lopp til iætten, och grepp honom mz sinæ hardæ bender och kramade han swa, at hans hiærtæ reffnade j hans buk; och bleff strax dødh / tha gik nampnlos til falantin och gaff honom drikkæ aff then helewagx flaskæn som clarina honom til gømæ fik, tha falantin skildes fra henne. tha wart falantin helbrøgdæ, och gik strax til jomfrvnæ och kystæ henne fore hennes mwn; swa giorde och nampnlos. tha tok jomfrvn thz finger gull, pa quisten hengde, och gaff nampnlos och sagde: "thzta skal waræ idhert eyget. nar j haffuin thz pa idhræ handh, tha ma idher enkte øghæ see; then konstenæ magin j her forsøkiæ." tha wende han stenen j sinæ hand och forswan for theres øghom, at the ey wistæ hwar han bleff."

nampnlos tok jomfrvnæ wid sinæ hand och ledde henne litith fra falantin vnder enæ skønæ lindh. ther sætte han henne høffuisklikæ nider j græsit och tok henne liuffligen j sin fampn; hon giorde honom thz samma igen.

then leken ther the tha bedriffuæ
ær mik ey loffuat aff at skriffuæ.
siden gingo the badhen saman
til herra falantin och giordo sik gaman.

och sagde til herra falantin: "iach bider idher at j

wilin wæl gøræ mz id*er* stalbrod*er*, och faræ mz mik til mi*n* fad*er*. ha*n* ær her en wældugh hertig ow*er* grekæ*n*. jach wet thz wæl at ha*n* ær wredh at iætten ær j hæll slagi*n*." falanti*n* ha*n* redh tha mz h*en*ne so*m* thz ku*n*de waræ widh enæ milæ wægx la*n*kt. tha finge the see skønæ paulunæ opp slagnæ. the knappæ, owa*n* pa them stodho, skinu so*m* soll aff rødhæ gull. en wartzma*n* ha*n* fik see at falanti*n* och na*m*pnlos ko*m*mo. tha lopp ha*n* st*ra*x til hertige*ns*
391. paulu*n* och sagde: "her ko*m*ma ij kønæ mæn fara*n*de och haffua rosamu*n*d mz sik.

Jach *tr*or ey a*n*nat æn iætte*n* ær død
eller han ær komi*n* j storæ nødh."

tha wapnade sik genstæn xxiiij och ridho wt mot falanti*n*, och bygy*n*ta hardeligæ at stridhæ / tha wende na*m*pnlos sith fing*er* gull omk*rin*g och for swant for the*res* øgon, at the enkte til ho*n*om sagho, wta*n* klubbo*na*; then sagho the allæ, them til lithin glædi.

Falantin mz si*n*næ hand
ha*n* felte ma*n*gan j then sand,
til thæs the xxiiij bliffuæ død.
falanti*n* ha*n* haffde æn engen nødh /

siden kom jo*m*f*r*vnæ fad*er* ther fara*n*de mz alt sith folk mot them. tha sagde hertigen til sinæ mæn: "thz*ta* mon waræ eth stort vnd*er* at then klubban ho*n* gør swa storan skadhæ. nw see wi engen so*m* pa h*en*ne hald*er*." tha flydde hertoge*n* vnda*n* och ropade til sinæ dott*er* rosamu*nd*, och badh h*en*ne at hon skulde skipæ them frid aff sinæ ke*m*pæ. hon swarade: "fad*er*, thz skal ske." swa gik ho*n* til h*er*ra falanti*n* och giorde en frid mella*n* them. Hertige*n* ha*n* vnfik h*er*ra falanti*n* och na*m*pnlos ærligæ, och ledde

them in j paulunit mz storæ werdighet, och gaff ther tha nampnlos sinæ dotter rosamund honom til husfrv, och giorde ther strax thera brølløp. ther glæddes aff allæ the herra ther saman waræ kompnæ, badha gambla och vnga.

siden bleff falantin ther mz nampnlos j iij wikor. tha sagde falantin enligæ widh sik: nw ær min trøst och hielp all forlidhin som iach aff nampnlos haffde, 392. ther mik til hielp war skapter. Nw warder iach ensammin søkiæ fadher och moder och mere mina slækt. j tolkæ mate kerde han opta sinæ wider mødhæ. thz fornam nampnlos wæl och sukkade saræ, och thenkte swa wider sik: iach skal bliffuæ nær min herra til thæs at han komber wt aff sinæ nødh. nampnlos tok j falantins hand och teknade at han wilde faræ mz honom ee hwart han fore. thz forstod rosemund wæl at han wilde følgiæ falantin och wart saræ bedrøffuet, och gik gratandes til herra falantin och badh honom at han wilde wæl gøræ och lata henne behalda sin bonda. tha swarade henne herra falantin: "ædlæ frva, haffuin ther engin sorg fore. iach wil taka mik gud til hielp och føræ han helbrøgdæ til ider igen innan en stakkut stund / ther mz toko the orloff och foro thera wægh.

tha the kommo pa enæ storæ hedh, tha møtte them eth sendebud / tha sporde falantin om tiidendæ. budhet swarade: "iach hørir konungen til aff vngernæ, och skal fara j frømade land at søkiæ honom folk til hielp, the for gull och penninga wilæ tiænæ. for thy at the hednæ ørligæ in j hans land / brennæ honom land och stæder aff. wilin j ridæ til honom j warden ther mz ærom vnfagnæ." the warto tha ther

badæ ow*er* ens och ridho tith. tha the ko*m*mo til vng*er*næ, kon*un*gen ha*n* vnfik them ga*n*tzka wæl; men thz war kon*un*geno*m* owit*er*ligit at the waræ ha*n*s sønir badhæ. A*n*nan dagx th*er* efft*er* wart th*er* loffuat en st*ri*dh a marken mz the hedniskæ saratzinæ so*m* th*er* for stad*en* lagho. tha drogho the c*ri*stnæ wt aff stad*en*; ald*ra* fræmmærst tha war falantin. ha*n*s ma*n*do*m* lot ha*n* th*er* skinæ, swa at ma*n*gen ma*n* vndrade th*er* pa; och na*m*pnlos dwalde ey at følgiæ ho*n*om. ma*n* sa ha*n*s klubbo faræ igeno*m* hærræn och sla ma*n*ga otaligæ i hæll; och ma*n*nen sagho the enkte th*er* pa he*n*ne hiolt/th*er* war ont at mote standæ; thz thøkte them eth stort vnd*er* waræ. Falanti*n* och na*m*pnlos the slogo th*er* mz ma*n*z ha*n*d xxx^{M} hedni*n*ge j hæll. tha wart keysar*en* aff taterin fangen.

393. (margin)

thz giorde th*en* stoltæ riddar*e* h*er*ra falanti*n*;
th*er* war ha*n*s ma*n*het mz ærom skiin.

th*er* mz flydde the hedniskæ bort, och keysar*en* fø*r*do the fanga*n* in j staden. th*er* efft*er* gingo the in j sallen, the h*er*ræ allæ mz storæ æræ. tha sættæ kon*un*gen falanti*n* till bordz til sith eygit fat, och na*m*p*n*los mz ho*n*o*m*; siden allæ and*ra* h*er*ra, hwa*r*iom efft*er* thy ho*n*om borde sithiæ. them war æræ och glædi ospar. Tha sagde biscop frankart: "h*er* ær komi*n* en ny sidh, so*m* iach kan forsta; ha*n* wil thok lithet froma j lengdenæ. h*er* ær thok swa ma*n*g en ærligi*n* ma*n*, th*er* æræ burde. mik vndræ*r* hwi the karllæ skulæ sithiæ ow*er* them allæ." na*m*p*n*los fik thz høræ och spra*n*g ow*er* bord*e*t j rættæ wredhæ, och gik til biscopen och grepp ho*n*om bak j halssen mz sina næglæ, och ryktæ eth stykke wt aff ha*n*s hud fra

nakkan och strax nidh til lendena Swa breth som ij 394. hender. tha wart biscopen saræ skempder, och thorde sidhen ey talæ eth ordh, swa at the thz hørde; ther mz forgikx nampnlos wredhe; och giorde sik gladh j manga mato.

siden the herra waræ allæ gagnæ j sengh, tha gik biscop frankart til then hedniskæ keysaren ther fangen la, och sagde thil honom: "huru gar idher, herra? torffuen j mina hielp widh? iach wil hiælpæ idher her wt aff staden j idhræ frihet igen, och hielpæ ider at dræpæ them som ider haffuæ komit j thenne nødh. the haffua och giort mik nokon skadha; thz skal giældæ theres liff." keysaren han ræddes fore at han wilde honom daræ, och for høræ ordh aff honom thz keysarenom mate komma til skadha. tha sagde keysaren til biscopen: "Herra, thenne orden skulden j haffua tigæth; for thy mik bør ekke gøræ swa danna gerning som j æræ begærændes aff mik. jach skal halda mina tro ee huru thz ganger och om mit liff/" tha sagde biscop frankart: "herra, nw kan iach prøffuæ idhræ ædlæhet, at j ærin en tro man. jach wilde enkte wtan for høræ aff idher om j wilden troligæ haldæ ider fengilssé eller ey." tha gik biscopen fra honom och angrade saræ at hans falskhet kunde honom enkte hiælpæ. om morgonen ther effter, tha gingo the herra allæ j sallen til radz hwat the skuldo gøræ mz then hedniskæ keysaren. tha wart keysaren in ledder och til sporder hwat han formate at giffuæ, eller thz kostade hans liff. han sagde: "j ædlæ herra, iach wil giffuæ idher eth wiin fath fult 395. aff gull, och ther til will iach halda en stadugh frid mz ider swa lenge iach liffuer". thzta wart stad-

fæst och bebreffuet och for wissæt; och keysaren han foor hem mz sin her.

Tha gik falantin och nampnlos til konungen och beddes orloff, och thakkade honom at han haffde dygdelicæ giort wid them. konungen han swarade them och badh at the skuldo engistadz faræ. han wilde giffuæ them gull och silff och alt thz the wider torffte, at the skuldo bliffuæ herra j thera liffs daga. tha swarade herra falantin; "Herra, thz ma ey waræ thz iach legger mik nokon roo eller hwilæ pa, før æn iach wet hwo min fader eller moder ær." ther mz foro the badhæ thæden, falantin och nampnlos; thz war konungenom myket j mot.

fiærdæ daghen ther effter, tha kommo the pa en grønan wall. ther fingo the see eth pantir; thz talade til herra falantin och sagde: "iach gør ider kunnogt hwo idher fader och moder ær; och tith som iach løper fore thit følger mik effter." tha talade falantin til nampnlos och sagde; "mik thykker waræ eth stort vndher at thzta rædeligæ diwret talar. thok wilom wi følgiæ thy pa enæ godhæ tro." diwret lopp til the jomfrv som thz til hørde och sagde henne: "jach sigher idher tidendhæ, the æræ mik gantzka hard. her komber en riddare och heter falantin, och nampnlos ær hans broder. och konungen aff vngernæ ær theres fader; och theres moder hon heter phila, och ær konungxsens syster aff frankarike. och margros
396. then storæ iætten hawer henne j sin fengilsse. pantirit giorde och jomfrvna witerliget huru nampnlos haffde enæ adhro vnder sinæ tungo; then skulde man opp stinga; siden finge han mall. och sagde pantirit till

jom-

jomfrvnæ: ”tha then riddaren falantin komber her ridandes, leggin j nokon kerlek til honom, tha mistin j mik. j swa danna mato at j wtueliæn honom for andra mæn, tha ær iach dødh.”

mz thæs kom falantin ridandes och nampnlos in for slotzens port, och badhæ lata sik in. portana lotos opp och the ridho in. tha wart falantin war hwar jomfrvn stod j en swala, och sagde swa wider sik: ”J allæ mina liff dagha sa iach aldrik enæ skønare jomfrv”. tha sende jomfrvn eth budh nid til herra falantin, at han skulde komma til henne. tha han kom opp och hon fik honom see, tha fik hon swa storan kerlek til honom, at aldrik mate mere waræ. tha brast pantiret sunder som eth eg; for thy hon haffde tha all sin kerlek och hiærtæ lakt til falantin. och vnfik them mz storæ æræ och sagde til herra falantin: ”for ider skuld haffuer iach mist mit diwr; men thæs skulen j enkte vngiældæ. iach wil oppenbaræ ider och ider broder hwo ider fader och moder ær; men j skulen først loffua mik pa idhræ tro och æræ at j wilin haffua mik til husfrv.” tha han haffde loffuat henne thz, tha bygynta jomfrvn at oppenbara honom huru all tingh ware gangen; at konung crissosmos war hans fader, och nampnlos war hans broder. tha sporde falantin: ”hwo ær tha min moder?” Hon swarade: ”thz ær then ædlæ drøtningen phila.” tha stod falantin opp och kystæ nampnlos fore hans mwn, och sagde: ”loffuader warde gudh alzwalduger!” 397.
tha sporde falantin: ”jomfrva, witin j engæ wæghæ til at min broder finge mall, at han mate tala?” hon sagde: ”iach wil læræ honom tala,” och skar honom

tha then adrænæ sunder, swa at han genstæn talade, och loffuade gudh / tha sporde the badhæ jomfrvnæ at, hwar the mate finnæ theres moder; the wilde genstæn faræ til henne och hielpæ henne aff hennis nødh. Jomfrvn swarade: "laten ider enkte hasta. ider moder, ær her pa ij milæ nær. gørin effter mit radh; wil gud idher hielpæ, j finnin henne wæl." jomfrvn sagde: "j herra, reden ider swa til, som j mogen for sant witæ at j finnin ther en rædeligin jættæ. hans krapt ær stor och mangfald, at engin man ma vinnæ hans makt, for thy at han bær en gullring pa sina hand, at warte han sar til døden och saghe han ther pa, han warte strax helbrøgdæ igen. thy rader iak ider at tha j komin til honom, warin ther bestandnæ effter, at han wardæ then ringin quit; siden ware hans makt om enkte. tha finnin j idhræ moder standa j eth watn ther manga frvr och jomfrvr pinæs mz henne." falantin war gantzka bedrøffuader, och lenktadæ myket at see sinæ moder. ther mz budho the goda nat: "wi komum igen innan en stakkuth stund, om gudh wil vnnæ os liff och helbrøgdæ / "

the ridho thera wæg och kommo til en storan fors. ther ridho the wt mz swa lenge, at the fingo see manga skønæ frvr och jomfrvr standa ther wti
398. mz stor bedrøffuilsse. ther warto the och war hwar theres moder stodh. the ridho genstæn til henne och sagdæ: "moder gan til landet igen; och witin at wi ærom badhæ idhræ sønir. for wara skuld haffuin j lidhit myken nød och storæ pinæ, hwilket wi hopoms at nw skal fa en endæ." modræn wart saræ bedrøffuet och ræddes storligæ for begges thera dødh, och sagde: "min kæræ barn, iak tor ey komma til idher;

for thy her komber en rædeligin iætte och stor, then os ma dræpæ allæ saman nar han wil." the swarade henne igen: "moder, rædins ther enkte fore. wil gud waræ war hielp, wi bliffuom wæl frælste for honom." hon gik til them pa landet, och the vnfingo henne mz stora wørding. mz thæs kom jætten tith och taladhe til them och sagde: "j herra, hwo haffuer stempt idher hiit, at j mz wald røffuin mit folk aff mina fengilsse for idhræ dolhet skuld. sannerlik thz ær mik ekke liufft, och thz skal giældæ idert liff. ther skal och engen løsn fore ga". tha swarade honom falantin: "sethin idher til weriæ, och laten see om j ærin swa grymmæ som j lathæ. jach wil møtæ idher mz mit spær, thz bæstæ iach formæ." mz thæs wart iætten wred och slo til falantin mz sinæ iærn stang mangt eth slagh. tha kom nampnlos fram mz sinæ klubbo, och slo then armen aff iætten, ther gull ringin sat pa. tha hiog falantin aff honom hans høgræ ben. tha størte iætten nider, och the slogo han ther j hæll; och løste manga aff theres nødh som j hans fengilsse waro. Phila gik tha til sinæ sønir mz storæ werdighet och glædi, och sagde til herra falantin: 309. "riden pa borgenæ och løsæn then ædlæ riddaren blandamær som j storæ bedrøffuilsse fangen ær." thz skedde j then samma tiidh at mangen manz bedrøffuilsse ther for gik / tha wart blandamær glader at han hørde, at falantin och nampulos waro, badhæ brøder, och ther til hans rættæ bornæ herra. swa ridhæ the allæ aff stad til then borgen igen som the waro førre aff ridnæ. then ædlæ jomfrvn hon vnfik them mz storæ æræ, och loffuade gud at the waro helbrøgdæ hem kompnæ. jomfrvn hon heth rosaliliæ;

hennes brølløp war ther giorth mz herra falantin j storæ æræ och glædi.

Siden foro the til vngernæ; them war tha wæl kunnogt ther. theres fader han vnfik them mz glædi och frøgd. tha sagde falantin: "fader, iach wil nokot talæ wid idher." the gingæ tha badhæ hemelikæ j eth mak. ther lot falantin sin fader læsæ all hans breff, och sagde honom huru all ting waræ til gangin. tha vnfik konungen aff vngernæ sinæ drøtning philæ igen mz stora werdighet. tha gik nampnlos och grep biscop frankart och bant honom badhæ hender och føter, och bar honom in fore konungen och kerde ower honom huru mangalundom han haffde illæ giort, som før j boknenæ skriffuet star. och biscopen kendes siælffuer sina sak och sagde: "gud forlate thz konung crissosmos moder som thz war waldande, at iach skulde ther nokon tiidh radh til giffuæ, at iach skal nw thz vngiældæ och lidæ thenne dødh." Siden wart han bunden til ij hæstæ och slæpader then enæ gatunæ opp then andræ nidh; och swa huggen j iiij quartir, och sætter pa iiij stægill for iiij porta for staden/siden wart ther øffuet frøgd och glædi mz dyst, torney och allæ handæ ridderskap. tha gik then ædlæ blandamær till konungen, och sagde at han wilde hem til landæ faræ; swa giorde och falantin mz sinæ husfrv och nampnlos. the all iij foro in til frankarikæ mz storæ æræ.

konung pipping honom kommo budh at falantin och nampnlos kommo thit. tha vnfik han them mz kerlek. thz forstod och clarina at falantin war komin tith mz sinæ husfrv rosalilia; hon gik och vnfik them badhæ mz storæ æræ/tha badh falantin ath konung

pipping wilde latæ læsæ hans breff fore sik. tha breffuin ware læsin och konungen haffde forstandet huru all ting ware til ganghin fra thz førstæ och til sistæ, tha wart konung pipping gantzka glader, och allæ the herra thz spordo the loffuade allæ gud at sanninden war oppenbarat. En hertigh som het baldawin han vnfik sin son blandamær mz myken æræ och werdighet, och loffuade gud at han mz æræ war komin igen, for hans tro ther han haffde beuist konung pippingx syster philæ. tha gaff konung pipping blandamær sinæ dotter clarina och giorde theres brølløp mz myken æræ, glædi och gaman. ther effter j en stakkut tiid wart blandamær konung j ispanien och liffde ther mz storæ æræ / ther effter bleff konung pipping dødh och falantin wart krønter j frankarike och bleff ther konung j mang ar. nampnlos 401.
han bleff alt nær honom och haffde ther myken æræ och glædi.

Her later iach thzta ærendit sta och wil sighiæ idher aff huru rosemund then ædlæ frvn haffde stor sorgh effter sin bondæ nampnlos. tha pa thz siistæ warth henne til radhæ at hon wilde faræ j frømade landh, och søkiæ effter honom, mz enæ sinæ tiænistæ mø. tha lot rosemund skæræ sik siælffsyn clæder och vnderligin; och gaff sik wt fore en sangare och rimare som en man; och hennes mø haffde quinnæ clædher, thy hon skulde waræ hans husfrv. swa foro the j frømade land, och gaffuo sik wt fore qwædare och rimare och qwadho baden mæsterligæ wæl; och søkte manga herra hoff, ther til om sider at the kommo j frankarike, och fornummo at nampnlos war ther. tha gingæ the badhæ effter the-

res sidh, som andra qwædare plægæ, pa slotet. ther møtte them nampnlos. tha tok han mønæ som j quinnæ clæden war clædh och skimpade mz henne, som man plæger gøre mz vngæ quinnor / tha sagde rosemund til nampnlos: "herra, latin mina husfrv waræ j mak! æn thok at iach ær en fatig man, tha hawer iach mina husfrv j æræ, swa gernæ som then som rik ær." tha wart nampnlos wreder och sagde til rosemund: "thu niwter tik ekke siælffuer at, men thu niwter enæ quinnæ at; henne æst thu liker och ware thu en quinnæ." nampnlos sporde hwat konst the
402. kunde. the swarade: "wi kunnom qwædæ och rimæ, och got folk gladæ gøræ. wi haffwm wandrat igenom mang landh; thy witom wi aff manga handæ tingh at sighiæ.

wi haffwm wærit øster och wæst,
nor och suder aldre mæst.

swa haffwm wi farit werldenæ igenom." tha sporde nampnlos them at, om the ekke kende enæ frva j greken bodde och het rosemund, och war en hertigæ dotter. the sagde at the henne kende fullwæl, och sagde at the kunde enæ wisæ om henne. nampnlos han badh them: "qwæden aff then stoltæ frvn; thz wil iak gantzka gernæ høræ. iach haffuer myket hørt aff henne waræ sakt." tha swarade rosemund och sagde: "wi ærom badhæ hungrogæ och tørstugæ. wi haffwm ey storæ glædi til at quedhæ." nampnlos tok them badhæ til sik och ledde them in j sallen ther konungen och allæ herra inne sato Rosemund och hennes mø warto sættæ til bordz ther andra pipare sato. nampnlos han war theres køgemæstare och skipade them ætæ och drikkæ och sag-

de: "æten mz en hast och siter ey ther allan daghen. mik lenkter sare effter then wisæ ther j haffuin mik aff sakt." the sato theres maltiid fram och skøtte enkte hans ordh. maltiiden hon forgik thok snart. the stodho opp och gingo fore herranæ bordh at sta, och bygyntæ theres sang. the qwadho badhæ mæsterligæ wæl, at stor lust war at høræ ther pa. tha bygyntæ hon til at quedhæ huru hon fik nampnlos, och huru hon gik mz honom opp vnder lindenæ, och huru han slo iætten j hæll, thz stod alt saman j wisænæ, och swa huru the skildes at pa thz siistæ. tha loth hon forsta at hon war then samma rosemund 403.
som hon sielff aff qwadh. tha nampnlos thz forstodh for sant at hon war then samma, tha stod han opp och tok henne liuffligæ j sin fampn och kystæ henne for hennes mwn, och loffuade gudh at then dagen war komin, at the waræ saman kompnæ igen. konungen vnfik then ædlæ frvn mz storæ wørding. ther wart tha aff ny eth hoff for nampnlos och hans frva skuld rosemund. ther tok rosemundz sorgh en endæ. tha bleff konung crissosmos dødh och nampnlos wart konung effter honom j vngernæ och bleff ther mz sinæ husfrv rosemund mæktigh konung j xx ar.

Then gudh, som honom then maktena sende,
han giffui wart mall en godan endæ!
nw haffuin j hørt j thenne tidhæ,
huru them ær forlidin theres quidhæ.
the liffde siden mz glædi och ro,
och fingo himmeriket; thz ær min tro.
thz vnne os gudh allæ samæn!
hwem thz ær liufft, han sigiæ: amen!

Anmärkningar.

I handskriften förekommer blott skiljetecknet /. De öfriga äro tillsatta af utgifvaren.

Texten fortlöper sammanhängande i handskriften; men för att icke trötta läsaren, och till vinnande af större tydlighet, är den här afdelad efter berättelsens olika innehåll.

Verserna äro i handskriften skrifna som prosa, med undantag af de 8 sista raderna.

Skilnaden mellan långt och kort s är ej iakttagen.

De på 2 ställen inom [ ] satta bokstäfver äro i handskriften uteglömda.

De bokstäfver som bland läs-arterna ur B blifvit satta inom ( ) hafva bortfallit genom fukt, hvaraf handskriften lidit.

Sid.	rad.							
10	28.	har	utgifv.	ur	C	intagit	ordet:	sadell
11	28.	„	„	„	C	„	„ :	sack
19	26.	„	„	„	B	„	„ :	thz i st. f. the
19	30.	„	„	„	B	inbytt	„ :	hiælm i st. f. hielp
52	4.	„	„	„	B	intagit	„ :	there*s*

Olika Läs-arter.

Början ur B och C; tillika som språkprof.

B. Her epther børias eth æwintyr aff na*m*pnlos ok falantin

Item swa haffu*er* ther*es* mandom wa*ri*th som the haffua bedriffuet i th*eres* daghe / ok er lustelighet at høra hwo ther wiill giffue liudh ok akt pa ath ford*ri*ffue tiiden tiil thæs en høgre glædi komber Thz war en erligh och høffuisk kon*un*gh i frankæ rike ha*n* heth pippi*n*gh ha*n* haffdhe ene ærligh dotth*er* hon heth clar*in*(æ) och h*en*nes fadh*er* systh*er* hon heth philæ

C. Her epter børias et æffuentyr aff namnløs och ffalentin

Ithem så haffuer theress mandom varith som the haffua bedreffueth i theress daga och er løsteligheth ath høra ho ther vill giffua liudh och akth på ath ford*ri*ffua tiden till thess en høgre glæde komber thz var en erlig och høffuesk konung i ffranckericke han heth pepping han haffde ena erlig dåtter hon heth clarena och hennass søster hon heth phila

Sid.	rad.		
5	2.	C:	iij^m^ i. st. f. ij^M^
5	28.	B, C:	we — bedrøffuilsse
6	20.	B, C.	ær all — haw*er* iach
7	15.	B, C:	for gode — forgæffues
9	14.	B, C:	gode q*ui*nne — først*in*nenæ
9	16.	B, C:	wid*er*kennes — oppe*n*baræ
10	10.	C:	nød och oræt — oræt
10	28.	C	har det i A felande ordet: sadell
11	28.	C	har det i A felande ordet: sack
12	8.	C:	vnga — wænæ
12	14.	C:	hånum then suarte reddare — ho*no*m
12	25.	C:	adliga — ærligæ
13	10.	C	utelemnar: som ha*n* war*e* red-d*er* for ho*no*m
13	27.	C:	trælling — trælæ
14	1.	C, B:	och ffeck han se — och tok
14	6.	B, C:	i torneth — ther fangen
14	17.	B, C:	nød — drøffuilsse
15	23,24.	B, C	utelemna: aff allæ sinæ art
16	29,30.	B: C:	i ridder*e* ok swene ok gode mæ*n*
16	30.	B:	g*ri*pen mik hand pa th*e*n forrædhær*e*n
17	7.	B, C:	taghe — gripæ
17	13.	B, C:	hardeligæ — høglikæ
19	17.	B:	(thz w)ærff war, C: thz varff huar — thz wærff
19	26.	B, C:	thz — the
19	30.	B:	hiælm — hielp (C utelemnar: skiold och hielp)
19	31.	B, C:	fiændhæ landh — fiændæ
20	12.	B, C:	gode — ma*n*ga

(Brace beside rows 10 10 – 13 27:) De blad i B der dessa läsarter kunnat finnas fela.

Sid.	rad		
21	18,19.	C, B:	åff stadh och kom*mo* på iiij mila nær in i yspanien ath strida tå the kom*mo* till the hedniska sarazena
22	8.	C:	kring -- girug
22	13.	B, C:	othalig — owi*n*nelige*n*
22	17,	B, C:	blodh — blot
22	28.	C:	vnfængnade — vnfingo
23	12.	C:	venskap — hyllæ
23	16.	C:	skullen ffri vara och løss åff ederth ffengelse
23	24.	B, C	utelemna: *t*roen och
23	29,30.	B, C:	sanna och rætte *t*ro—rætte *t*ro och æræ
23	32.	C	utelemnar: sonæ och
24	23.	B C:	broder — blod*er* (äfvenså 25 12)
24	32.	B:	inthæ, C: in till — aff jnte
26	17.	C:	alsom kæraste — kær*e*ste
26	32.	B, C:	the haffde swa for*e* — the sagde
28	2.	B:	thokt, C: thuckt — thøk
31	21,22.	C, B:	och loth hånum thz fforstå — ho*n*om hwat wilk*or* ho*n*om for stod
32	7.	C,	neder — vnd*er*
32	7.	C:	rende moth — møtte
32	8.	C:	ffasth till hopa — fast
33	4.	B, C:	fik — tok
33	8.	C:	in i borgen — tith
34	30.	C:	thi hen*n*e avundh haffuer thz giorth — hen*n*e awnd skuld
34	32.	C:	ffasth — osaktæ
35	7.	C:	vanarth — onardh
35	14.	C:	tig — tik
36	3.	C:	offuer måttess — ow*cr*wætt*es*
36	12.	C:	leffua — bliffuæ

(Sid. 34 30 – 36 12:) De blad i B der dessa läsarter kunnat förekomma fattas.

Sid.	rad		
37	13,14.	C:	the andre ij kompana ffalentinss stalbrøder ære
37	15.	C:	offuer gången — ower gan
37	22.	B, C:	ath the iw hielpæ ider om the kommæ til /
38	4.	C, B:	ath ffalentin var stader i våde och store nødh — och blandemær
38	25,26.	C:	vt — opp, op — nidh
39	7.	B, C:	godgerningh — wæl gerninge
40	11.	C:	nødh och bedrøffuelsse — bedrøffuilsse
40	27.	C:	storan strøm — strøm
40	30.	C:	medax — nons tima (Här slutar C.)
41	8.	B:	riideren — mannyn
41	12.	B:	heth som en glødh — som en glødh
41	14.	B	utelemnar: mz waldh
41	31.	B:	sighen — berætter
51	8.	B:	giorth ider swa (mæ)ktighe — stempt idher hiit
51	17,18.	B:	som gulringen sath ther iætten haffde pa — ther gull ringin sat pa

Orda-Lista.

De större siffrorna bemärka sidan, de mindre raden.

AFF JNTE, 24.32, upphinte, upphann.

AFFSTADH, 4.14, m. fl., af stället, åstad.

ALSTINGES, 4.1, m. fl. alldeles, mycket.

ANGRADE, 47.24, förargade.

AWND, 8.9, m. fl., hat.

BALD, 16.1, BALDÆ (acc.), 12.1, båld, käck.

BALL, 8.13, BALEN, 35.22, BALET, 8.21, bål, bålet.

BARDSKÆRARE, 27.18, skäggskärare, barberare.

BEBREFFUADER, 24.2, BEBREFFUET, 48.1, genom bref eller skrift stadfästad.

BEFELLER, 20.17, anbefaller.

BEHALD, 14.14, behåll, säkerhet.

BESAKT, 6.27, omtalt, anklagat.

BESTA, 7.21, 15.28, stå, hvila.

BESTA, 19.10, BESTANDEN (2 p. pl. pr.), 18.26, motstå, motstån.

BIK, 38.27, m. fl., beck.

BILADÆ, 21.14, beläte, bild.

BLODER, 24.23, 25.12, broder.

BLOT (adj. s.), 22.17, blott bart, tomt. BLOTA (adj. pl.), 17.8, blotta, bara.

BRUT, 36.13, brott.

DOLHET, 51.9, galenskap, dumdristighet, öfvermod (af det Tyska DULL, TOLL).

DRØFFUILSSE, 14.17, bedröfvelse.

DRØM STULEN, 13.31, hänförd af en dröm. *Ær iach d.*, stjäl drömmen mina sinnen ifrån mig.

ENTIID, 8.20, en gång.

ENGIN, 25.12, egen.

ENLIGHET, 5.30, enslighet.

ENLIGÆ, 7.15, ensligen.

EYGEN (pl.), 7.10, m. fl., egna.

EYGIN, 26.14, m. fl., egen.

EYGET, 43.19, m. fl., eget.

FELIG, 40.25, säker.

FORSTRIDENÆ (acc.), 18.23, främsta rummet i striden.

FORWÆGHÆ, 31.22, våga.

FREGD, 10.19, rykte.

FRØMADE, 36.21, 53.22, främmande.

FYGDE (impf.), 14,29, fogade.

FØGDE (impf.), 34.13, fogade, lämpade. *F. honom fra sik*, afvisade honom.

GIRUG, 22.8, girig, begärlig, ifrig.

GØMPDE (impf.), 29.20, vaktade.

GØR (partic.), 20.6, gjord.

HELE WAGH, 26.19, m. fl., helande vatten.

HIOG (pl.), 11.32, hugg.

HOFF, 55.19, gästabud, högtid.

HUGHOM (dat.), 9.26, i håg. *Illæ h.*, onder i håg, wredgad.

HWARFF (impf.), 11.13, försvann.

HYLLÆ, 23.12, 40.17, hyllning, vänskap.

KENNENS (2 p. pl. pr.), 8.26, bekännen.

KEYSÆ, 16.12, KEYSEN (2. p. pl. pr.), 39.17, välja, väljen.

KRADEN, 30.14, onde, elake (af det Plattyska QWADE).

KREYSEN, 37.15, m. fl., kretsen, stridsplatsen.

KØN, 9.31, m. fl., modig.

KØNHET, 22.6, m. fl., mod.

KØNLIGÆ, 22.21, m. fl., modigt.

LEEBARDH, 14.19,21, leopard.

LET, 28.26, 39.3, ledt, obehagligt.

LITZLÆ, 29.1, liten.

MAK, 24.14, m. fl., gemak, rum.

MAKT, 8.8, våld.

MALL, 7.19, mål, sak.

MANDOM, 16.13, tapperhet, bedrift.

MANHET, 5.16, m. fl., tapperhet.

MATE (impf.), 6.26, mådde.

MODER BARN, 29.28, menniska.

MØRT (impf.), 7.2, mördat.

NAPPIN, 30.12,13, bägaren.

NONS TIMA, 40.30, middagstid.

ONARDH, 35.7, o-art, vanart, onda sinne.

ORSAKA, 36.18, VRSAKA, 38.21, icke saker, oskyldig.

OSAR, 25.16, osårad.

OWER GAN, 37.15, öfvergången.

OWER STAN, 37.20,24, öfverstånden.

OWERWÆTTES, 36.3, öfwermåttan.

OWINNELIGEN (adj. pl.), 22.13, 43.5, ovänliga, fiendtliga.

Rast, 24.32, raskt.

Sampnades (impf.), 22.4, samlades. *Striden s.*, striden begynte.

Sar (adj. pl.), 22.15, sårade.

Siælffsyn (adj. pl.), 53.24, sällsynta.

Skempder, 9.21, 47.2, utskämd, förhånad.

Skimpade (impf.), 54.3, skämtade.

Skælligæ, 36.12, skäligen.

Skøn, 12.10, skonsmål.

Sonæ, 23.32, försoning.

Spat (partic.), 42.9, spådt.

Spær, 43.1, 51.14, spjut.

Strengde (impf.), 10.17, ansträngde.

Swala, 49.8, öppen gång i öfra delen af byggnaden.

Thokteligæ, 12.1, tukteligen, hofsamt.

Thøk, 28.2, tukt, dygd.

Tiid, 35.23, 36.4, dit.

Tik (imper.), 35.14, tig!

Tro, 5.23, Troen (acc.), 23.24, trogen.

Wan (acc.), 30.7, våran.

Warade (impf.) 30.1, varnade.

Wartzman, 44.8, väktare.

Werdskap, 5.8, gästabud.

Werdskylduger, 4.32, skyldig, pligtig.

Weriæ, 25.28, m. fl., försvar.

Wider kænnilsse, 9.4, bekännelse.

Widher komma, 5.20, komma vid, komma åt.

Wik, 22.16, vak, öppning.

Wites, 37.8, tillvites.

Witæ, 41.9, tillvita, förebrå.

Witæ, 23.8, gifva, bevilja.

Vrsaka, 38.21, oskyldig.

Vrsækt, 8.31, oskuld.

Wæghæ skill, 39.16, vägskäl.

Wærff (impf.), 19.17, uträttade.

Ylffuæ, 6.14, ulfvinna.

Ærligæstæ, 4.14, fortaste, hastigaste (af Arla).

Namn-Lista.

ARABIE, Arabien. (Morernas land i Spanien?)

BALDAWIN, BLADAWIN B, BLANDEWIN C, BLÅNDEWIN C, en hertig rik, fader till

BLANDAMÆR, BLANDEMÆR, en ung riddare.

CLARINA, CLARENA C, -Æ C, konung Pippings dotter.

CRISSOSMOS, konung i Ungern.

FALANTIN, FALLANTIN, PHALANTIN, son af Crissosmos och Phila.

FRANKARIKÆ, FRANCKERIKE C, Pippings rike.

FRANKART, biskop i Ungern.

GAWIN, GAFFUIN, tjenare hos konungen i

GREKEN, GREKÆN, Grekland.

ISPANIEN, Spanien.

MARGROS, en ful jätte.

NAMPNLOS, son af Crissosmos och Phila.

PHILA, Pippings syster, moder till Nampnlos och Falantin.

PHILOMIN, tjenstemö hos konung Crissosmos' moder.

PIPPING, PEPPING C, konung i Frankrike.

ROSAMUND, ROSEMUND, dotter till konungen af Grekland, Nampnlos' gemål.

ROSALILIÆ, -A, ROSALIÆ B, ROSÆLIÆ B, ROSÆLLIÆ B, Falantins husfru.

SAMARIN konung öfver

SARATZINA, -Æ, Saracenerna som belägra staden

SIBILIA, Sevilla, i Spanien.

TATERIN, ett land (Tatariet?), hvars konung infaller i

VNGERNÆ, Crissosmos' konungadöme.

NAMELOS

UND

VALENTIN.

Van namelosz vnd valentyn &c

DAt was eyn koningh wys vormeten
Jn franckryke beseten
Pippingh was de name sin
He hadde eyne suster syn
Phila was se genant
Jn allen dogheden wol bekant
Se was van twintich jaren alt
De juncfrowe schone vnde balt
De koningh hadde ock eyn dochterlyn
Van twolff jaren was dat meghetin
Clarina het de schone maget
In vrouden was se vnuorsaget
Nu qwemen baden hergerant
Vil verne vth vromde lant
De brachten breue deme konyngh rick
Darinne brachte man sekerlick
Geschreuen eyne vrye
Van deme konynghe van vngarye
Crisostimus was de name syn
He leth bidden vmme de maget syn
Pippinges suster dat is war
Suss sprack de breff al apenbar
De baden entfingh de konyngh wol
Als men werde ritter van rechte sol
Se weren dar mit groten eren
Veerteyn dage desuluen heren
He bat se lenger blyuen
Se en wolden nicht dat leyt bescryuen
Crisostimus vruntlike breue
Vnde enbot en fruntschop vnde leue
Phila scholde wesen eyn brud syn
Vnde in vngerlant konyngyn
Wanner dat he suluen wolde
Jn franckryck he komen scholde
So scholde sin bet vullen ghan
Vnde werden siner sůster man
Aldus de baden van dar reden

Er vngemack was al geleden
De wege weren enen wol bekant
Went se qwemen in vngerlant
Se brachten leue mere
Deme konynge ereme heren
Crisostimus wart der mere vro
Vnde all sin gesinde do
Sunder siner moder was dat leyt
Dar van stunt all er herte leyt
Dar na enbot de konyngh ryck
Crisostimus harde krefftlyck
Sine sammelinge aldar
Jn synem lande ver vnde nar
Dat se to hope qwemen
Alle de dar vornemen
Hertigen greuen vnde denstman
Rytter vryen allentsam
De heren deden sunder sparen
Vnde wolden des konynges bot vorwaren
To haue qwemen se alle
Myt grotem schalle
Sid. 5. De koni*n*gh de here*n* wol vntfenk
He myt en to deme sale ghink
Dar bat he pleghen wol der ghesten
Al de dar weren inder vesten
SO dat ethent was ghe dan
De koni*n*gh sprak alsu*n*der wan
Gy heren redet yw to der wart
Hen to vrankrike wart
Tho koni*n*gh peppi*n*ghes houe
Dar wylle wy kome*n* myt groteme laue
He wil mẏ syne suster gheuen
Gy here*n* dat merket eŭen
Do sprak biscop vrankart
Jk en komē nicht mede vp de wart
Her koni*n*gh dit scolde syn wor meden
He moste wol to yw syn ghe reden
Des koni*n*ghes moder ok so sprak
Van torne er dat swet ut brak
De koni*n*gh sprak mit gry*m*me do
Vnde wart desser mere vn vro
We nicht mit vns wille varen
De mach wol de reyse sparen
Mer ku*m*pt yt wedder an vnse walt
Vẏ løuens yw al vngh talt

Vrankart vruchtede des koninghes torn
Des nam he valsche rede vorn
Vnde sprak here yt was myn spot
Dat yk sprak so helpe mẏ got
Jk vare gherne wor yk sol
Juwe moder dot dat ok gherne wo.
Nach iuwen willen varet mede
Aldus voren ze van der stede
De koningh mẏt eyner groten schare
Wol twyntych hundert dat is ware
De reden bynnen twe vnde vertych daghen Sid. 6.
Jn vrankrike al vnghe vraghen
Dorch swauen vnde dorch osterlant
De weghe weren en wol bekant
Pippinghe quemen mere
Wo crizosmus ghe komen were
De heren worden vntfanghen wol
Zo men leue gheste van rechte don zol
Dar na wart de hochtit ghe dan
Jn groten eren sunder wan
Myt crizosmus deme koninghe rik
Vnde myt philan mynnicht lyk
Pippink helt crizosmus dar
Mẏt syner zuster wol eyn jar
Vnder des wart phila myt eyner bort
Alzo yk hebbe ghe hort
Den astronomyen bat de koningh zen
Vnde inden sternen ghar vor spen
Dat se em seden dorch ere tuch
Wat werden scolde wan philan vruch
SJn mester do des nicht en let
He dede dat em de koningh het
Eynes auendes so spade
Zach he inden sternen drade
Dat phyla druch tŭe knepelyn
Van en scholde wunder werden schyn
Vnde scolden werden van groter craft
Dyt sach he van meysterscaft
DEsse rede vrankart vor nam
Crizosmus moder was ok gram
Vnde legen beyde indeme rade
Beyde vro vnde spade
Vo ze de vrucht vor deruen mochten
Dar to ze menghen valschen rat zochten
To lesten sprak byscop vrankart

Sid. 7. Jn bosheit was he vn vor vart
Vrowe gy. scolen dar weze*n* bŷ
Myt yw eyne kemerersche sy
De mot wor gheten ere tucht
Wan phila schedet van erer vrucht
Zo latet neme*n* de kyndere twe
Depe zenken in den se
Aldus wert vnse torne wroken
Phylan ere vn*de* lyf to broken
Dar na in korten tyden
Scolde phila arbeyt liden
Ok wart er we in erme mu̍de
Der werden konin*g*hy*n*nen ghu̍de
By er ne moste neme*n*t wezen
Do se der kŷndere scolde nezen
Alze it hir vore is ghe lezen
Crisosm*us* moder hadde laden
Alze se it beyde hadde*n* ghe raden
To er ene maghet de het phŷlamŷn
Des doghede se indeme herte*n* pŷn
Se wuste wol wo dat it wolde ghan
Ze en dorste it nicht dorch vruchte*n* lan
Do de kyndere van der moder queme*n*
Phŷlamyn de moste nemen
De kyndere beyde an ere*n* schot
Des let de maghet ruwe grot
Dat se de kŷndere drenke*n* scolde
Er duchte se leuer sulwe*n* wolde
Steruе*n* vnde blive*n* dot
Ne qua*m* se inzo grote not
Vnde sprak vor ghete yk myner tu̍cht
Dat yk desse schone vru̍cht
Ald*us* dodede dat were quat
Doch is it mŷner vrowe*n* rat
Do ik des nicht zo byn ŷk dot
Dus was ere iamer grot
Doch na*m* se eyn kleyne dat schrŷn
Sid. 8. Dar yn lede se dat eyne k[n]epelyn
Leghede vnde makede it dicht
Dar bouene let se eyn weŷnich licht
Dat it mochte adem halen
Ze beghu*n*de sich deme dike nale*n*
Dar in warp se dat sulue schrin
Myt deme ene*n* knepelyn
Dat andere druch se to walde wart

Jn grote*n* sorghen sere vor wart
Vn*de* lede ẏt vp eine*n* grone*n* plan
Vor eyne*n* busch alzu*n*der van
Dat kynt clanwerde vn*de* beghu*n*de sych rôghen
Dar bẏ was eyne wuluy*n*ne ghe leghen
Van iu*n*ghen wulue*n* alzo ik vor sta
De wuluy*n*ne qua*m* deme kynde so na
Vn*de* droch yt mẏt er indat nest
Ze lede yt mank de iu*n*ghen best
Jt soch alze eyn ander dede
De maghet jaghede van der stede
Went ze in de kemenade*n* quam
Do ze ere vrowe dar vor nam
Ze sprak hest tu my*n* bot ghedan
Ja ik vrowe sunder wan
Ze ghinghen beyde do van er
Phila blef lẏgghende alzo ey*n* der
Se dref van ruwen menghen jamer
Alleyne up der sulue*n* kamer
Ze wyste wan er zulue*n* nicht
Noch van den kyndere*n* des sit bericht
SRyzosm*us* ghynk vn*de* wolde sen
Dar na do de dach vt schen
Myt syner moder to sẏme wyue
Wo yt er stu*n*de an deme lyue
We*n*te syn moder hadde se beloghen
Vn*de* philan harde sere be draghen
Crizosm*us* inde kemenade*n* quam
Vn*de* trat van mode vnbe radem
Vn*de* sprak phila vo lychstu allene zo Sid. 9.
Syn moder antwerdede do
By er moste nema*n*t wesen
Do se der kyndere scolde nesen
De koni*n*gh sprak dat merke eue*n*
Phila wor ys dyne vrucht ghe bleue*n*
Ze sprak ẏk en weytes nicht
Syn moder sprak sit des bericht
Se lyket der louwy*n*ne*n* stark
Jk weddes v*m*me dusent mark
Se heft vor mordet de kyndelyn
Dat wetz here vn*de* sone mẏn
DEme koni*n*ghe wandelde sẏn mut
Dat duchte syner moder ghut
Phila sprak in krankheit grot
Jhesus help my vt aller not

Went du west de warheit wol
Cristus aller doghede vul
Crizosm*us* kerde van danne do
Em was in deme herte*n* vn vro
He ghink hen in der vart
Tho pippi*n*ghes sale vart
Vn*de* claghede grote mordat
Van philan alze me*n* vor name*n* hat
Do sprak pippink de koni*n*gh rik
Jn torne harde trowelÿk
Js desse mordat aldus ghe schen
Dar scal me*n* al rechte to sen
Dat me*n* vare mÿt rechte mede
Vra*n*kart sprak vp der sulue*n* stede
Dar to wil ik gheue*n* rat
Jk han wor•name*n* de vrowe is quat
Dorch bosheit hat dat sulue wyf
Ere*n* kyndere*n* beide name*n* dat lÿf
Hir wart drofnÿsse grot
Phila was in iamers not
Sid. 10. Wil got der vrowen troster wezen
Ze mach van alleme ku*m*mere nezen
DEs andere*n* daghes klarina bolt
De iu*n*ghe maghet schone vn*de* stolt
Se ghink dorch lust alleyne
Mÿt er eyn kemerer kleÿne
Vn*de* vant dar vleten ein clen dat schrÿn
Dar y*n*ne was eyn kÿndelyn
De ju*n*cwrowe inde hant dat grep
Dat kÿnt lach vüste vn*de* slep
De maghet was des kÿndes vro
Vn*de* droch mÿt derhast do
Vor borghen in ere kemenade*n*
Myt deme kemerere ghÿnk se to rade
Wo se dat kynt be holden mochte
De kemerer ghÿnk vn*de* sochte
Zo langhe dat he mellek vant
Van eÿner seghen alto hant
De brachte he der ju*n*cv[r]owe*n* sin
Dar mede so sogede se dat kÿndelÿn
Se vor bot dat deme kemerere
Dat dat neman solde weten mere
Eyn cruse sach de ju*n*cv[r]owe fÿn
Tusche*n* den schulder*n* deme ky*n*delÿn
Des prouede se al vn vor vart

Dat dat kynt were van ghuder art
Clarina wyste nicht van sulker dan
Wo it mit philan was ghe ghan
Dar na wart phila bracht
Vor richte myt groter vn macht
Do sprak ere broder du du*m*me wyf
Wes nemestu dyne*n* kyndere*n* ere lyf
Wo wardestu so quader tere
Des mostu berne*n* inden vůre
Vn*de* most liden den quade*n* dot
Se sprak got helpe mÿ vt alle mÿner not
Zo werliken alzo ik nicht en weyt Sid. 11.
Wo desse dÿnghe syn ghe scheÿt
DO sprak vra*n*kart thur sulue*n* stu*n*t
Jk kan noch so me*n*ghen vůnt
Jk scal proue*n* de warheyt
Vn*de* were de vrowe moth so meÿt
Men let dar make*n* eyn vůr
Van dorren holte al vnghe hur
Dar van wart se so sere vor vart
De eddele vrowe van ghuder art
Vn*de* vruchtede kesen dar den dot
Men sach an philan jamer grot
Do quan de biscop vra*n*kart
Ghe bare*n* vt van quader art
Vn*de* sprak vrowe gÿ mote*n* bichte*n*
Vn*de* myt gode yw be rychten
He sprak ghet al ower lůt
Dat ys iuwer sele ghůt
Se sprak inleyde vn*de* ok intorne
Wat wene gy yk sy vor lorn
Neyn ÿk weyt nicht van desser dan
Aszo scal got mÿne sele vntfan
Do rep de byscop myt scalle
Dat it de lude horden alle
Phila is desser mordat
Sculdich dat scal er wezen quat
Ze vůr van thorne vtme sÿnne
Phila de eddele kony*n*ghÿnne
Vn*de* grep den biscop bi den hare*n*
Jn so wu*n*derlyken varen
Vn*de* vur vp in grote*n* vresen
Vn*de* bet vra*n*kart af de nesen
Vn*de* sprak du bose vor rader

Bustu vn*de* dyn slechte alle ghader
W*e*nte gẏ wol wete*n* van der mordat
Sid. 12. Deme mẏ ghe theghen hat
Do quam eyn ritter de het blandemer
Vn*de* toch den biscop van er
He sprak vra*n*kart sit des bericht
Were gẏ eyn pape nicht
Jk scolde mit yw in eyne*n* kryt
V*m*me desse sake holden eyne*n* strit
Dat gẏ melde*n* scholen bycht
Vra*n*kart syt des ok berycht
Wente yvwe rede ok alzo ghan
Dat gẏ wol wete*n* van der mordan
Pippink sprak ẏn torne do
Do he sach de dynk alzo
Wat sy*n* suster hadde mẏsmaket
Vn*de* den biscop alzo ghe raket
Dat he was der nese quit
Jk truwe nŭ wol phylan nyt
Men se den mort beghanghe*n* hat
Me berne se dat is myn rat
Myt des ret pippink inde stat
Jn thorne vn*de* ok in hat
Blandemer de rẏtter ghut
Alleyne bẏ de vrowe*n* stot
Dar se myt jamere was be van
He sprak wol her yk wyl bestan
Oft hyr so kone sy ywuer en
De myne vrowe*n* to desser thijt
To vnrechte berne*n* wyl dorch nyt
Sẏn vader eyn hertoghe ryk
Boldewyn sprak wes vnder wy*n*destu dẏch
Blandemer do wedder sprak
Vader do yk rydder wart
Mẏ wart bevolen bẏ mẏner art
Wor yk wor neme innoden stan
To vnrechte vrowe*n* edder man
Dar scolde yk ewe*n*ture*n* dat lyf
Sid. 13. Alzo wyl yk don dẏt sulue wyf
Lozen edder yk blyve dot
Jk helpe er ut erer not
DO ghynghe*n* de heren inden rat
Cryzosm*us* mede al was he quat
Van phylan der eddelen vrowen fyn
Do sprak de hertoghe boldewyn

Gy here*n* oft yt yw du*n*ket ghut
Zo wor nemet myne*n* mŭt
Dat were vnser aller scande
Oft me*n* de kony*n*ghy*n*ne*n* brande
Mer oft it yw be haghe gẏ here*n*
So latet se dat lant vor swere*n*
Vn*de* mẏne*n* sone dar mede
So latet se aldus vare*n* vander stede
Dẏt ghe schach myt der vart
Blandemer van ghuder art
De vapende sich vn*de* wart bereit
Eyn stark ros dat he bestreyt
Phylan wart eyn telden pert
Dat was wol twyntych pu*n*de wert
Aldus rumede*n* 'se de lant
Vn*de* thoghen weghe vnbekant
Blandemer vn*de* de vrowe ghuder ther
Queme*n* des aue*n*des to eyne*n* reŭer
Se hadde*n* spyse edder brot
Dar be yeghende en de erste not
Des qua*m* de dŭuel in der jacht
Vn*de* heft dar eyn paŭlŭn ghebracht
He sloch it up eyne*n* plan
Do sach it de rẏdder stan
Vn*de* sprak vrowe thoghe*n*t rik
Set dar wo rechte wu*n*nychlik
Eyn paŭlŭn ghe maket stat
Ryde wẏ dar hen dat is my*n* rat
Se queme*n* dar to der slue*n* tyt
Vn*de* wu*n*den dar schone vn*de* wijt Sid. 14.
Eyn bedde harde wol ghe maket
Blandemer sprak hir is nicht mis ghe raket
Ok wu*n*den se dar spyse noch
Tho ete*n*de al ere ghe vŭch
Do sprak de truwe baldemer
Eddele vrowe gẏ scholen her
Lygghe*n* slapen wol be dacht
Jk wil alle desse nacht
Weze*n* wor der dore
Oft dar yeme*n*t kome vore
Dat yk wete we he sy
Aldus sprak de rytter vrẏ
Se ghynghe*n* to deme dysche sitte*n*
Beyde myt so ghude*n* wẏtten
Do sprak phẏla de vrowe wijs

Got ut deme vroue*n* paredijs
De mote syn hyr vnse gast
Do makede se eyn crŭce vast
Myt ere*n* henden dat is war
Do qua*m* de tower in mis var
Vn*de* brak dat paulu*n* to hant
He wolde se beyde hebbe*n* ghe schant
Men he haddes nene*n* macht
Se were*n* beyde wol be dacht
We*n*te de trŭwe blandemer
Was gÿ truwe der vrowe*n* her
Ze do vor neme*n* desse wu*n*dere grot
Se spreke*n* got dorch dyne*n* dot
Du motest vnse beschermer weze*n*
Zo meghe wi wol ghe nesen
Do sprak blandemer to hant
Jk byn des seker ghe nant
De thouer mach vns nycht schaden
Noch nine wis vor raden
Aldus myt reden de nacht wor ghynk
Vn*de* de morghen aue vÿnk
Sid. 15. Blandemer halp der vrowen wert
Dat se sat up ere pert
Se reden an eyne*n* grone*n* walt
Blandemer vn*de* de vrowe balt
Dus reden se myt sproke dar
Vn*de* worden enes rydders war
De vorde eyne ju*n*cvrowe ghut
Truwych was der maghet mot
Se weÿnede vn*de* screy vyl sere
We*n*te de rytter de maghet here
Sloch iamerlyke*n* sere indat anghe sychte
Dat er dat blot alghe dichte
Tho neze*n* vn*de* tho mu*n*de ut vlot vÿl
Dat dachte blandemere ne*n* spÿl
De rytter was der maghet hat
Dat dede he al v*m*me dat
Dat he nycht mochte den willen sÿn
Hebben mÿt den meghetyn
DO sprak de ghude blandemer
Wes slagÿ de ju*n*cvrowe*n* her
So vnsachte to aller stunt
Beyde an nese vn*de* an mu*n*t
Tuare dat ys grot ouer dat
Gÿ schyne*n* mortlyk vn*de* quat

De swarte rydde[r] do antwarde gaf
Des latet iw wesen alze eyn kaf
Se scal der sleghe hebben mer
V*m*me yvwe*n* willen her poltener
DO sprak blandemer myt thorn
Ja so were yk de*n*ne vor lorn
Dat yk des nicht wedder dede
So were*n* vor saghet mẏne lede
Her rytter yw sy wedder saghet
Jk wyl losen desse maghet
Myt myne swerde oft yk kan
Edder yk werde des lyues an Sid. 16.
De swarte rydder sprak dat mach wol schen
Be holde yk an den henden myn
Dat swert vn*de* de gleuẏe mede
Jk wẏl yw to desser stede
Steken dor yuwe eghene lyf
So wert mẏ ok yuwe schone wyf
Vn*de* were*n* yuwer mer den dre
Jk achtede er nicht ene*n* sle
Blandemer sprak mẏt tůchte*n*
We anghest hebbe de vle myt vrůchte
Eyn yslyk syne*n* helm vp bant
Va*n* en wart eyn grot slant
Dat de spere an stukke*n* stoue*n*
Vn*de* de harden schilde sclouen
De swarte rẏdder vyl ynt sant
Des wart he wyl sere gheschant
Des wart ghe war de vrowe syn
Vn*de* dar to dat eddele meghetyn
Se beyde to same*n*de weren
Vn*de* beden gode vnsen heren
Dat he dar wysede syne craft
Dat blandemer worde seghehaft
Vp sprank de rytter hart
Vn*de* sluch al vn vor vart
Wyl me*n*ghen slach vp blandemer
Des qua*m* de ju*n*ghe rẏtter her
Vn*de* gaf deme andere*n* eyne*n* slach
Dat he dot ynder heyde lach
De vrowe vn*de* dat meghetẏn
Wordens vro ẏn ereme syn
DO sprak de my*n*lychlẏke maghet
Her rẏtter ghut al vnworsaghet
Hadde gẏ nẏcht desse vrowe syn

Jk wolde de*nn*e yuwe eghen syn
Sid. 17. Gy hadden wol wor aret mẏ
Alzo zegede de maghet vrẏ
Myn vader wonet nicht verne hẏ
V*nde* ys de koni*n*gh van ara bẏ
Desse swarte rydder al sunder wank
Vnt vůrede mẏ al ane myne*n* dank
Do antwardede myt tůchte*n* er
De ju*n*ghe rytter blandemer
Eddele ju*n*cvrowe fyn
Gy moghen noch wol de erste syn
V*nde* wetet dat al ope*n*bar
Dyt is myn vrowe dat is war
V*nde* yk byn ere denestman
De wyle yk den leue*n*t han
So wyl yk ere denre sẏn
Myner vrowe*n* der eddele*n* kony*n*ghẏn
Dus reden se myt sproken vort
Do seghen se lygghe*n* dort
Bẏ deme weghe eyne*n* man
V*nde* lach dar al sunder wan
Rechte so eyn pelegrẏm
He hadde brot v*nde* wyn
V*nde* dwel drank aldar mede
Nach vorraders sede
To em treden se alle dre
Ze spreke*n* dat yw leue sche
Wor kopet vns wyn v*nde* brot
Wente wy hebben hůnghers not
De vorrader sprak myt ghude*n* wytte*n*
Gat hyr nedder bymẏ zytten
Jk dele yw mede myne spẏse
De vor rader vraghede lyse
Oft se gycht hadden vor name*n*
Eyne*n* swarte*n* rydder va*n* de*nn*e sẏn ghe kome*n*
Sid. 18. Do sprak de gude blandemer
He en schadet nů*m*mene*n*de mer
He blef inder heyde dot
De vor rader wart van torne rot
He dachte dat scal kosten yvwer drier lẏf
Beyde man v*nde* wyf
We*n*te it syn here was
Alzo yk ut deme walsche las
Blandemer v*nde* phila
V*nde* de my*n*nychlẏke maghet alda

Se sete*n* nedder vn*de* eten
Myt deme vor rader dat se spreken
Van me*n*gher ha*n*de sake
He wet yw wol to make
Here vn*de* vrowe alle ghader
Dus sprak to em de vorrader
Doch was syn menÿ*n*ghe quat
He nam dwel drank den he hat
Vn*de* gaf en drÿ*n*ken mÿt der hast
Alle dre se slepe*n* vast
Des wart de vor rader vro
He nam bla*n*demer*e* do
Vor sych up sÿn eghene pert
He vurde ene thur borch wert
Vn*de* claghede cleghelÿke not
Wo syn leue here were dot
Des hebbe ÿk mÿt mÿner lyst
Den ghenen dede schuldych ÿst
Vanghen vn*de* here bracht
Nu nemet ene alzo ÿk hebbe dacht
Vn*de* dot em af de wapene sÿn
Dar sÿnt noch twe vrowelÿn
De wyl ÿk halen to der stunt
Van en so wert vns vrowede ku*nt*
Se hebben my*n*nÿclÿke lyf
Ze scholen wesen vnse scone wÿf
Dus wart al slapende blandemer Sid. 19.
Ghe leghen an eyne*n* kerkener
Dar ok andere vanghene weren
Dar mank leghede men den heren
Do he vntwakende wart
He sach up vn*de* wart vor vart
Vn*de* sprak wo ys my nŭ ghe schen
Edder byn yk nŭ vnt zeen
Edde*r* drucht mÿ de slap
Jo bÿn ÿk dul alzo eyn scap
Vn*de* vor synt myne wapene komen
Zo selsens hebbe yk nycht wor namen
Vn*de* grep hÿr vn*de* dar
V*m*me syne bene wart he vnwar
Twe helden alzo yk han vornamen
Vn*de* sprak vo bÿn ÿk her ghe kamen
Dat du*n*ket mÿ wesen vu*n*der grot
Dat ÿk myner wapene byn so blot
Jk en vule wu*n*den van neuen sleghen

Tware yk mot noch slape*n*des pleghen
Dat dŭs dane vu*n*der mẏ ẏs bẏ
Jk vor modeṣ yt mot drome*n* mẏ
We*n*te it were alto wyl
Schude an slape aldus dane spẏl
Eyn ander de dar vanghe*n* lach
To deme rẏttere dat he sprach
Vru*n*t syt seker des berycht
Vor war gẏ en slapen altes nicht
Myt wor retnẏsse synt gẏ her
Ghe kome*n* an dessen kerkener
Hẏr mothe gẏ lyden grote not
So langhe bet gẏ blẏuen dot
BLandemer wyl sere yr schrach
V*nde* trouelyken weddersprach
Got woldes vo yt mẏner vrowe*n* bẏsta
Ach were yk bẏ er alzo na
Sid. 20. Dat yk er hulpe vt der not
Jk vruchte se ẏs bleuen dot
Aldus claghede he me*n*nychualt
Sẏnen jamer grot al vnghe talt
V*nde* let drofnisse dar
Jn deme kerkenere me*n*nẏch jar
Hyr wylle wẏ bla*n*demere late*n* syn
V*nde* ghan wedder to den vrowe*n* fyn
VNder des qua*m* eyn lebart
De snel was an syner vart
V*nde* rorde myt den clawen syn
Phyla*n* v*nde* dat meghetẏn
So dat se wakeden thŭr vart
Van en sprank de lebart
Se seghen vp thur suluen stunt
Dar so wart en drofnẏsse kunt
Ach sprak phẏla hach ghe baren
Wy hebben blandem*er*e vor laren
Dẏt heft eyn wor rader wesen
Wo schole wẏ vor em ghe nesen
Se howen sych to walde vart
Jn korter tyt al vnghe spart
Se thoghen beyde up ewe*n*tŭre
En was vroŭde ha*r*de dure
Se clagheden beyde me*n*neghe not
Erer beyder sorghe de was grot
Vnder des quam de vor rader

He

He wende he scholde se wynde*n* ghader
Men got voghede it vele bat
Des droch he yn deme herten hat
Vn*de* lep hen to valde wart
He sochte se al vnghe spart
He want er nicht des was he vn vro
Des kerde he sich wedder do
Vnde quam to der borch syn
Phila vnde dat megetin
Quemen vp den rechten plan
Vnde segen vil verne stan
Eyne borch mit hogen tynnen
De maget sprach by mynen synnen
De borch is my wol bekant
Nu se ik mynes vader lant
Dar wil wy ghan mit der hast
Jck schal dar wesen eyn wert gast
So schole gy eddele konyngin
Tho allen tyden by my syn
Se qwemen beyde in den sal
Vpsprungen de heren al
Vnde entfengen wol dat megetin
Vnde de werden konynghin
Ereme vader do vil leue wart
Vnde he vragede vmme de vart
De maget sede emme alle dingh
Wo se de swarte ritter entfingh
Wo alle dingh weren gedan
Ereme vader leth se id vorstan
Ock sprack de juncfrowe hochgebaren
Phila nu gy hebben vorlaren
Blandemer den ritter vry
So schole gy bliuen by my
Dewyle gy leuen vnde ick
So en scheyde gy nicht van mick
Aldus bleff se mit der juncfrowen dar
Jn deme lande wol twolff jar
Jn deme haue was eyn kemerere
Eyn vorrader qwader tere
Desulve hete gawin
Desulue hadde al sinen sin
Gelecht an de frowen clar
Phila de man des luttick war

Doch was al sin mud so gedan
Dat he vp er droch leuen wan
Me schenke vnde geue vns drincken dan
Jck wil eyn ander heuen an
Clarina toch dat kindelin
Dat se vant an deme schrin
Nu horet vorbat myne wort
So moge gÿ vornemen vort
Van deme kinde valentin
Dat kind nam an dogeden to
Auent spade vnde morgen vro
Also lange dat he wart twelff jar alt
Do was he menlick vnde balt
Wor he trat dar wagede altomale
Jn der kemmenaden ock in deme sale
He was ock schone vnde bolt
Vnde he hadde de dogede mennichvolt
Vmme dat wan dat megetin
Leff den jungen valentin
Jn herten vnde ock an synnen
Dar to dwanck se de mynne
Dat se en kussede vor sinen munt
Mer den to dusent stunt
Do sprack de juncfrowe fyn
To deme jungen valentin
Myn leff myn trut mynes herten lust
Mit des druckede se en vor de brust
Vnde sprack ick hebbe dy vth irkoren
Vor alle manne vil to voren
Valentin der rede vorschrack
Vnde to er to hand wedder sprack
Juncfrowe nu settet juwen mud
Anders dat dünckct my gud
Gy scholen nümmer nemen man
Er he vromheit hefft gedan
Dre jar bin ick noch eyn kint
Dat is dorheyt dat gy my nemet
De rede vornam de kemerer
Desulue de dar was mit er
Do valentin gevunden wart
Vnde in torne al vngespart
Juncfrowe is dat kussent gud
Dat gy deme vundelinge dud
Do tornede sick de junge valentin
Vnde spranck vp also eyn euerswin

De kemmerer lep eme vore
Valentin was al vp deme spore
He volgede emme na in den sal
Dar de heren auer al
Seten vnde weren vro
Valentin de sloch do
Demme kemerer mit bloter hant
Dat eme sin houet van deme buke spranck
He sprack heddestu geswegen
So werest du wol sunt gebleuen
De koningh vnde de heren alle
Sprungen vp mit groteme schalle
Van der tafelen dar se seten
Vnde in groten vrouden se eten
De koningh sprack to ritter vnde to man
Gripet my den morder an
Wo dorste he vor mynen ogen
Aldusdanen mort getogen
(He wuste luttick van der bort)
Dat id was siner sone hort
He sprack: dat schal kosten sin liff
Do sprack de junge valentin
Here dat dede my not
Dat desse bleff van my dot
Jck segge juw dat vorware
Kumpt my juwer eyn so nare
Jck dete myt eme myne hant
So quemen here vere gerant
Vnde wolden ene van
Valentin beghunde to slan
Mit siner vust dorch de not
Wente de vere bleuen dot
Do quemen wol vertich dar
Vnde nemen siner to rugge war
Vnde vengen ene to der suluen stunt
Doch worden ene vele slege kunt
Jn enen torne wart he gesat
Valentin dorch groten hat
Do ghinck clarina wol getan
Drouich vor eren vader stan
Se sprack vader leue here
Dorch god vnde dorch ere
Vnde latet juwen torn
Vmme den jungen man wolgeborn
Wo desse dingh sint gevallen

Syn vader is eyn koningh in portegallen
De sende enne my hir vmme here
Dat ick emme scholde leren
Tucht vnde ere
De koningh sprack mit guden witten
He mot hir noch al stille sitten
Dar na in korten tyden
Do quam ein bade vth hyspanyen riden
Vnde ghinck vormiddelst in den sal
Dar de heren seten aueral
He sprack gÿ koningh vry
De koningh van yspanyen entbůt juw by my
Dat gÿ eme mit aller macht
To hulpe kamen in groter jacht
Wente de heyden to tzaraszyne
De doet in sineme lande grote pyne
Se stichten roff vnde brant
Vnde hebben mennigen cristen schant
Se hebben vorbrant munster vnde kerken
Grot wunder se in deme lande werken
Ock sint se den cristen hat
Se hebben belecht de guden stad
Se willen mit groter macht
Desse not hefft my hir gebracht
Pippingh de koningh sprack do
Gy heren weset alle vro
Vnde redet juw alle to der vart
Wy willen ryden to yspanyen wart
Vnde slan de heyden doet
Vnde losen se vth aller not
Dar worden sammelt apembar
Wol twintich dusent dat is war
Gewapent mit gudeme stale
Aldus reden se vth deme sale
Vnde quemen an den drůdden morgen
To sivilen al sunder sorgen
Dar worden se vntfangen wol
Alss men heren to rechte sol
Des anderen dages so ick hebbe vorstan
Se weren to deme stride ghan
De heyden togen vth der stat
De koningh van franckryke bat
Dat he moste hebben den ersten stryd
To der tyd vp deme velde wyd
Vmme to bejagende den prys

Do sprack de koningh van yspanyen wys
Koningh pippingh dat is myn rad
Dat gy de anderen syden bestat
Denne wil ick mit gemacht
De andern siden an varen mit jacht
Tosamende ghinck desse stryd
Wol vmme midden morgen tyd
Se mosten dar mennich spere to breken
Vnde mennich wart dar aff gesteken
Dar ghinck slach vmme slach
Vil mennich van slegen nedder lach
An beyden syden sach me not
Dar bleff vil mennich dot
Ock bleff dar vil mennich cristen
Got mote der zele vristen
De heyden deden ene grote pyn
Dat was dar wol schin
Mit manheyt vnde ock mit slegen mede
De cristen vlogen van der stede
Des sprack koningh pippingh an
Wy hebben mennigen man
Wy moten stercker to stride kamen
Schole wy nemen van den heyden vramen
Do ghingen se to rade
Pippingh sende drade
Eynen baden to lande wart
Vnde entbot enen ritter vngespart
To clarinen der dochter sin
Dat se vthmakede ritter fyn
Dre dusent mit groter macht
Dit warff de bade mit der hast
Dar na de juncfrowe bot
Eyne sammelinge grot
Ock hadde se vth deme torne namen
Valentin was gekamen
Mit clarinen vp de kemmenaden
Dar ghingen se to rade
Valentin sprack ick wil des nicht sparen
Jck wil mede to ispanyen varen
Jck wil seen der heyden crafft
Vorsoken al mit myner macht
Juncfrowe dat wil ick don
Dristliken vnde kon
Vmme juwen willen bidde ick
Dat ghy gheuen myck

Schilt spere juncfrowe myn
Sid. 27. Vru*nt* my*n* leue valentyn
Jk schal vorwullen den wyllen dyn
Des let se do bryngh*e*n her
Eyn schone toppet nach erer gher
Dat wart ghe spret vn*de* se bat ghan
Valentyne up dat toppede stan
Se toch em an eyne bronye ghut
Dar yne was vnses heren blot
Ghe wracht myt groter meysterscaft
Nen man van so grote craft
De dor de bronẏe mochte steken
Ofte eyne*n* rynk dar aue to breken
Eyn wapen rok wart em dar to
Van gholde wol ghe syret so
Dat he van em gaf lẏchten schyn
Den toch em an de iu*n*cvrowe fyn
Dar na gerdelde se em v*m*me eyn swert
Dat was wol hundert pu*n*de wert
Dar na spen se em v*m*me den vordere*n* sparn
De eddele iu*n*cwrowe, hoch ghe boren
Se sluch inden hals den iu*n*ghen vale*n*tyn
Vn*de* sprak du scolt eyn rydder syn
Wedewe*n* weysen vn*de* iu*n*cvroven
Sust in node*n* dar scolt du dẏ nicht clowen
Wor du se sust an noden stan
Dar scoltu nu*m*mer aue ghan
Vn*de* de gnade soken an dy
Den wes yo myt truwen bẏ
Ok scolt tu vesen vnvor vart
Zo oůestů gůder rẏdder art
Valentyn sprak mu*n*dẏchlẏke
Eddele iu*n*cvrowe doghentrẏke
Jk schal holden ywue bot
Dar to so sterke my got
Men late mẏ van hẏnne varen
Hyr en doch ne*n* lengher sparen
Sid. 28. Claryna do myt grot*e*n eren
Sa*m*melde ryddere vn*de* heren
Se sprak to den heren allen san
Desse iu*n*ghe rytter wol ghe tan
De schal wesen in desser wart
Eyn houet ma*n* al vnghe spart
De schal yw vůren alle ghader
Went yn spanyen to myne*n* vader

De heren wordens alle vro
Eyn schone ros brachten de do
Dat ghe rede van rodeme gholde clank
Dar up de iu*n*ghe rytter sprank
Su*n*der stegherep dede he dat
Do he inden sadel sat
Do brochte em de schone maget
Clarina harde vnvor schaget
Eyne*n* helm van bruneme stale
Dar up in eyme cyrkel smale
Stunt ghe scÿret va*n* rodeme gholde
Eyn iu*n*cvrowe oft se lachghen scolde
Ok hadde eyn ghulden vingherlyn
Jn der hant dat bylde fyn
Se neme*n* orlof vn*de* reden
Vn*de* queme*n* in spannÿen vnbe streden
Wer mÿle na den sarrasyn
Do sprak de iu*n*ghe valentyn
Gy here*n* wo dunket yw alle ghut
Vn*de* saghet mÿ alle ÿuwe*n* mot
Dat wy morghe*n*ne vro
Trecken den sarrasyne*n* to
Wente se wete*n* wan vns nicht
Wy wyllen scaffen alghe richt
Mank de heidene vnghe spart
Eyn yslyk sla sleghe vnvorwart
Zo wyl yk ok myt myner craft
Vor soke*n* mynes sulues macht Sid. 29.
Jk hope wÿ scholen oft god wyl wol ghe-nesen
Jk wyl bÿ deme banre wesen
Do spreken se myt eyme rade
Her valentÿn so mote wÿ drade
Rÿden hen went it is tyt
Wy wyllen myt yw in den stryt
Vn*de* wyllen vor vullen ÿwue bot
Beyde leue*n*dych vn*de* dot
Bÿ yw so wylle wy blyue*n* alle
Dus spreken se myt meyne*n* scalle
Des morghens alzo de dach upfynk
Vn*de* de su*n*ne schone up ghÿnk
Do qua*m* valentyn to vorn
Vn*de* rorde dat ros myt den sparn
Vn*de* ret hen so ghar vor bolghen
De heren al de beghu*n*den wolghen
Mank de starken sarrasynen

Den deden se mo*n*ghe pyne
Vn*de* valentÿn vas allent vorn
De heyden hadden ene dar wol vnt born
Se v*m*me toghen en myt groter schar
Valentÿn de sluch dar
Druddehalf hundert heÿdene dot
Dar to brachte he me*n*ghen in not
Alzo dat se van em nemen den weke
He stak vn*de* sluch so me*n*ghen steke
Wor he stunt dat wart blot
Dat blut den grone*n* cle be vlot
Des worden war de kony*n*ghe stolt
Pyppÿnk vn*de* de va*n* spa*n*nyen bolt
Vp den tÿnne*n* dar se laghen
Vn*de* mo*n*gher howesghen rede plaghen
Se spreken by al vnsen iaren
Seghe wÿ al sunder sparen
So rechte vyentlyken slan
Sid. 30. So dar dut de iu*n*ghe man
He schÿnet wol eyn rytter stolt
Syn vapen rok bernet so eyn gholt
By*n*nen des quan valentyn
Vn*de* grep den koni*n*gh lÿamyn
Vn*de* warp ene vor sich up syn perd
Vn*de* ÿaghede to der borch werd
Syn selscap alse yk vor sta
Volgheden valentÿne na
Ze hadden dar in korter stu*n*t
Ghe slaghen dot dredusent
Dat grone gras was vorde*n* rot
De koni*n*gh yeghen dat her vt bot
Vn*de* vntfenk wol den rytter yu*n*k
Sy*n* ros sprank so mo*n*ghen spru*n*k
Den vanghen he deme koni*n*ghe dede
Vn*de* sprak hÿr so schole gÿ mede
Don nach yuwes herten gher
Doc ÿs yt en koni*n*gh her
Vn*de* de oueste van erer schare
Aldus sprak he al ape*n*bare
De kortyu*er*e wordens alle vro
Des sprak to valentyne do
Pyppynk de koni*n*gh van vra*n*krÿke
To valentÿne blÿdelyke
Rytter gud iu*nc* vn*de* bolt
Be dorwe gÿ suluer vn*de* gholt

Des schole gẏ alle weldẏch syn
Do sprak de iu*n*ghe valentyn
Got danke ẏw eddele here
Jk bẏdde ẏw dorch ẏůwe ere
Dat gẏ wyllen twyden mẏ
Eyner bede de ẏk yw bydd*en*de sy
Pyppynk sprak so helpe mẏ got
Jk scal lesten yuwe ghe bot
Do sprak valentyn de deghen
So wyl yk myner bede pleghen Sid. 31.
Jk bydde yw here van vrankrẏke
Dat gẏ don so vruntlẏke
Vn*de* laten my los yk byn der
Den gẏ werpen leten yuden kerkener
De koni*n*gh sprak tor suluen stunt
Al mochte ghẏ gheuen teyen dusent pu*n*t
Van krekesche*n* roden golde gheue*n*
Her rytter iu*n*c dat merket eue*n*
Gy scholen vesen los vn*de* wrẏ
Vn*de* bydde ẏw dat gẏ wyllen blyue*n* bẏ mẏ
Alle myne daghe
Do wart dar wyl mo*n*ghe vraghe
Vo me*n* den vanghene*n* beholde*n* mochte*n*
Alle heren rat do sochten
An den iu*n*ghen valentyn
Do sprak de koni*n*gh lyameryn
Gy heren dot na mẏme rade
Alzo yk be rychten wyl drade
Latet mẏ los we*n*te yk wyl vrede
Holden vn*de* maken up desser stede
Vn*de* wyl myt myme wolke varen
Hen to lande al sunder sparen
Vn*de* wyl na desseme daghe mer
Nu*m*mer kome*n* to schaden her
Jn dat lant bẏ mẏner truwe
De sone scal yw nu*m*mer ruwen
Vn*de* wyl up yuwes sulues segghen
Alden schaden wedder legghen
Den ẏk yw han ghe dan
Des syt seker sunder van
Dẏt was des aue*n*des wyl spade
De heren ghẏnghen to rade
Se worden des al ouer en
Dat se de sone wolden ane ghen
Dar na ghynghen se altomale

Sid. 32. De heren in vrouden to me sale
Se eten vn*de* veren vro
Dar na ghynk me*n* slapen do
Des morghens de sone vulle*n*brocht wart
De heydene thoghen al vnghespart
Vt spannyen in ere eghene lant
Dar was doch wyl me*n*nych heydene schant
Dar na ok de koni*n*gh van vra*n*kryke
Toch to lande blydelyke
Valentyn toch myt em hen
Vn*de* wolde syne iu*n*cvrowen sen
Clarync*n* queme*n* mere
Wo ere vader ghe kame*n* were
Vn*de* ere rytter vale*n*tyn
Do ghynk de iu*n*cvrowe fyn
Vnde bat se willekamen wesen
Se louede gode dat was ghe nesen
Vale*n*tyn de rytter gut
Des was vro der maghet mut
Valentyn al vn vor saghet
Nam de stolte iu*n*cghe maghet
By der hant vn*de* were*n* vro
Jn de kemenaden ghynghe*n* se do
Se kussede ene an syne mu[n]t
Jn vrowede*n* mer den duse*n*t stu*n*t
Dar wart em bereit
Eyn bedde deme ryttere meit
Des morghens do de su*n*ne up ghy*n*k
Do ret yaghen de koni*n*gh
Vn*de* nam myt sich twelf ryttere stolt
Des worden vro de here*n* zolt
Dus reden se in ener ouwe breyt
Er en sprak do her koni*n*gh zeyt
Wo vu*n*derlyken lopet dar eyn der
Synes ghe lyke hebbe wy ny sen er
Do reden twe ryddere ut der schare
Vn*de* be ghu*n*den iaghen dat der al dare
Dat der was valentynes broder
Sid. 33. Jt en kande noch vader edder moder
Jt en hadde ok nene vor nu*m*pst
Men van der nature*n* kunst
Dat der settede sik to der were
Do qua*m* eyn her myt syme spere
Vn*de* ret to deme sulue*n* dere
Dat der hof sich vul schyre

Jt toch van deme rosse den rytter fyn
Myt den clawen de scarp were*n* syn
Vn*de* knep ene dot
De andere qua*m* in grote not
Jt to ret em wapene vn*de* ben
Men mochte dar blot vlete*n* sen
De koni*n*gh myt syner schare
Nam de vore vlucht aldar
Dat der was snel insyner vart
Jt wolghede deme koni*n*gh al vnghe spart
Jt to ret deme koni*n*ghe syn wel
De koni*n*gh iaghede harde snel
Went he to der borch quam
Vale*n*tyn de rede vor nam
Dat de koni*n*gh was ghe vnt
Vale*n*tyn de vape*n*de syk thur sulue*n* stu*n*t
Vn*de* ret hen in de breden ouwen
Dar wolde he dat der schouwen
Des quam he in arobeit
Do sach de iu*n*ghe rŷtter meyt
Dat der lopen ower welt
Jt was thornych vn*de* lep antelt
Vale*n*tyn de ret em nach
JEghen syk sulue*n* dat he sprach
Ac here got wo wu*n*der lyk
Js dyt der vn*de* greselŷk
Doch was he des nicht vroder
Dat he was synes sulues broder
Valentyn de reyt em nar
Do des syn broder wart ghe war Sid. 34.
He sprank up vn*de* grep ene an
Myt den clawen den iu*n*ghen man
Vn*de* warp ene van deme rosse snel
Jt wolde tu rŷten dar syn wel
Men syn bro*n*nye was so ghut
De craft qua*m* van vnses heren blut
Dat he dar blef vnghe wu*n*t
Van deme walle de em was ku*n*t
Lach he oft he were dot
Do dat der sach desse not
Jt kerde sich v*m*me vn*de* ghynk va*n* dan
Des wart vro de iu*n*ghe man
Vn*de* was to syk sulue*n* komen
Do he de dynk hadde vor namen
Dat, he was des deres quyt

He sprank up to der sulue*n* tyt
Dat der hadde eyne starke wart
Jt en qua*m* ne van quader art
Do it mẏ sach al sunder were
Do en dede yt mẏ nene swere
Myt des huf he syk up de beyn
Dat der be ghu*n*de syk v*m*me sen
Vn*de* kerde sik v*m*me myt der wart
Valentẏn stak vnghespart
Eyne wu*n*de grot deme bruder syn
Vor myddelt den schulderen yn
Do sulues brak de deghen vys
Van eyme telghen eyn scarp rys
Vn*de* sluch dat der to den sulue*n* stu*n*den
Myt der ruden an de wu*n*den
So langhe dat dat der wil nedder
Vp syne kne gaf yt syk sodder
Vn*de* wolde syne clawen beyde
Dorch vruchte*n* vn*de* dorch leyden
Dar wrachte valentynes macht
Vn*de* der natůren craft
Do nam de sulue valentyn
Eyn gordel van der syden syn
Sid. 35. He bant it v*m*me den hals deme der
Van da*n*ne ret de rytter her
Aldus vůrde he den bruder syn
Vanghen in deme gordellyn
Myt des was de koni*n*gh dar
Jeghen em kome*n* myt groter schar
Vn*de* wart en war dat valentyn
Dat der brachte an deme gordele syn
Ghe vanghen des wart de koni*n*gh wro
Vn*de* reyt to valentẏne do
He bat ene wylle kome wesen
Nů horet vorbat wu*n*der lesen
Clarynen quemen mere
Wo dat der ghe vanghen were
Dat hadde dan ere rytter ghut
Des wart vro der maghet můt
Do ghẏnk de iu*n*cv[r]owe fẏn
Do wruchtede he her walentẏn
Do sprak to em de iu*n*cghe maghet
Clarẏna harde vnvorsaghet
Synt gẏ ycht sere ghe wu*n*t
Jk scal yw snel maken sunt

Myt des ghynk se em bet nar
V*nde* grep ene v*m*me den hals aldar
V*nde* kussede ene thur sulue*n* stu*n*t
Valentÿne vor syne *m*u*n*t
V*nde* dat der qua*m* schŭr sulue*n* stu*n*t
V*nde* ret myt den clawe*n* syn
De kledere van den meghetyn
So dat se sere wart vor vart
Valentÿn al vnghespart
Myt syner rŭden dŭank he dat der
Dat it dar na nu*m*mer mer
Dede der iu*n*cvrowe*n* schaden
Do ghynghen se up ene kemenaden
De rytter v*n*d*e* de iu*n*cw[r]owe fyn
Dat der moste ere volgher syn
Eyn ÿslyk dar sy*n* syttent kos Sid. 36.
Dat der war gheheten namelos
DO sprak valentyn myt tuchte*n*
Ju*n*cvrowe gÿ en dorwe*n* yw nicht vruchte*n*
V*m*me namelose yk hope he sal
Mÿ helpen ut myner sorghe*n* al
He hat enes my*n*schen bylde clar
Ju*n*cvrowe yk bydde yw al su*n*der var
Dat gÿ yw wyllen bedenken
V*nde* wyllen eme schenken
Dat he wan wu*n*den werde su*n*t
Van ywueme dranke to desser stu*n*t
Dat schach tu der sulue*n* tyt
Nameloze al su*n*der nyt
He wyl up syne k[n]e do nedder
V*nde* nech der iu*n*cvrowe*n* sodder
Dar wrochte der nature*n* kunst
Dat he beghu*n*de zodder vor nu*m*pst
Dar na leyt valentyn bereden
Eyn bat dar be ghu*n*de he in leden
Nameloze den wylden man
V*nde* bat na eyme scherer ghan
Endychlÿken qua*m* he dar
Do namelos des wart ghe war
He drank to em v*nde* knep ene dot
Do valentÿn sach desse not
He grep de rude an syne hant
Do nameloze wart dat be kant
Alstylle sat do namelos
Valentÿn dat scherent kos

Vn*de* schur em af al blot dat har
Doch was he in wyl groter war
Valentyn sach ok al sunder wan
Eyn cruse tuschen synen schůlderen stan
Des wart de stolte rydder vro
Nameloze worden do
Kledede bracht wol be reyt
De toch he an vn*de* wart ghe meyt
Sid. 37. Vn*de* was eyn schone iungher man
Do lerde he up den voten ghan
Ok so lerde he tůch vn*de* ere
Vn*de* nam tu in dogheden ẏodemere
He vor nam der lude sprake wol
Allent dat en to rechte důn sol
Wor henne kerde vale*n*tyn
Namelos wolde bẏ em syn
Valentyn dar na make*n* bot
Eme smede ene kolue grot
De wart be reyt in korter stu*n*t
Van mattaue woch se eyn scyppu*n*t
Valentẏn de kolue kos
Vn*de* dede se namelos
Blẏdelyken in syne hant
Do em de kolwe was bekant
He sprank up in blyder var
Vn*de* schermede her vn*de* dar
He sprank up vn*de* nedder
He schermede hir vn*de* wedder
Vn*de* was vro der kolue*n*
An syme mode wart he wor bolghen
Do valentẏn dat wunder sach
Sẏn herte in wrouden do vor iach
Vn*de* sprak yk wẏl nicht lenghe*r* beyden
Jk wyl ut desseme houe scheyden
Jk wyl suken můder vn*de* vader
Vn*de* my*n* slechte alle ghader
Dar to so scal my*n* hulper syn
Namelos de gheselle myn
Der rede wyl sere wart wor wart
Clarina de maghet scart
Vn*de* bat dat se wolden sparen
De reyse vn*de* wolden nerghe*n* vare*n*
Se wolde wesen synes sulues brut
Beyde stylle vn*de* awer lut
Weme lef vn*de* veme leyt

Her rytter yk byn jw bereyt Sid. 38.
To yuweme bode wyl yk stan
De wyle yk den leue*n*t han
He sprak dat en mach nicht syn
Jk vn*de* de ghe selle myn
Wyllen varen in wromede lant
Dar wŷ noch syn vnbekant
Jk wyl des wesen vroder
We sy myn vader vn*de* myn moder
DO clarina dat vor stut
Vn*de* vor nam dar to des heren mot
Se nam eyn cleyne dat vetelyn
Den ghuden drank dede se dar yn
We dar sere were ghe wu*n*t
Dru*n*ke he dar wan he worde su*n*t
Se gaf it nameloze inde hant
Hadde se it gheghewen valentyn
He hadde it wor smat so stu*n*t er syn
Namelos nam den drank to syk
Vn*de* warde ene harde toghentlyk
Valentŷn nam orlof do
Do wart de iu*n*cvrowe vnvro
Se moghede sik sere merket dat
Ere lychten oghen worden nat
Van heten trauen de seghot
Ower ere roden wanghen rot
Se ghaf em beŷde eren seghen
Vn*de* sprak got mote yuwer pleghen
Salde vn*de* lůchke ware yw by
Dus sprak de eddele maghet vry
Valentyn rorde syn ros myt den sparn
Namelos lep allens voren
He spra*n*k spru*n*ghe alzo eyn perd
Myt syner koluen wol ghe werd
Valentyn de wart des vro
Des dorden daghes vu*n*den se do
Enen herden bŷ deme weghe huden
Vn*de* ghynk bŷ syme queke vnvor můden
DO ok to em sprak valentyn Sid. 39.
Berŷchte vns ghut herdelyn
Jn wat lant wŷ syn ghe komen
De herde hadde de rede wor namen
He sprak nů vor nemet myne wort
So issz dat gŷ noch ryde*n* eyne myle vort
Dar wy*n*de gŷ ene borch stan

Dar up sint vor raders su*n*der wan
Vor der borch in eme da*n*ne
Lygghen wol xxiiij ma*n*ne
De alle worraders synt
Se vor derue*n* mo*n*gher moder ky*n*t
Myt dwel dranke sunder wan
Al rechte møghe gÿ dat vor stan
Drynke gy dar van gy blÿue*n* dot
Edder gÿ kome*n* in grote not
Do dankede em her valentÿn
V*n*de namelos de broder syn
Se toghen beyde up de vart
To yaghe*n*de to der borch wart
Er en vor rader wart ghe var
V*n*de sprak yo komet dar
Twe de ene rÿdet stolt
De andere lopet sere bolt
We make*n* to vnse ghe drenke
Dat wÿ deme heren moghen schenke*n*
Dus worden vere dar bereyt
Van den vor raders ghe meyt
V*n*de reden to deme ryttere gut
Se spreken here iu*n*c v*n*de vrut
Gy scholen vn*n*s wylle kome sÿn
V*n*de drynke*n* hÿr wyl ghoden wyn
Valentyn de nam den cop
V*n*de sluch den enen in den top
Dat he in dusent stukken brak
Valentyn de sulues sprak
Eya quade vor rader
Sid. 40. Synt gÿ alle vere ghader
Myt des toch he syn swert
Namelos do snelle vert
Myt der kolue v*n*de kokede an
De vere dodede he alsunder wan
Des queme*n* de andere*n* vte lopen
Vyl snelle in twen hopen
Se beghunden enen ewych
Strÿden harde kreftelyk
Valentyn yeghen se reyt
Namelos yeghen se streyt
Myt syner kolue wrochte he wu*n*der
He sluch aldar be sunder
Jn iiij spru*n*ghen wol achte dot
Myt der kolue de was grot

Valen-

Valentyn myt syner hant
Wellede me*n*ghen indat sant
So langhe se alle veren dot
De twe en hadden nene not
Van wu*n*den noch van ye*ni*ghen saken
Se thoghen beÿde mytghe maken
Vor de borch up ene*n* plan
Namelos vn*de* de rytter san
Dar up lach noch blandemer
Ghe wanghen de rytter ghuder ther
Vp der borch de wordens var
Se spreken set yo holdet dar
Erer twe vo machc dat wesen
Synt se vor vnsen sellen ghe nesen
Men wapene were dat dunket vns ghut
Me bale se wanghen myt der sput
Dus worden were dar bereyt
Van den vor raders ghe meyt
Se reden ut mÿt groteme schalle
En sulue*n* to groteme vnghe valle
Alzo se quemen her ghe rant
Valentyn de warp se in dat sant
Namelos myt syner koluen
Sluch sleghe so ghar vor bolghen Sid. 41.
Des worden se upme huse wor vart
De vor raders van quader art
Do spreken se myt meyne*n* rade
Men schal hyr lesten nicht to spade
Dat yene twe de mechtÿch syn
Werden brach in dodes pyn
DO sprak er en yk wyl yw gheuen
Ghuden rat dat merket ewen
Dar lycht ghe wanghen eyn rÿtter ghud
He heft wol enes lowen mot
Gheuet ene los yk weyt dat wol
De twe he wol vanghen sol
Desse rat en wol be wyl
Vn*de* senden enen boden snel
To blandemer dar he lach
De bode to deme rydde[r] sprach
Alzo de rat was ghe dan
Oft he de dynk wolde ane ghan
He sprak ya vn*de* wart des vro
De bode den rytter losede do
Em were*n* syne bene krank

Dat quam van der helden dŭank
Dar he ẏnne myt groter var
Hadde ghe seten wol xiij yar
To den vor raders de rytter fẏn
He sprak gheuet my de wapene my*n*
Myn swert vn*de* de glewẏe mede
Jk schal ẏw to desser stede
Gheue[n] twe wa*n*ghen edder slan dot
Edder yk kome in de sulue not
DE wapent vart blandemer
Vp eyn ros sat de rytter her
Van der borch ret he vn vro
He dachte in syme mode do
Wat hebben dy de twe ghe dan
Dat du dẏ mẏt en scholdest slan
Sid. 12. Doch mochstu nicht dyn louede breken
Men mochte up dẏn ere spreken
Dus ret de rytter blandemer
Jeghen valentyn den deghen her
So dat de sper an stukken stowen
Vn*de* de harden schylde clouen
Vn*de* ere swerde se beyde toghen
Myt des sprak do valentyn
To blandemer deme rytter fyn
Eya quade vor rader
Bystu vn*de* dyn slechte alle gader
Dyn lyf en schal my nu*m*mer vu*n*tkome*n*
Dyn lyf wort dy hyr ok be nomen
Do an*n*twardede blandemer
Eya stolte rytter her
Gy tyet my gar vnrechte
Got ke*n*net wol my*n* slechte
Jk haue ghe wa*n*ghet vesen hir
Xiij iar sprak de rytter fyr
Nu hawen se my los ghe ghewen
Jŭ to wanghe*n* dat merker eue*n*
Vn*de* seghede em wan syner vrowen
Phylan vn*de* claghede se myt ruwen
Valentyn let ok ruwe grot
Do he wor nam der vrowe*n* not
Dar wrachte der nature*n* craft
Vn*de* der eleme*n*ten meyster scaft
Wente it was de moder syn
Blandemer de rytter fyn
Sprak here dot na mẏme rade

Vn*de* endet dat wyl drade
Gheuet mŷ ywue swert ywue knape de kolue*n*
So w(y)l yk den so yar vor bolghen
Jŭ in vure*n* oft gŷ wa*n*ghen syn
Went wŷ komen in dat portelŷn
So nemet yuwe vere wedder
Zo wyl yk yw helpen zodder
De vor radere doden
Got mach vns wol helpe*n* ut noden
Dyt schach thur sulue*n* tyt Sid. 43.
Blandemer al ane nyt
Nam de were van den twen
Se beghunden up der borch sen
Wo blandemer brochte ghe van
Myt ghe walt de twe andere*n* man
DE spreken nŭ wylle vy haue*n* spyk
Myt den vanghene*n* harde snel
Des slot me up de porte dar
De dre de thoghen al ape*n*bar
Vp de borch so ghar vor bolghen
Namelos nam syne koluen
Vn*de* valentyn synes sulues swert
Blandemer de rytter wert
Scup syk ma*n*lyk to der vere
De dre sloghen harde sere
Vp de vor raders grote sleghe
Alzo dat se sochten mo*n*ghe weghe
To vlende hyr vn*de* dar
Doch en halp yt en nycht en har
Se worden alle slaghen dot
Namelos myt syner kolue grot
De vrachte dar wu*n*ders wyl
Dat duchte em noch mer kynder spyl
Do dyt allent was ghe dan
Blandemer de kone man
Losede de vanghene de dar weren
Knapen knechte vn*de* heren
De borch wart to der sulue*n* stu*n*t
Van vure ghar vn sunt
Dar na vraghede valentyn
V*m*me phylan de vrowen fyn
Alzo em syn herte to er druch
Vn*de* der nature*n* vuch
Blandemer sprak set des to my
Myn vrowe ys inarabŷ

Wylle wy se sen so wylle vy ryden
V*nde* willen ok nicht lenghe*r* mydeṇ
Sid. 44. Se reden hen to walde vart
Ere reyse de wart wyl luttyk ghe spart
VNder des hadde ghawyn
Ghe leghen alle synen syn
An de kony*n*ghy*nn*e*n* vÿs
Phyla hadde dogheden prys
Do de vor rader dat vor stut
Dat stede was der vrowe*n* mut
Do dachte he an synen syn
Du scolt se bryngben in dodes pÿn
Des andere*n* morghens alzo yk las
Do phyla an deme slape was
Ere iu*n*cvrowe*n* hadde se an deme arme
Se weren beyde dekket varme
Gawyn quam in de kemenaden
Alzo he it sulue*n* hadde ghe raden
V*nde* hadde eyn mest an syner hant
He qua*m* dar he de iu*n*cvrowen vant
Der koni*n*ghy*nn*e*n* dochter alslape*n*de
Phyla*n* ok nicht wakende
Des wart de vor rader wro
He stak de maghet do
De strate en twey myt syme meste
Dar na qua*m* he al sunder roste
V*nde* na*m* dat mest myt lystycheyt
He brachte yt der vrowen meyt
Phylan bludych inde hant
Doch was er de slap bekant
Dar na lep he in der sulue*n* tyt
Gawyn myt groter nyt
Dar he den koni*n*gh alslape*n*de vant
He sprak here ÿw sy bekant
Myk h(a)t ghe dromet va*n* yuwer dochter
Zo dat yk byn des vnsachter
De sorghe hat mÿ her ghe bracht
Myn mut heft alle desse nacht
Wezen truwych v*nde* swar
Jk vruchte se sy an groter var
Juwe dochter de iu*n*cvrowe my*n*
Wo mochte yk dar wan blyde sÿn
Sid. 45. DE koni*n*gh wart sere vor vart
He stunt vp al vnghespart
V*nde* ghynk myt den vor rader

Jn de kemenaden beyde ghader
Se seghen lygghen de maghet dot
Des wan de koni*n*gh ruwe grot
Do sprak gawyn to der sulue*n* tẏt
Dyt heft ghe dan phẏla dorch nẏt
Se heft noch dat mest in erer hant
Dar er de mort ys mede bekant
Gawyn stolte harde vnsachte
De vrowe he wan deme slape vrachte
Se vor up vn*de* wart sere vor vart
Do sprak gawyn wan quader art
Wol up quade morderyn*n*e
So wo dorste gẏ desse mort be ghyn*n*en
Des mote gẏ sterue*n* quade*n* dot
Jn eyme vure harde grot
Gy weren so vor gewes nicht
Wor dreue*n* des byn yk be rẏcht
SE sprak got krestychlyker here
Be scherme mẏ hute*n* myne ere
Went yk nicht wet van desser dan
Deme mẏ ghe theghen han
Swyghet quade morderryn*n*e
Sprak gawẏn in stolteme sẏ*n*ne
Gẏ hadden dat mest an ẏuwer hant
Dar yw de mort ys mede bekant
Gawẏn do sulues nam dat mest
Vn*de* bant it to der vrowe*n* west
Harde vnsachte up ere hant
Dar van so wart er pẏne bekant
He trekkede se van der kamer
Se dref ruwe vn*de* iamer
Se claghede iamer vn*de* not
Dar to der eddelen maghet dot
Dar wart er to rechte vu*n*den Sid. 10.
Dat me*n* se an den sulue*n* stu*n*den
Solde bernen in eyne*n* vur
Dat wart ghe maket al vnghe hur
Vp eyne*n* plan vor de stat
Dat qua*m* van des vor raders hat
Ghe trecke wart phyla vt der stat
Er wolghede mo*n*nech ane hat
Men toch de vrowe harde vnsachte
Went me*n* se bẏ dat vur brachte
Men toch der vrowe*n* af de kleder
Ze screy ach arme vn*de* leyder

Got mote mŷne sele vnt fan
Went yk nicht weyt van desser dan
VNder des queme*n* dar to ghe reden
Myt wylhastelyke*n* seden
Namelos vn*de* valentyn
V*nde* blandemer de rÿtter fÿn
Des was blandemer to hant
De eddele vrowe wol bekant
V*nde* sprak here her valentÿn
Dyt sulue ys de vrowe mÿn
Van deme rosse sprank de deghe
V*nde* sprak stat mÿ al utme weghe
He wraghede vat heft desse vrowe mÿsdan
Dat se de glut scal ane ghan
Ghawyn de antwarde de do
Wat wolde gÿ is wo vraghe gÿ so
Men scal se berne*n* wetz dat
Des koni*n*ghes dochter se vor mordet hat
Nen sprak phÿla des ne ys nyth
Dat yk scholde ghedan hebben desse schÿt
Went yk vn*de* de in*n*ewrowe mÿn
To same*n*de slepen sunder pyn
Men also yk ghe wecket wart
Jk vur up in sorghen sere vor vart
Jk sach bÿ my de maghet dot
Dar v*m*me merde sik my*n* not
Wo dat to qwam dat weyt wol god
Hirvmme môt ick desse not
Liden ick weyt nicht wo
Desse dingh sint gekamen to
Do sprack gawin altohant
Vp hôr se môt sin gebrant
Vmme desse mortdat
Des se beghangen hat
Do sprack de ritter valentin
Lath se stan her gawin
Gÿ en bernen desser frowen nicht
Jck en sy der dinge bericht
Desse wort hir also gât
Gy weten wol van der mortdat
Van der frowen de hir steyt
Des wart de eddele frowe gemeyt
Vnde nam ere cleder wedder
Valentin sprack do sodder
Her gawin scholde ick jummer genesen

Jck wil der frowen hülper wesen
Mit rechte wil ick dy bystan
Jn enen kamp wille wÿ gan
Wente desse frowe is vnschuldich
Vnde is to deme dode vnduldich
Aldar schen der naturen crafft
Vnde der elementen meysterschafft
De koningh vortornde sick do
Al sin jngesinde dede ock so
Tosamende reden se aueral
Van en so wart eyn nyge schal
Valentyn qwam vp sin ros
By eme ock stot namelos
Vnde blandemer do vpsprungen
De koningh mit sinen dingen
De rose rorde dar den ele
Tor der were setteden sick de dre
Namelos qwam do vorbolgen
To voren springen mit siner coluen
Vnde sloch slege al vngespart
De anderen worden sere vorvart
Blandemer vnde valentin
De deden erer manheit schin
Also dat dar mennich kos den dot
Vnde mennich qwam in grote not
To lesten wart dar gelauet eyn vrede
By deme halse vnde bÿ der weden
Vnde wart gespraken also
Dat de kamp scholde ghan to
Des wart vnvro gawin
Vnde sprack to den vründen sin
Gy heren to starck is my de man
Ock wetet sunder wan
Dat vnrecht is myn
Darvmme môt ick de blodeste sin
Wente ick dede de mortdat
De men der getegen hat
Darvmme behoue ick rades wol
Wo ick dar aff kamen schol
Do sprack dar eyn·de sin neue was
Also ick vth deme valschen las
Lat dy wesen eyn kaff
Beter kamp wen hals aff
Du scholt den man bestan
Mit vnrechte al sunder wan

De andern twe scholen wesen
Jn beholtnisse so machstu nesen
So wan du kumpst in den stryt
Mit deme ritter wol gemeyt
So wille wy nicht verne sin
Vnd helpen dy slan den kempen dyn
Eyn qwam to valentine reden
Mit so houeschliken seden
Here vornemet myne wort
Sid. 49. Juwe sellen holden dort
Se moten up den torne ghan
Scal yw de neue myn bestan
Went se des nycht laten kunden
Bet se yw in noden vunden
Se hulpen yw vnde letens nycht
Des byn yk seker wol berycht
VAlentÿn sprak nŭ wol her
Namelos vnde blandemer
Gy scholen up den torne ghan
Scal yk den neuen syn bestan
Went dat desse ewich ÿs ghe dan
Vp des dat se des seker sÿn
Dat my nyn hulpe mach werden schyn
Dat ghe schach thur suluen tyt
Gawÿn mÿt groter nÿt
Quam ghe reden in den kreyt
Valentÿn de rytter meÿt
Quam em yeghen vn vor vart
He stak ene dat he de bene upkart
Des worden gawynes vrunde vn vro
Jn den kreyt se randen do
Vnde beghunden mychlÿken slan
Vp valentyn den iunghen man
He settede sych to der were snel
Vnde sluch monghen dor sÿn vel
Do wart he wan deme rosse steken
Des dede he mongheme herte breken
Des wart ghe war blandemer
Vnde namelos de deghen her
Se worden beyde des vn vro
Namelos quam in torne do
Vnde toch mÿt den clawen syn
Den gryndel van den portelÿn
Vnde sluch de porte myt der kolnen
Dat se instukken vŭr vor bolghen

Se lepen hastelÿken vort
Se seghen eynen rÿden dort Sid. 50.
De hadde walentynes ros
To em lep do namelos
Vn*de* sluch ene dat he wyl int sant
Dat ros nam he an syne hant
He brachte dat snelle valentyn
Dar up sprank de rytter fyn
Do sulues qua*m* ok blandemer
Jn torne ma*n*lyk rÿden her
De dre wrochten dar besunder
Myt sleghen eyn mychyl vŭ*n*der
Vn*de* slughe*n* depe wu*n*den grot
So dat wyl me*n*nich kos den dot
To lesten bot de koni*n*gh gnade
Blandemer he hadde drade
Gawyn den vor rader bracht
Al vanghen dar de koni*n*gh lach
He ghude in der suluen stunt
Dat em de mort were kunt
Vn*de* beghu*n*de ope*n*bare ghen
Wo alle dynk were*n* ghe schen
DO sprak der iu*n*cvrowe*n* vader
To gawÿne deme vor rader
Wo wordestu so quader tere
Dat du de iu*n*cvrowe here
Vor mordest dorch dyne*n* thorn
Des ÿs dÿn lyf vn*de* dyn ere vor lorn
Do let de koni*n*gh slepen den man
Dorch thorne vn*de* myt rechte alzu*n*der wan
De ene strate up de andere nedder
De ene wort de andere wedder
Dar na was dar be reÿt
Eyn ketel heyt dar wart he in ghe leyt
Wyl snelle he dar was
Alzo yk ut deme walsche*n* las
Dar yn wart vorpe*n* gawyn
Dar nam he den ende syn
Dar na eyn rat was bereyt
De vor rader wart dar up ghe leyt Sid. 51.
DAr na thoghen se in de stat
De koni*n*gh valentyne bat
Vn*de* de anderen twe dar mede
Dat se vor vulleden syne bede
Vn*de* bleue*n* ere daghe dar

Se scolden leuen sunder var
Jn ere*n* nach eres herten gher
Ok scholde de vrowe ghuder ther
By mẏ weldych wesen
Se ys wan alleme ku*m*mere nesen
Ze sprak ne*n* yk en wyl
Jk have hẏr hat eyn tornych spyl
Su*n*der schult dat weyt wol got
Bleue yk hyr yk sturwe dot
DO sulues sprak ok valentyn
My*n* werf mot ok ghe worne*n* syn
Jk mot suken myne*n* vader
Vn*de* myn slechte alle ghader
Se dankeden deme koni*n*ghe sere
Syner dogheden vn*de* syner ere
Blandemer de rytter gůt
De nam de vrowen an syne hůt
Alzo he to vore*n* hadde ghe dan
He was er truwe alsunder wan
De were neme*n* orlof do
Dyt schach des andere*n* morghens vro
Se reden to same*n*de in eyner heyden
Dar vu*n*den se dre weghe scheyden
Do sprak de iu*n*ghe valentyn
To blandemer deme rytter fyn
Keset welken wech gy wyllet ryden
Den andere*n* wyl wy lyden
Jk vn*de* de ghe selle myn
Sẏn truwe ys my worden schẏn
Sid. 52. Jk wyl suken mynen vader
Vn*de* my*n* slechte alle gader
Doch wart valentynes mot
Truwych vn*de* ok der vrowen ghut
V*m*me dat se sych scolden scheẏden do
Se wordens in beyden syden vn vro
Dar wrochte der nature*n* craft
Vn*de* der eleme*n*ten meyster scaft
Se scheyden sik myt groter leyde
Blandemer vn*de* phyla de beyde
De thoghen den wech to der vordere*n* hant
Dar wart em yamers wol be kant
DO eyn dach was ghe leden
Se queme*n* to eyner borch ghe reden
Dar up was eyn rese grot
He brachte de beyde su*n*t in not

De rese het magros
He was aller doghede los
Syn houet was eyslyk vn*de* grot
De kop was em vore al blot
Sẏn nese was ener ele lank
Syn adem em vẏl vule stank
Syn mŭ*n*t was wyt alzo eyne wa*n*ne
Zẏne hore*n* beyde alzo eyne kanne
Syne oghen swart alzo eyn pyk
Here got des resen vrouwede brek
Syne arme lank vn*de* dykke
Zyne hende breyt swart wol tho mycke
He was grot vnghehŭre
Vp syne*n* bene*n* stunt he alze eẏne mŭre
Syne vote breyt dycke vn*de* grot
De rese was des dŭuels ghe not
MAgros de rese wart en war
Blandemer vn*de* der vrowe*n* clar
He ghynk van der borch to en
Vn*de* sprak in thorne to den twen Sid. 53.
Wat wylle gẏ beyde an myne*n* lande
Des mote gẏ beyde lyden schande
De rese in der sulue*n* vart
Vengh blandemer van ghuder art
Vn*de* de vrowe aldar tho
Se worden beyde des vn vro
De rytter wart in holtnẏsse dan
He vant dar al sunder wan
Ander vrome lude nŭch
De dar leden vnghe vuch
Dar na de rese van quader art
Sprak to der eddelen vrowen zart
Gy mote*n* ok ghan in de pyne
Dar vynde gẏ andere vrowe*n* fyne
Dat schole gy don al v*m*me dat
Jk dreghe leue vn*de* hat
Vp ene iu*n*cvrowe de is stolt
Jk wolde er suluer vnde gholt
Gheue*n* wat se des wolde han
Wolde se mẏ to hulden lan
We*n*te se hat dat herte mẏn
Be slaten ghar in erme schrẏn
Se leuet mẏ boue*n* alle wyf
Ze achtet nicht up mẏ eyn keẏtẏf
Se hat eyn serpe*n*telẏn

Dat ys stark schone vn*de* fÿn
Dede dat so wolde yk se myt walt
Wol wy*n*nen de iu*n*cvrowe balt
Dar v*m*me dat des nicht mach wesen
Des en schal ne*n* man vor mÿ ghe nesen
Dat sy man ofte wyf
Jk wyl pÿne ghen syn lÿf
ALdus moste ghan de ghuder there
To der pyne yn de reuere
Dar want se vrowe*n* vn*de* iu*n*cvrowen
Dar mosteme an en iamer schouwen
Sid. 54. Se seten van des morghens bet to der none
Jn pyne*n* de eddelen vrowen schone
Dar na ghynghen se ut der not
Dat duchte en wesen vroude grot
So let de rese en gheue*n* eten
Ok de ghene*n* de dar were*n* zethen
Jn venghenisse de let he ut ghan
Mank de vrowen su*n*der wan
Do sulues wart ok blandemer
Ghe settet bÿ phÿlan ghuder ter
De rese was sulue*n* droste dar
Aldus stu*n*t syn leue*n*t mo*n*nÿch ÿar
Phyla en mochte wan groten sorghe*n*
Nycht ete*n* dat druch se vor borghen
Wente er grot not mede was
Do sprak de rese de du*m*me dwas
Ja vrowe yk set an yuwer dan
Gy hebben lef den iu*n*ghen man
Jk en wytes yw nicht
Der dÿnghe bÿn yk wol berycht
Myn lyf dat lÿdet yamer grot
Vn*de* my*n* herte grote not
V*m*me de maghet de yk my*n*ne
Se be rouet my wÿtte vn*de* sÿnne
Phÿla sprak myt tůchte*n* do
Se dut vnrechte dat se des nicht en do
Vn*de* maket went gÿ se hebbe*n* lef
Ze ys yuwe ope*n*bare def
Se dot nicht wol also yk vor sta
Jů ys doch na erer my*n*ne gha
De rese do to der vroue*n* sprak
Van leue em dat swet ut brak
Du scholt nete*n* desser wort
De yk va*n* dy hebbe ghe hort

V*nde* schalt dre daghe wesen vrý
Jn der weke dat rede yk dý
Aldus were*n* se in groter var Sid. 55.
Jn sorghe*n* eyn gans dat iar
Hyr late yk desse rede be stan
V*nde* wyl wedder to valentyne gan
NAmelos v*nde* de broder syn
De stolte ryder der valentýn
De thoghen den wech to der luchteren hant
Dar wart en wu*n*der grot bekant
Se queme*n* an eyne*n* grone*n* walt
Dar sunghen de voghele me*n*nychualt
Jn suter stemme ouer al
Dat it in deme walde schal
Se thoghen hyr v*nde* dar
Eyner iu*n*cvrowe*n* worden se vn var
Vnder eyne*n* bome dat se sat
Se was ok houes merket dat
Valentýn de reyt to er
V*nde* sprak dot wol v*nde* berychtet myr
SE sprak iu*n*chere stolt v*nde* vrut
Werlych dat dŭnket mý nicht ghut
Dat gy my ryden alzo na
Jŭ is na ýuweme dode gha
We*n*te hyr ku*m*pt eyn rese stark
Al mochte gý gheue*n* dre dusent *mark*
He sleyt yw dot v*nde* let des nicht
Desser dynghe syt be rýcht
Jk hebbe hyr sete*n* neghen iar
Eynes ma*n*tes my*n* ingroter var
Hyr vnder heft de rese grot
Mo*n*ghe*n* ma*n* slaghen dot
Went desse man ok is vor ghan
So schal he mý to wyue han
Mer it is doch vore ghespraken
Jk scholde werden er ghewroken
My scholde losen eyn man Sid. 56.
De scholde stu*m* syn su*n*der wan
V*nde* scholde wesen eynes koni*n*ghes kynt
Va*n* vrowe*n* melk scholde he wete*n* nichte eyn twi*n*k
So hanghet hyr eyn vinghery*n*
Dat schal denne syn ēghen syn
Mer mý dunke[t] he en wyl nicht kome*n*
De mý schal don den vromen
Vru*n*t yk radet maket yw va*n* dan

Er gẏ des lẏues werden an
Valentyn sprak al vnvor saghet
Werlyk it mot syn ghe waghet
Jk vnde de ghe selle mẏn
Wy wyllen des resen wochtende sẏn
Al scholde dat kosten vnse lẏf
Gy werden nummer des resen wyf
Myt des quam de rese lank
Des wart ok de iuncvrowe krank
Se hadde anghest vnde not
Vnde vruchtede sere der gheste dot
De rese sprak al vnvor wart
To den twen van guder art
Wat soke gẏ hyr bẏ mẏner iuncvrowen
Werlik dat scal ẏẃ ruwen
Wol here sprak valentyn to hant
So wert vns hyr eyn stryt be kant
De rese quam myt sneller vart
To den twen al vnghe spart
Vnde wolde dorc steken valentyn
Vor em sprank de broder syn
Vnde to sluch dat sper myt syner koluen
Jn vertych stuchken gar wor bolghen
Do toch de rese dat swert
Vnde sluch myt torne den rytter vert
Dat he wyl nedder in dat gras
Sid. 57. Dar vmme deme resen leue was
Namelos do vor thornet wart
Vnde sluch den resen vnvor vart
Myt der koluen up syn houet
So dat de rese wart vor douet
Vnde wẏl nedder in dat sant
Dus wart de grote rese schant
De kolue namelos wech warp
Vnde quam myt den clauen stark
Vnde knep den suluen resen dot
Dat duchte em wesen wunder grot
Dar na ghynk he to deme brodere syn
Vnde gaf em ut deme vetelẏn
Drẏnken dat em be volen wart
Van clarynen der maghet sart
Do wart valentẏn ghe sunt
Namelos ghẏnk in der suluen stunt
To der schonen maghet fyn
Vnde kussede se wor ere mundelẏn

Des wart se van herten vro
Valentyn wart ok also
Se gaf namelose dat vingherlyn
Vnde sprak dyt schal dyn eyghen syn
Wen du dat hewest an dyner hant
Nemende bystu be kant
Ok en mach dy neman sen
Der warheyt machstu hyr wol spen
Namelos nam se by der hant
He ghynk nicht werne dar he vant
Ene grone lynde breyt
Dar settede he de maghet meyt
Vruntlyken in dat gras
He spelde dat ere wylle was
Allent was em duchte gut
So men noch myt houeschen vrowen dut
Dar na ghynghen se beyde do
To valentyne vnde weren vro Sid. 58.
Se sprak iunchere her valentyn
Juwes ghesellen mot yk syn
Jk bydde yw dat gy wyllen varen
To myme vadere sunder sparen
He is in kernten hyr be seten
Eyn hertoghe weldich vor meten
Jk weyt dat wol em ys wil torn
Dat de rese den dot heft ir korn
Ryt he yw an settet yw thur were
Myt swerde myt schylde myt spere
SE thoghen hen in korter wyle
Des weghes mer den eyne myle
Se seghen van verninghes stan
Paulunen de weren wol ghetan
Dar up so stunden cynappele clar
Se blenkeden van golde in schoner var
Er wart en war eyn wardes man
To deme paulune dat he drade ran
Vnde sprak wol up gy heren al
Vnde wapent yw alzunder scal
Jk sach yo to in desser stunt
Twe komen her myt rozemunt
Jk løue de rese is dot
Edder he ys in groter not
Aldus worden berede dar
Xxiiij in eyner schar
Ge wapent wol myt ghuden smyden

Se randen to den sulue*n* tyden.
Myt groter hast to valentyn
Namelos nam syn vyngherlÿn
Vn*de* stak dat raslyk ouer de hant
Vor ere*n* oghen he wor swant
Mer de kolue se ghen se al
Dat qua*m* en al to vnghe val
De twe velleden myt ma*n*nes hant
Sid. 59. De xxiiij in dat sant
DAr qua*m* der vrowe*n* vader
Myt syme volke alle ghader
He sprak yk se hyr wu*n*ders wyl
De kolue dryuet mortlÿk spÿl
Wy vlen̄ der kolue vtme weghe
So werden vns nene grote sleghe
Dar na rep he dat vrowelÿn
Vn*de* sprak wyl leue dochter mÿn
Scaffe wrede to desser stunt
Van dyne*n* kempe*n* rozemu*n*t
Se sprak dat scal schen vader my*n*
Vn*de* ghynk to her vale*n*tyn
Vn*de* makede eyne sone
Ere vader vntfenk se wÿl schone
Se ghynghen in de paulūn
En was maket wol don
Dar na wart myt presters hant
Namelose ghe gheuen̄ inde hant
Rozemu*n*t de vrowe clar
Vor allen volke ope*n*bar
Dar hadden se vrowede me*n*nichualt
De here*n* beyde iu*n*ch vn*de* alt
Aldus so blef dar valentÿn
Dre wekene mÿt den bruder sÿn
Dar na sprak he in sorghen grot
Got helpe mÿ ut alle mÿner not
Nu hebbe yk den sellen myn vor lorn
De mÿ to troste was ghe born
Nu mūt yk alleyne suke*n* myne*n* vader
Vn*de* myn slechte alle ghader
De rede vor nam namelos
Eyn suchte*n*t do syn herte kos
He dachte dat scal nu*m*mer schen
Sid. 60. Du schalt myt dÿme heren ten
So langhe went he des ys vruder
We sy syn vader vn*de* syn mūder

Name-

Namelos nam synes bruder hant
Myt druckende dede he em bekant
Dat he wolde mẏt em varen
Wor he wolde alzu*n*der sparen
Dar wrochte der nature*n* meẏsterscaft
Vn*de* dar to de bruderlyke craft
De vrowe der dynghe sere yr scrach
Van leue er dat swet ut brak
Se sprak wene*n*de to her valentẏn
Latet mẏ den vrẏer mẏn
Do sprak valentyn to hant
Eddele vrowe syt des ghe na*n*t
Jk scal yw ene in koorter stu*n*t
Oft got wyl wedder brynghe*n* su*n*t
ALdus neme*n* se orlof dar
Vn*de* thoghe*n* wechc alsunder spar
Se queme*n* up eẏne strate breyt
Dar yeghende em eyn bade meyt
Valentyn vraghede em v*m*me nẏe mere
De bode stu*n*t vn*de* sprak iu*n*chere
Myn here hat mẏ utghesant
Harde wyde in mo*n*ghe lant
Wylle gẏ wor dene*n* ryken zolt
Beyde suluer vn*de* golt
Rydet rasch in vngher lant
To myme here*n* alto hant
De heydene don em iamer grot
Des is em ghuder hulpe not
Se stychten rof vn*de* brant
Vn*de* vor derue*n* gar syn lant
Se worden beyde des to rade
Dat se wolden ryden drade
Vn*de* queme*n* hen in vngher lant
To deme koni*n*ghe altu hant Sld. 61.
De koni*n*gh vntfenk se wol
Alzo men vru*n*de turech[t]e zol
Dat was em doch al vnbekant
Dat yt syne eghene kyndere were*n* ghena*n*t
DEs andere*n* daghes wart eyn stryt
Ghe louet up deme velde wyt
Dar leghen stark de sarrasyne
Vn*de* se dachten grote pyne
Dun den crystene*n* oft se mochten
Dar to se mo*n*ghe valsheẏt sochten
Des sulue*n* morghe*n*s merket dat

De crystene thoghen ut der stat
To alle*ns* vore*n* was valentyn
V*nde* namelos de bruder syn
Se wrochten dar be sunder
Myt sleghen eyn mychel wu*n*den
Men sach dar namelozes kolue*n*
Slan sleghe so gar vor bolgen
Des ma*n*nes en sach me nycht
Dat duchte en weze*n* wu*n*der lyke schycht
Des vloghen se alle utme weghe
De kolue brochte grote sleghe
Wen*te* vor er konde nema*n* nesen
Dat duchte me*n*ghen wu*n*der wesen
Aldus wart in mo*n*gher not
Wol dre dusent heydene slaghe*n* dot
DEs wart ghe va*n*ghen va*n* katarie
De keyser mechtych v*nde* vrye
Dat dede de deghen valentyn
Dar wart ok syn manheyt schyn
Dus vloghen alle sarrasyne
Dorch not v*nde* mo*n*gher pyne
De crystene sere vor müdet were*n*
Sid. 62. Se thoghen to der stat in grote*n* eren
Men ghynk dar eten to zale
De heren vrolyk alto male
De koni*n*gh bat sytten valentyn
Aller neghest den syden syn
Dar na sat namelos de deghen
Men be ghu*n*de wol der gheste pleghen
Myt me*n*ghen eren vnghespart
Do sprak byscop vra*n*kart
Hyr ys eyn nye sede komen
He wyl doch vyl luttyk vrome*n*
Alzo yk my rechte kan vorstan
So is hyr me*n*nich eddele man
Byscope herthoghen v*nde* vorsten
My wu*n*dert wo de kerle dorsten
Syk setten so hoghe andebank
Namelos vor na*m* vra*n*kardes clauk
V*nde* spra*n*k in desser sulue*n* tyt
Ouer de tafelen in groter nyt
V*nde* toch myt den claue*n* syn
Deme byscope af eyn remelyn
Den rugghe breit ut alze eyn hant
Dus wart de byscop ghe scant

Vn*de* dorste nicht eyn wort
Spreke*n* alzo yk hebbe ghe hort
Doehc hadde he vyl gherne spraken
Mer he dachte it scholde syn ghe wroke*n*
Doch wart de torne hen ghe dan
Dar na scholdeme slapen ghan
Dat deden de here*n* alghe meyne
Beyde grot vn*de* cleyne
To deme keysere de dar ghe va*n*ghe*n* wart
Ghynk de byscop al vnghe spart
Vn*de* sprak wor vare gẏ here mẏn Sid. 63.
Be ghere gẏ it yk do yw hulpe schẏn
Wylle gẏ it hebben sunder hat
Jk helpe yw ut desser stat
Vn*de* helpe yw de yene doden
De yuwe volk hebben bracht in noden
Se hebben mẏ ok lede ghe dan
Des scal yt an ere leue*n*t ghan
DE keyser vruchtede syn bedraghen
Vn*de* he em hadde vor ghe loghen
Des sprak he myt ghuden seden
Desse rede solden syn vor meden
My vøghet nicht alsulke dan
De me mẏ ghe handelt han
Jk scal holden de truwe mẏn
Al solde myn lyf vor loren syn
Do sprak de byscop vra*n*kart
Here gẏ synt van ghuder art
Jk wolde vor suken oft yk vu*n*de
Vn*de* yk an ẏw valsheyt proue*n* ku*n*de
Nu proue yk gẏ synt eyn truwe ma*n*
Vrankart kerde do van dan
Vn*de* mogede syk an synes herte*n* gru*n*t
Dat em nicht en halp syn valsche vu*n*t
DAr na de nacht eẏn ende nam
De su*n*ne baue*n* de bome quam
Des stu*n*den up de here*n* al
Vn*de* ghynghen to rade in den sal
Dar wart de keyser ok ghe bracht
Al va*n*ghen in der sulue*n* yacht
Se spreken al myt meyne*n* rade
Her keyser be rychtet vns wẏl drade
Wat moghe gẏ redes gholdes gheue*n* Sid. 64.
Edder dat mot koste*n* yw dat leue*n*
Der rede he vyl sere yr scrach

To en dat he wedder sprache
Gy heren yk rede yw dat alsu*n*der hat
Jk gheue gherne eyn wẏn vat
Vul myt reden krekeschen roden gholde
Dar to yk vyl gherne wolde
Holden myt ẏw ene*n* vrede
Dus ghynghen dar des keysers rede
Dat duchte en wesen allen ghut
De sone wart dar myt der sput
Vul thoghen vn*de* to ende bracht
De keyser al myt syner macht
Toch to syme lande wedder
Valentyn de ghynk sodder
Vn*de* namelos vor den koni*n*gh stan
Vn*de* sprak wy wyllen orlof han
Wy danken yw sere her koni*n*gh rẏk
Dat gẏ vns haue*n* dan vru*n*tlyk
De koni*n*gh sprak wor wylle gẏ vare*n*
Gy scholen desse reyse sparen
Vn*de* blyue*n* bẏ mẏ alle yuwe leue*n*
Jk scal ẏw suluer vn*de* gholt ghewe*n*
Vn*de* scaffen ẏw makes ghe nůch
Allent des ẏw ẏs ghe vuch
Do sprak valentyn to hant
Her koni*n*gh yk do yw bekant
Dat my ny*n* rowe vanet by
Jk en wete we my*n* vader sẏ
Dus thoghe*n* se van der borch beyde
Doch was yt deme koni*n*ghe leyde
DEs verden daghes dar na
Toghe*n* se up eyne*n* pla
Sid. 63. Dar seghen se eyn serpentelẏn
Dat hadde wu*n*derlẏken schyn
Jt sprak in der suluen stunt
Her valentyn yk do yw ku*n*t
Vn*de* wyl yw des make*n* vruder
We sy yvwe vader vn*de* yuwe moder
Wetz dat vor war yk lope yw vor
Des volghet mẏ al up me spar
To syme bruder sprak valentẏn
Dyt dunket my mychel vu*n*der syn
Doch wylle wy volghen up eue*n*ture
Desseme dere al vnghe hure
Dat der lep to der iu*n*cvrowe*n* fẏn
Tho der borch in dat portelẏn

Jt sprak iu*n*cvrowe yk saghe yw mere
De mẏ doch sẏn harde swere
Hyr ku*m*pt eyn rytter de het her vale*n*tẏn
V*nde* namelos ẏs de broder syn
Ere vader ys koni*n*gh in vngherlant
Ere moder phyla ẏs ghe nant
Magros de rese heft se vanghe*n* zat
Dorch syne*n* torne in syn bat
Dat sulue serpe*n*telẏn
Dede ok der iu*n*cvrowe*n* schẏn
Wo alle dynk were*n* ghe schen
De warheyt hadde it alle ghen
Jt dede ok der iu*n*cvrowe*n* ku*n*t
Wo namelos hadde an syner mu*n*t
Eyne adere vnder syner tu*n*ghen sytten
De scolde me em snyden myt wytten
So spreke he also eyn ander dede
Vort mer vor nemet myne rede
Nu ku*m*pt de rytter vare*n* here
Legghe gẏ an em yuwes herte*n* ghere
V*nde* wy*n*ne gy lef den sulue*n* man
So byn yk des lyues an Sid. 68.
Myt des quam valentẏn to hant
Vor de borch porte ghe raut
V*nde* namelos de bruder syn
He cloppede v*nde* sprak nů lat mẏ ẏn
De dore wart up ghe dan
Valentyn sach de iu*n*cvrowe*n* stan
Vp ener kemenaden ho
Eres anghesichtes wort he vro
V*nde* sprak yk en hebbe nẏ er ghe seen
Schoner bylde des mot ik ghen
Dus wart eyn bade nedder ghe sant
Na den iu*n*cghen here*n* alto hant
We*n*te se hadde al ere*n* sẏn
Do sulues lecht an valentẏn
Myt des barst myddene en tweẏ
Dat serpe*n*telyn lude alze eyn eẏ
Namelos v*nde* valentẏn
De ghẏnghen to der iu*n*cvrowe*n* fẏn
Se vnt fenk de here*n* myt tuchte*n* wol
Alzo eyne iu*n*cvrowe to rechte sol
Se sprak iu*n*chere hoch ghe born
V*m*me ẏuwe*n* wyllen han yk my*n* der vor lorn
Des schole gẏ nicht vnt ghelden

Jk wyl yw hŭtene melden
Vn*de* wyl yw des make*n* vrøder
Wor sy yuwe vader vnde yuwe moder
Mer lauet mẏ erste*n* by yuweme lyue
Dat gẏ mẏ neme*n* wyllen to wẏue
Aldus wart dar eyn louede dan
De iu*n*cvrowe let em de rede vor stan
Wo alle dynk were*n* ghe schen
Se beghunde em dar de warheit ghen
Vn*de* wo namelos syn broder was
Sid. 67. Also yk ut deme walsche las
Vn*de* wo cryzosm*us* ere vader were
Do sprak valentyn de here
We was denne de moder mẏn
Se sprak phyla de koni*n*ghẏn
He stunt up in der sulue*n* stu*n*t
Vn*de* kussede namelose vor syne mu*n*t
Vn*de* sprak vyl leue broder mẏn
Got mote hutene ghe louet syn
Namelos de wart des vro
Valentẏn sprak aldo
Ju*n*cvrowe wete gẏ ye*n*neghe weghe
Dat my*n* broder spreke*n*des pleghe
Se sprak al to hant
Ja ik do em de sprake bekant
Dat ghe schach to der sulue*n* stu*n*t
Vn*de* was em eyn salich vu*n*t
Do vragheden se myt eyme rade
Wor se mochten vynden drade
Ere muder sŭnder spare*n*
Se wolden beyde na er vare*n*
De iu*n*cvrowe sprak al vnvorsaghet
Hyr en doch nen yaghent
Juwe møder ys hyr na byr
Wen twe mẏle verne van hyr
Mer dǒt na mẏme rade
Beyde vro vn*de* spade
Wyl denne got yuwe hulper sẏn
So moghe gẏ wẏ*n*nen de vrowe fẏn
So schole gẏ blẏue*n* desse nacht
Myt grote*n* eren wol be dacht
De twe spreken dar nicht wedder
Sid. 68. De nacht de vor ghynk do sodder
Vn*de* de morghen ane vẏnk
Valentyn vor de iu*n*cvrowen ghynk

V*nde* namelos de broder syn
Se spreken beyde iu*n*cvrowe fÿn
Gheuet v*n*ns rat wy wÿllen ten
V*nde* vnse leue moder sen
SE sprak here*n* redet yw thur vart
V*nde* tet to yuwer moder wart
V*nde* wetz dat al sunder van
Gy wynden eyne*n* vreslyken man
Syn craft ys grot v*nde* mo*n*gher ha*n*de
Dat nen man in desseme lande
De ene mach vor wy*n*nen
Myt macht v*nde* ok myt sy*n*ne*n*
Wente he drecht eyn vyngherlÿn
Jn syner hant dat ghyst lÿchten schÿn
Were he an den dot ghe wu*n*t
Seghe he yt an he worde sunt
So rade yk yt wen gÿ ene erste*n* sen
Dat gÿ dat vyngherlyn vor spen
V*nde* stat dar na myt aller iacht
Wente de*n*ne vor lare*n* is syn craft
So moghe gÿ ene be dwynghen
V*nde* na ÿuweme vrome*n* rynghen
Denne wy*n*de gÿ yuwe moder stan
Jn eyme watere sunder wan
Den twen wart ere herte crank
Dat qua*m* van der leue*n* dwank
De se droghen to der møder
Myt des spreke*n* de twe broder
Got seghene yw eddele iu*n*cvrowe
Wy denken vnse moder schouwe*n*
Wy kome*n* wedder in korter stu*n*t
Oft got wyl wy blyue*n* sunt Sid. 69.
ALdus nemen se orlof v*nde* reden
De groten straten se vor meden
V*nde* reden by eyme reuere
Dar seghen se vÿl schyre
Vele schoner wrouwen in noden stan
Jn eyme watere sunder wan
Dar ÿnne worden se ghe war
Ere moder de vrowen clar
Se reden to hope in den strant
Ere moder was en wol bekant
Se spreke*n* phyla vrowe ghut
Keret to lande yuwen mot
Wÿ syn beyde de kÿndere dyn

Dat wetz moder vn*de* vrowe fyn
V*m*me vns hebbe gẏ me*n*ghe not
Ghe leden vn*de* sorghe grot
De scal nu eyn ende han
Mote wẏ beyde in eren stan
DEr moder wart lef vn*de* leyde
Se vruchtede den dot der ky*n*dere beyde
Vn*de* sprak leue*n* kyndere mẏn
Jk en dor nicht bẏ yw sẏn
Hyr ku*m*pt snel eyn rese grot
De vns allen mach don den dot
Se spreke*n* vruchtet des nicht eyn har
Komet hyr to vns sunder var
Wy scholen wol vor em nesen
Wyl got vnse hulper wesen
Se trat to en up dat lant
Leue wart dar grot bekant
Myt des qua*m* de rese grot
Vn*de* sprak aldus dane wort
Sid. 70. Gẏ heren we heft yw her ghe laden
Dat gy rowen ut myme bade
Eyne vrowe dorch ẏuwe*n* owermot
Set dat dŭnk mẏ nicht wesen ghut
Dorch dyt sulue schone wyf
Schole gy wor lesen iuwe lyf
Vn*de* gy moghen nicht ghe dynghen
Jw mot hyr mẏsghe lynghen
Valentyn sprak settet yw thur were
Jk wẏl ẏw moten myt mẏme spere
So yk alder beste kan
Lat sen synt gẏ eyn vromer man
Myt des de rese vor tornet wart
He sprank up al vnghe spart
He stak vn*de* sluch so me*n*ghen slach
Vn*de* hadde gherne hat den seghe haft
Namelos de qua*m* vor bolghen
Vn*de* sluch den resen myt syner kolue*n*
Den arm af myt den vingherlẏn
Dat was deme resen eyn grote pẏn
Valentẏn de huw em af de ben
De rese bytterlyke*n* gren
Dar na sloghen se ene dot
Vn*de* loseden me*n*ghen ut groter not
Des worden alle vrowen meyt
Phyla myt groter werdẏcheyt

Ghynk to eren sones beyde
Er was vor ghanghen ere leyde
Se sprak rydet up de borch to hant
Vnde loset den rytter wol bekant
Blandemere den ghe truwen man
De dar in vengghenysse is ghe dan
Vnde ok de anderen sellen syn
De dar lyden grote pyn
Dyt ghe schach thur suluen stunt
Des wart mennegheme vrouede kunt Sid. 71.
Blandemer de wart des vro
Do he horde de dynk also
Dat se beyde brodere weren
Vnde dar to sÿne rechten heren
DAr na thoghen se myt meynen rade
Wedder to der kemenade
Dar se vore af reden
Ere vnghemak was alle leden
De eddele iuncvrowe van guder art
Se wol to vntfande nicht en spart
Vnde bat se wÿlle kome wesen
Vnde louede gode dat se weren ghe nesen
Ere leue vryggede valentÿn
Vor magros deme sarrasyn
De iuncvrowe het rosylya
Ere hochtyd was dar na
Ghe dan in groten eren
Myt valentyne deme heren
WJr na thoghen se in vngherlant
Ere vader was em wol bekant
He vntfenk se myt groter werdycheÿt
De rytters vnde de vrowen meyt
Do sprak valentyn de deghen
Vader wy wyllen sprekendes pleghen
Se ghynghen in eyn hemelyk wesen
Valentyn de be ghunde lesen
Wo alle sake weren ghe dan
Des vrowede syk de koningh san
Vnde wart vtermaten blyde
Dar na in den suluen tyden
Vntfenk he syne vrowen van ghuder art
Cussent wart dar vnghe spart
Vnnder des de starke namelos
Byscop vrankarde dat he kos Sid. 72.
Vnde bant ene harde vn sůthe

Beyde hende vn*de* vŭte
Vn*de* druch ene vor den konin*g*h ryk
Vn*de* claghede harde cleghelyk
Wo vyl dat he hadde braken
Also hyr vore ys ghe spraken
De byscop ghude aller sake
Myt vnblydelyker sprake
He wart ghe nome*n* myt der hast
Vn*de* bu*n*de*n* to twen perden vast
Vn*de* wart ghe slepet vort vn*de* wedder
De ene strate up de andere nedder
Dar wart he houwe*n* vyl schyre
De ver rader in ver quartere
Vn*de* wart an ver enden up en rat
Ghe settet de byscop vor de stat
Dar na wart ghe øuet vyl
Blydescop vn*de* vyl me*n*nych spyl
Van den ghene*n* de dar waren
De øueden vrowede al su*n*der sparen
RJcht langhe de truwe blandemer
Sprak gy heren dŭnket it yw wese*n* ghut
To lande steyt yo myn mot
Des wart bereyt do valentÿn
Myt syk nam he de vrowe fyn
Namelos de vur ok mede
Vn*de* blandemer in ghuden seden
Dus quemen se in vrankrike
De heren alle blÿdelyke
Pyppynghe queme*n* mere
Wo valentÿn ghe kome*n* were
He vnt fenk de here*n* wol
Sid. 73. So he van rechte don sol
Claryna vor nam ok den lut
Dat valentyn myt syner brut
Ghe kome*n* was myt grote*n* eren
Se ghynk vn*de* vntfenk den heren
Valentyn de bat myt seden
Eyme scryuere seine brewe lesen
De scryuer be ghŭnde de brewe an sen
Vn*de* seghede wat dar were ghe schen
Van deme anbeghyne we*n*t tome ende
De konin*g*h alle desse sake horde
Vn*de* deme volke wart alle*n*t leue
De dar horden lesen de brewe
Boldewyn de hertoghe ryk

Vntfenk blandemere blydelyk
Vnde louede gode vnseu heren
Dat syn sone in groten eren
Were to lande komen wedder
Dorch syner truwe wart em sodder
Gheuen in syne hant
Claryna myt presters bant
De hochtyt wart myt vrowedeu dan
Jn groten eren sunder wan
DAr na de ghude blandemer
Wart in spannyghen koningh her
Dar na koningh pyppynk starf
Valentyn de crone warf
Vnde wart koningh in vrankryke
He wart ghe cronet blydelyke
Syn broder allent by em was
Also yk ut deme walschen las
MJr late yk desse rede bestan
Vnde wyl eyn ander ane ghan
Wo rosemunt de eddele vrowe
Na namelose dref grote ruwe Sid. 74.
To lesten wart se des to rade
Myt eyner kemeryschen drade
Vnde wolde eyne reyse bestan
Vnde soken eren leuen man
Rosemunt let snyden vnde maken
Kledere van mongherhande laken
Na eynes synghers wyse
Let se ze scroden wol to pryse
Vnde helt syk wor eynen man
De syk sanghes wolde beghan
Ere kemerersche was ok stolt
Se helt syk wyflyk vnde bolt
Dus toghen se in vromede lant
Aldar se weren vnbekant
Vnde øueden eres sulues sank
Dat it in der lucht clank
Se thoghen een lant up vnde nedder
Dat ene vort dat andere wedder
To lesten in vrankryke se quemen
Vnde namelose dar vor nemen
Se ghynghen beyde na ereme sede
Den twen en wolghede nemant mede
Vp des ryken koninghes veste
Rosemunt vor de moghet was leste

Dar be yeghende em namelos
Wo snel he de maghet kos
Vn*de* scaffede myt er also me*n* dot
Myt vrowe*n* dat duchte em wezen ghut
Rosemu*n*t sprak iu*n*chere latet stan
Alleyne byn yk eyn arm man
So gherne hebbe yk myn wyf an ere*n*
Sid. 75. Vn*de* nen man scal my dat bekeren
Namelos thornede syk to der sulue*n* stu*n*t
Jn thorne sach he an rosemu*n*t
Vn*de* sprak du nůst dẏner sulue*n* nicht
Mer ener vrowen des sy berẏcht
Der bystu lyk werestu eyn wyf
Dar v*m*me blyfstu ane kyf
Segghet van wat kunste*n* dat gy syn
Antwarde ghaf de vrowe fyn
Wy konet reden vn*de* sy[n]gghen
Vn*de* houeschen luden vrowede bry*n*ghen
Wẏ hebben ghe buwet vromede lant
Des ys vns me*n*nech dynk be kant
Wy hebben ghe weset ost vn*de* west
Suden norden alder mest
De werlt hebbe wẏ ghar dor varn
Namelos vraghede alsunder sparn
Oft en yeht were be kant
Eyne vrowe were ghe nant
Rosemu*n*t de schone
Vn*de* wonet in kernte*n* su*n*der hone
Se sprak ya thur sulue*n* stu*n*t
Dar van so wart em vrowede ku*n*t
Se sprak wy kone*n* wol eyn ledekyn
Synghen van der vrowe*n* fẏn
NAmelos sprak in blẏder var
Synghet mẏ van der vrowe*n* clar
Suten sank des werde yk vro
Rosemu*n*t ghaf antwarde do
Vn*de* sprak wy hebben hůngher grot
Van dorste lyde wy grote not
Sid. 76. Namelos nam se an syne leyden
Vn*de* brachte se dar de here*n* alle zeyden
Vn*de* de vrowe*n* myt vroweden ethen
Rosemu*n*t vn*de* er ghe selle
De worden settet harde snelle
Vor de tafelen also me*n* don plecht
Also it is der senghere recht

Namelos was ere droste dar
He het se eten sunder var
Gy scholen ylen myt der spyse
My vor langhet sere nach der wýse
Dar my vore ýs af ghe saghet
De twe hadden ny er ghe ghaghet
Se ethen mýt ghe make
Alsunder wele sprake
De maltyd duchte em lank
Dar van wart em syn herte crank
Dat ethent war doch snel ghe dan
Se ghynghen beyde vor de tafelen stan
Vn*de* houen an sote wyse
Se sunghen beyde wol to pryse
Se sunghen wo se namelos wan
Vn*de* myt er vnder de lynden ran
Wo se em ghaf dat vyngher lýn
Vn*de* wo he sluch den kempe*n* syn
Vn*de* ok stu*n*t yn deme ledeckyn
De scheýdynghe van der vrowe*n* ſyn
To lesten ghude se øpenbar
Jk byn Rosemu*n*t vor war
NAmelos in der sulue*n* stu*n*t
Wyl er blydelyken vor de mu*n*t
Cussent wart dar nicht ghe spart
Van den twen van ghuder art
De heren vntfenghen de vrowen wol Sid. 77.
Blydelyke*n* myt ghansen truwe*n* also me*n* sol
Dar wart ghe øuet van nyes an
Myt der vrowen wolghetan
Do nam ere sorghe eyn ende
Al was se elelende
DAr na wart de dot be kant
Crysosm*us* in vngherlant
Dar vur namelos mýt craft
Vn*de* krech dar des koni*n*ghes macht
He wart dar here in deme lande
Vn*de* leuede sunder scande
Myt syne vrowen syne ýar
Dyt buk ys ute dat ys war

Explycyt hoc totum
Jnfunde da mýchý potum

Anmärkningar.

Öfverskriften samt verserna 1—58, 629—845, 1591—1663 äro tryckta efter STAPHORSTS text i *Hamburgische Kirchen-Geschichte*, med iakttagande af de rättelser dr. LAPPENBERG godhetsfullt meddelat efter sjelfva handskriften.

Versen 1040, som i Stockholmshandskriften blifvit öfverhoppad, är lånad omedelbart från STAPHORST.

Läsarterna äro tryckta efter STAPHORST, blott med den ändring att de stora begynnelsebokstäfverna i substantiver och namn blifvit utbytta mot små, samt kommateringen utelemnad, enligt den Hamburgska handskriften. De ifrån vers. 2560 t. o. m. 2609 anförda läsarter äro rättade efter HOFFMANNS text i *Altdeutsche Blätter*, I, ss. 208—210.

Utgifvaren har rättat följande uppenbara skrif-fel:

Vers. 871, mu*m*mer *till* nu*m*mer
„ 1188, 1210, 1450, Mamelos *till* Namelos.
„ 1896, salt *till* balt.
„ 2637, ẏas *till* ẏar.

Likaledes har han tillagt de inom [ ] och ( ) satta bokstäfver. De med [ ] betecknade äro uteglömda i handskriften, de inom ( ) äro bortfrätta af bokmal.

Olika Läs-arter.

Vers.
81. Men kame ick wedder in myne gewalt
82. Jck loues em all vngetalt
108. Nu vornemet de rede vort
119. Van salden scholden se krigen grote krafft
143. Alss dar vor was gedragen
145. fattas.
166. Se negheldet vnde makedet dicht
176. Dat kynt beghunde sick to rogen
178. Myt *i st. f.* Van
187. Ja frowe al sunder wan
200. Crisostumus ghinck in de kemmenaden
201. Myt syner moder vnberaden
239½. Hir late ick desse rede bestan
½. Vnde wil eyn ander heuen an
242. Se ghinck vp de see alleyne
260. 261. Do van de juncfrowe fyn
Twysschen den schulderen syn
Eyn cruce so rechte fyn
288. Geboren ny van guder art
291. He sprack do auer lud
295. Neen ick hebbe desse dat nicht gedan
304. Jn also wunderliken saken is dat vorvaren
305. Vnde vor up in grymmeliker grese
326. He prouede wol philen nyt
330. fattas.
333½. De eddele frowe wol getan
334. He sprack wol her ick wil beseen
340. fattas.
369. Blandemer vnde ock de frowe
370. Se quemen des auendes to erer rowe
373. Do quam de vyent in groter jacht
402. vyent — tower
412. So moge wy van alleme kummer nesen
415, 16. fattas.
417. Aldus mit den reden vorghinck de nacht
418. Vnde was to deme morgen gebracht
422. De wech de was en vnbekant
454. Efft ick werde my suluen gram

464. Vnde sunder jenigen vrüchten
466. Van ene so wart eyn kunst bekant
467. klouen — stouen
468. Des moge gy vor ware louen
471. Do wart vro der frowen mot
472. Dar to der schonen maget gud
476. Vnde rechte ritterschafft
481. swarten — anderen
489. vorschuldet — wor aret
497. Eddele juncfrowe gy mogen wol de erste syn
498. Gy sint schone vnde fyn
506. 507. 508. Do segen se liggende enen man
He lach dar also wol getan
522. Enen swarten ritter de van dem hufe were kamen
525. He blef van mynen handen dot
530. De swarte ritter der ick aff lass
531. Blandemer de ritter fyn
532. Vnde dat wunnichlike megetyn
576. Doch so en vole ick nene not
577. Van wunden effte van slegen
582. Scholde my wakende aldus eyn spil
591—96. fattas.
601, 2. fattas.
607. Dat se untwakende ward
623. fattas.
848—51. fattas.
866. Se schlog ene in den halss den jungen degen
867. Se sprack du scholt ritterschop plegen
½. Jck beuele dy schild vnde sper
⅓. Du bist myn ritter wol geber
868. Du scholt en beschermer syn
869. Wedewen wesen vnde juncfrouwen fyn
877. fattas.
878. Jck schal holden juw bot werliken
879. Darto schal my helpen god de ryke
892. Dat gerede was von golde blanck
899. Darvp so stunt eyn circkel smale
900. Stolt gezirt vam golde
901. Efft en eyn juncfrowe dregen scholde
913. fattas.
914. Manckt de heyden al vnuorvart
915. Malk schal vlegen al vngespart
929. fattas.

937.

937. De heyden hadde he vterkoren
952. konichliken — vyentlyken
957. tzimarin — lÿamyn
959. Vnde vorde ene — vn*de* ÿaghede
960. Syne kumpane — Syn selscap
963. Mit gemach wol dredusent
964. Der vntruwen slagen doet
965. De koningh vnde dat volck vthreth ock
973. Doch segge ick id juwe vorware
974. De christen des worden alle vro
977. Mit groter leue blidelyk
Vnde latet my quyt
992. Nu in desser tyt
Wente ick bin der
996. Her ritter nu merket euen
997. Jck hebbe juw quyt gegheuen
1005. Do sprack de vange tzimarin
1007. Wente ick wil drade
1008. Enen truwen vasten vrede
1055. holt — zolt
1094. Ach here god van hemelryken
1095. Wo lopet dat deer greseliken
1096. Doch en was he des nicht bekant
1097. Dat he was sin broder genant
1104. Dat quam van vnses heren cracht
1105. Vnde ock van der naturen macht
1115. He sprack to der sùluen tyt
1125. Twischen — Vor myddelt
1132. Dorch vruchten vnde ock dorch lede
1133. Eme beueden ock al sine lede
1138. Darmede bracht he dat deer to der borch in
Des wart en war de koningh dat valentin
t. o. m. Dat deer brachte an eneme gordelin
1146. Do wart de koningh vro
1155. To mote deme ritter valentin
1157. Her ritter gud al vnuortzaget
1159. Jck scal juw to desser stunt
Von allen wunden maken sunt
1162—67. fattas.
1168½. De junge ritter fyn unde tzart
1172. Vro vnde spade
1197. Hastliken — Endychlÿken
1202½. Namelos de sat al stille
⅓. Dat was valentines wille

1202¼. He sprack ick wil de koneste wesen
⅕. Jck wil wagen efft ick genesen
⅙. Dat schermest nam he in de hant
⅐. Eneme anderen was de rode bekant
1218. Al dat he vornemen schol
1224. stale — mattaue
1236. Sin herte do in frouden lach
1242. God vnde namelos de geselle myn
1261. vlasschelin — dat vetelyn
1265½. Wente id was er wol bekant
1266. Hadde se id baden valentine
1267. He hadde id vorsaget schine
1269. truwelick — toghentlyk
1272. wende — moghede sik
1283. vnuorvert — wol ghe werd
1286. By deme wege enen herden holden
1287. By sineme vee ghinck he bolde
1289. fattas.
1327. Namelos al vnuorvert
1328. Nam de koluen vnde hakede an
1344. Van wunden efte van groten slegen
1363. Sloch de dot al vorbolgen
1367. beyden — lesten
1398. fattas.
1400. Doch machst du den louen nicht krenken sunder wan
1401. fattas.
1405. fattas.
1411, 12. fattas.
1418. schire — fyr
1431. Dut my juwe swert
1432. Vnde juwe knecht de koluen wert
1433. Vnde dot efft gy vangen sin
½. Do sprack blandemer de ritter fyn
1445. spil — spyk
1457. Se schuleden — To vlende
1467. De borch wart altohant
1468. Mit dem vůre alto vorbrant
1472. Dat quam van der naturen crafft
½. Vnde van der elementen meisterschafft
1510. vnvro — vnsachter
1518. Sin sorge wart emme gemert
1538. Bescherme my hůte vnde jůmmer mere
1550. My mode harde vnberaden
1551. Se dreff grote ruwe vnde not

1551½. Ock wart se vor dat richte bracht
½. Mennich quam in groter jacht
1552. Vnde clageden der juncfrowen dot
½. Vnde der eddelen frowen not
1566. Wente ick desser dat nicht hebbe gedan
½. De men my getegen hat
1567, 68. fattas.
1573—90. fattas.
1679. De twe reden sunder wyt
1680. Des quam he in den stryt
1681. Valentin de ritter gemeyt
Do quam o̊m entegen vnvorvart
1682. Gawin van quade art
1683. Valentine was id men spil
He stack en dat he vth dem sadel vil
1692. Des worden vp demme torne en war
1693. Namelos und blandemer
1733. Eyn ketel het dar in geleyt
1734. Pyck sweuel vnde was
1781. leue — eleme*n*ten
1793. van schorue — vore
1802. Sin buck grot vnde vngehůre
1833. Se achtet nicht vp myn bedriff
1860. Wente id mit er nyge was
1871. De deyt vnrecht dat se nicht vro
1872. Juw maket wente gy se hebben leff
1878. He sprack to er datsůlve wort
1879. Vmme dat ick van dy hebbe gehort
1880. Du scholt hebben dre dage vry
1891. Dar sungen vogele junck vnde alt
1895. To lesten worden se en war
1896. Ene juncfrowen merket dat
1897. Dar se vnder eneme bome sat
1898. Valentin reth to er
1899. Vnde sprack juncfrowe guder ther
½. Segget worvmme sitte gy hir
½. Dut wol vnde berichtet mir
1971. Namelos dede ock also
1992. greken — kernten
1995. Dat dese rese hefft sin liff verlorn
2120. tartarye — katarie
2141. fattas.
2142. Sa he sitten an der banck
2148. Den růgghe al vth bet so entlang
2161. Begehre gy der hůlpe myn

2173. So gy my gesecht hat
2276. Do borstede dat serpentelin entwey
2277. Ghelyck eyn vul ey
2278. Se ghingen to der juncfrowen
2279. Mit blideschop sunder rowen
2281. Als men junck heren to rechte sol
2282. } Se sprack ick hebbe my vmme juw verloren
t. o. m. } Des scholde gy nicht mit gelden enkoren
2286. } Jck wil juw maken vroder
2295. Als ick in dem versche las
2311. Vnde was em nywelich wunt
2324, 5. fattas.
2326. En wart de nacht vil to langh
2327. Dat quam von der leuen dwangck
½. Do de nacht vorghinck
2329½. Sussdane rede he anvengh.
2339. allem — desseme
2378, 9. fattas.
2407. Vnde sprack vp eyn grymmich art
2415. Aldar er beyder manheit scheen
2442. redder — vryggede
2476. Dar na wart vil schire
2477. De vorrader in veer quartire
2478. Ghehoven vp eyn rat
2479. An ver enden vor de stadt
2484. Darna de ritter blandemer
½. De getrouwe was vnde guder ther
2505. Van dem beghynne bet dem orde
2526. Als ick inn dem versche las
2557. schimpede — scaffede
2560. ôk bin ik ên arme man
2561. So gêrne hebbe ik dat myne in êren
2562. Als ên ryke dat schal my nymant vorkeren
2582. kreken — kernten
2594. Vp dat môshûs vôrde he se beide
2595. Dâr de heren alle seten
½. Beyde drunken vnde eten
2602, 3. fattas.
2605. De twe en hadden nene jacht
2609. Dat quam van der leuen dwank
2628. Dar wart houerens van nygen an
2638. Mit siner frowen dat is war
2639. He bleef dar vil mennigh jar
½. So mote ick ock mynes heren frowen
½. Gotliken an mynem arme schowen

2639 $\frac{1}{4}$. Na mynem willen des bidde ick gode
$\frac{1}{5}$. Ock wil ick stan na eren bade
$\frac{1}{6}$. Dar na so dencken salich wyff
$\frac{1}{7}$. Korteliken stede dessen kyff
$\frac{1}{8}$. Dor dinen willen myn herte treyt
$\frac{1}{9}$. Bitter sorge vnde grot arbeyt
$\frac{1}{10}$. Spreck eyns ja so is de not
$\frac{1}{11}$. Geleden vnde sorge dot
$\frac{1}{12}$. Hir gheyt vth valentines boch
$\frac{1}{13}$. Wol by gode is de hefft genoch

Amen

Rättelser.

Sid. 6 står nummern 20 en rad för lågt.
— 14 rad. 8 *står* idh*e* roch *läs* idh*er* och
— 18 — 25, 26 *står* ispanien: "wisligæ k*onung* *läs* ispa-
nien wisligæ: "k*onung*
— 24 — 22 *står* seet *läs* seet.
— — — 23 — diwr*e*t, — diwr*e*t.
— 32 — 10 — stykkeu — stykken
— 54 — 1 — .· — :
— 69 vers. 88 — woı — wol
— — — 93 — De — Se
— 71 — 214 — mut — môt
— 76 — 418 — aue — ane
— 79 — 956 — ku*nt* — ku*n*t
— — — 577 — neuen — nenen
— 86 — 846 — vru*nt* — vrunt
— — — 851 — Val*e*ntyne — Valentyne
— 95 — 1274 — trauen — tranen
— — — 1278 — ware — wane
— 100 — 1490 — dckket — dekket

